РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

МАРТ 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ОБЛАСТ 3

ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА ИНСПЕКЦИЯТА.....11

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО, ФИНАНСОВО
И СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ”.....22

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ” 30

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ” 44

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ” 55

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ” 78

ЗАКЛЮЧЕНИЕ 85

ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ОБЛАСТ

ЧИСЛЕНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Общият брой на населението в област Велико Търново по последни официални данни на НСИ към 31.12.2021 г. е **225 674** души и представлява **3,3%** от общото население на страната. Спрямо 2020 г. населението е намаляло с **1,8%** (или с **3 900** души).

Област Велико Търново включва 10 общини с 336 населени места, като голяма част от тях (148 населени места) са разположени разпокъсано в планинския район в общините Велико Търново, Елена и Златарица при сравнително малко на брой население.

В края на 2021 г. в градовете от областта живеят **157 858** души или **70%** от населението. За страната този процент е **73%**. Разпределението на населението между градовете и селата в края на годината е резултат от неговото естествено и механично движение. В общия брой на населението в областта жените представляват по-голямата част – **116 927 (52%).**

Табл. 1. Население на област Велико Търново към 31.12.2021 г. (за петгодишен период)

Година	Население в областта - общо	мъже	Отн. дял в %	жени	Отн. дял в %	В градо-вете	Отн. дял в %	В селата	Отн. дял в %
2017	239132	115655	48.4	123477	51.6	168428	70.4	70704	29.6
2018	235708	113916	48.3	121792	51.7	166535	70.6	69173	29.4
2019	232568	112401	48.3	120167	51.7	164538	70.7	68030	29.3
2020	229718	110803	48.2	118915	51.8	160186	69.7	69532	30.3
2021	**225674**	**108747**	**48.2**	**116927**	**51.8**	**157858**	**70.0**	**67816**	**30.0**

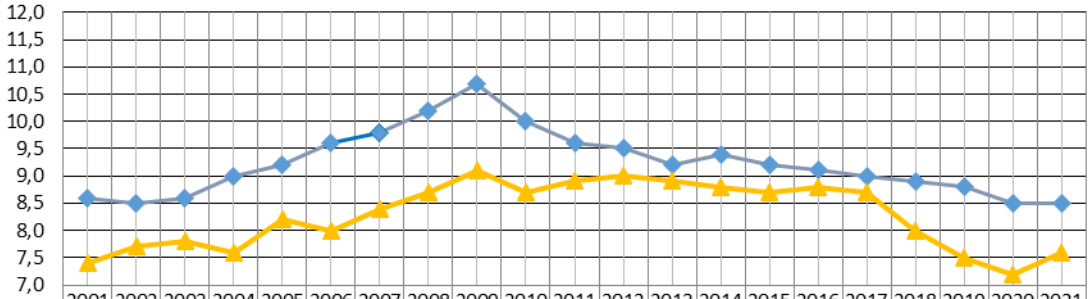
Възрастовата структура на населението се характеризира с трайна тенденция на застаряване на населението. През 2021 г. процентът на населението в областта над 60 години е 30,9%. Тенденцията на застаряване на населението е по-силно изразена в селата (38.1%), което поражда сериозни социални и медицински проблеми и оказва отрицателно въздействие върху възпроизводството на населението в областта. Лекият спад на процента застаряващо население в селата, спрямо 2019 г., е следствие на механичното движение на хора в средната възрастова група, поради усложнената епидемична обстановка през изминалата година (процеси на вписване на временен адрес по местоживеене от градовете в околните села поради въведени ограничения за движение извън населените места през второ тримесечие на 2020 г. във връзка с епидемията от COVID-19).

И през 2021 година в област Велико Търново се запазва негативната тенденция от последните години за намаляване на броя на населението, както и неблагоприятните демографски процеси.

1.1. Раждаемост

Коефициентът на раждаемост е 7,6 на 1000 д.н (при 1 728 живородени), а за Р България – 8,5 на 1000 д.н. Момчетата са 896, а момичетата – 832. Сравнени с данните за живородените през 2020 г., които са 1 662, се наблюдава увеличение със 66 живородени деца.

След увеличението през 2009 г. и във Великотърновска област, както и в страната коефициентът на раждаемост до 2016 г. запазва сравнително трайни стойности, а за последните години трайно намалява, като тенденцията е по-изразена в данните за областта (виж фиг. 1).

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
България	8,6	8,5	8,6	9,0	9,2	9,6	9,8	10,2	10,7	10,0	9,6	9,5	9,2	9,4	9,2	9,1	9,0	8,9	8,8	8,5	8,5
Област В. Търново	7,4	7,7	7,8	7,6	8,2	8,0	8,4	8,7	9,1	8,7	8,9	9,0	8,9	8,8	8,7	8,8	8,7	8,0	7,5	7,2	7,6

Фиг. 1. Раждаемост в област Велико Търново и страната (на 1000 д.н.)

Най-висока е раждаемостта в община Стражица (10,6 ‰), следвана от общините Златарица (10,4 ‰) и Сухиндол (9.3 ‰), а най-ниска – в община Павликени (6,6 ‰).

През 2021 г. са регистрирани 11 мъртвораждания, повече в сравнение с 2020 г. (7).

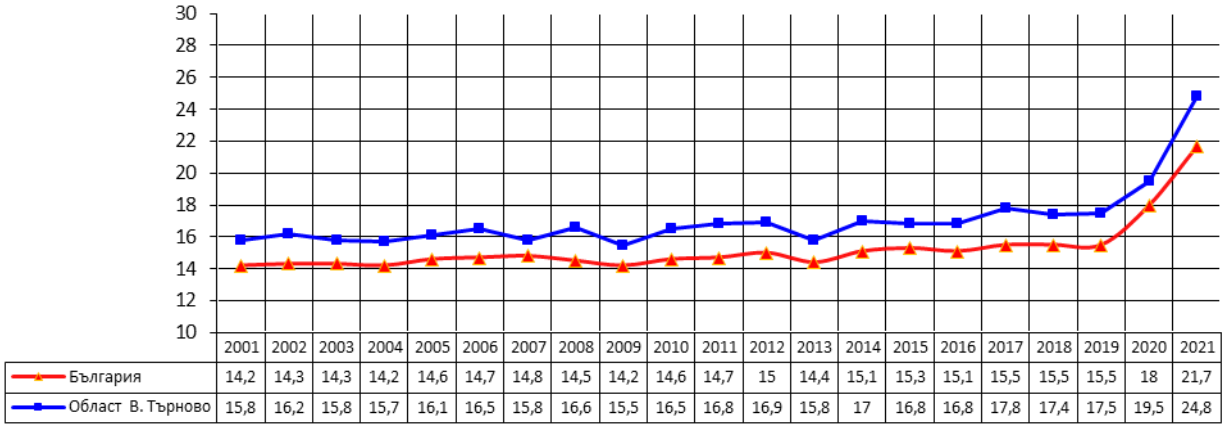
Съществено влияние за поддържането на ниски нива на раждаемост оказват възрастовата структура в областта, недостатъчната материална и жилищна осигуреност на семействата, ниския жизнен стандарт, високото ниво на безработица сред младите възрастови групи, намаляване на фертилния контингент, поради вътрешната и външна миграция в трудоспособна и детеродна възраст при жените, психологическата нагласа за малко деца в семейството и други социални предпоставки.

1.2. Обща смъртност

В общата смъртност на населението през 2021 г. се наблюдава **значително** увеличаване на броя на починалите спрямо предходната 2020 г. – съответно **5 636** души срещу 4 093 или с **1 137** души повече; коефициентът на общата смъртност е **24,8‰** при стойности за страната **21,7‰.** За сравнение – през 2020 г. общата смъртност в Р България е била **18,0‰,** а в област Велико Търново – **19,5‰.** Тенденцията е тревожна като се вземе предвид, че в предишните години, въпреки нарастването на показателя, той се е движел между 14,5‰ – 15,5‰ за Р България и между 16,5‰ – 17,5‰ за областта. Общата смъртност в област Велико Търново остава по-висока от средната с цели 3 пункта.

Смъртността продължава да бъде по-висока при мъжете (26,5‰), отколкото при жените (23,1‰) и по-висока в селата (36,6 ‰) от тази в градовете (19,6‰).

Продължаващото демографско застаряване и през 2021 г., дължащо се на някои основни фактори по отношение на икономическата, социалната и здравна политика в областта, неблагоприятното географско разположение (разпокъсаността и отдалечеността) на населените места е свързано с по-високи стойности на показателя обща смъртност.

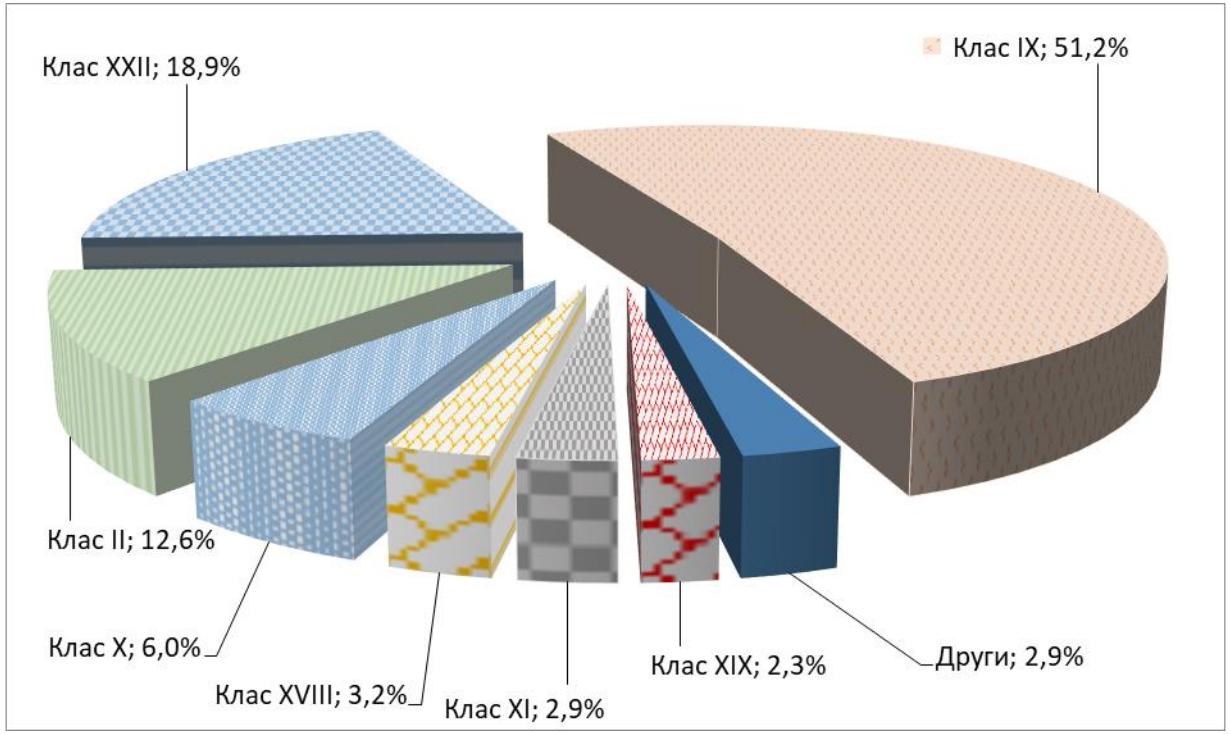

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
България	14,2	14,3	14,3	14,2	14,6	14,7	14,8	14,5	14,2	14,6	14,7	15	14,4	15,1	15,3	15,1	15,5	15,5	15,5	18	21,7
Област В. Търново	15,8	16,2	15,8	15,7	16,1	16,5	15,8	16,6	15,5	16,5	16,8	16,9	15,8	17	16,8	16,8	17,8	17,4	17,5	19,5	24,8

Фиг. 2. Обща смъртност в област Велико Търново и страната (на 1000 д.н.)

В **структурата на общата смъртност по причини** на първо място, с **най-висок** относителен дял от всички заболявания, отново се нареждат **болестите на органите на кръвообръщението (БОК) – 51,2%,** делът на които леко намалява спрямо 2020 г. (58,3%); на второ място – **COVID-19** с относителен дял **18,9%,** значително по-голям в сравнение с този през 2020 г. (4,4%) и на трето – **новообразуванията – 12,6%** спрямо 17,2% за 2020 г.

Структурата на причините за смъртността в област Велико Търново е съпоставима с тази за страната (по данни на НСИ за 2021 г.). Основна причина за умиранията и в България остава клас IX – „Болести на органите на кръвообращението“ с коефициент 11,6 на 1000 д.н., следван от COVID-19 (U07.1-U07.2) с 4,0 на 1000 д.н. и Клас II „Новообразувания” с коефициент 2,5 на 1000 д.н.

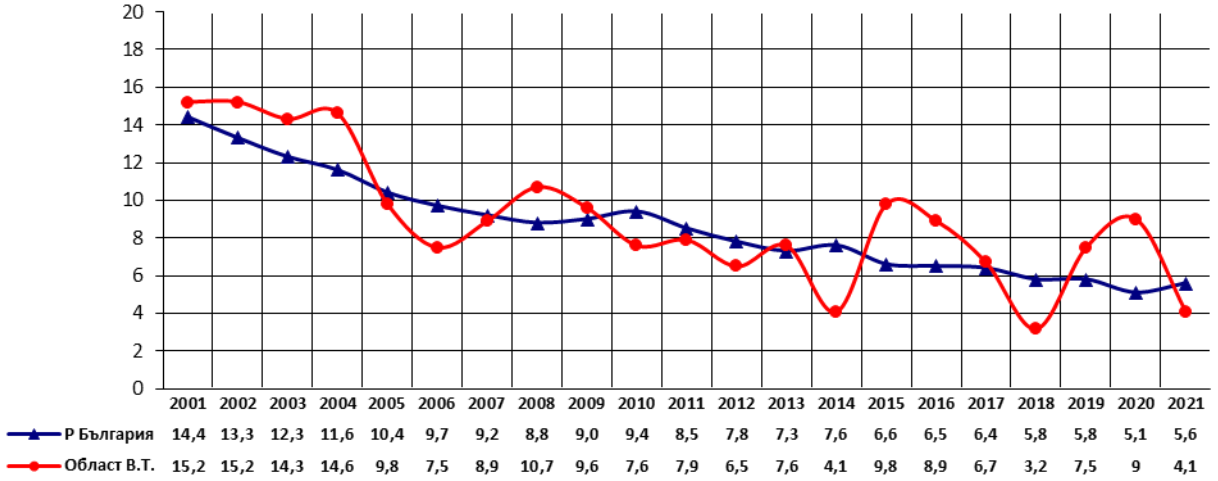

Фиг. 3. Структура на общата смъртност по причини в област Велико Търново през 2021 г.

1.3. Детска смъртност

Коефициентът на детската смъртност за областта е **4,1** на 1 000 живородени – по-нисък с близо 5 пункта в сравнение с 2020 г. (9,0 на 1 000 живородени) и по-благоприятен от този за страната – 5,6 ‰. Починалите деца до 1 година са **7** (5 момчета и 2 момичета), а през 2020 г. са били 15 деца.

Детската смъртност отразява в значителна степен социално-икономическото и здравно състояние в региона и е един от най-информативните показатели за оценка на общественото здраве, въпреки сравнително малкият обем на наблюдаваното население в тази възраст. Нивото на детската смъртност в областта (фиг. 5) е около средното за страната.

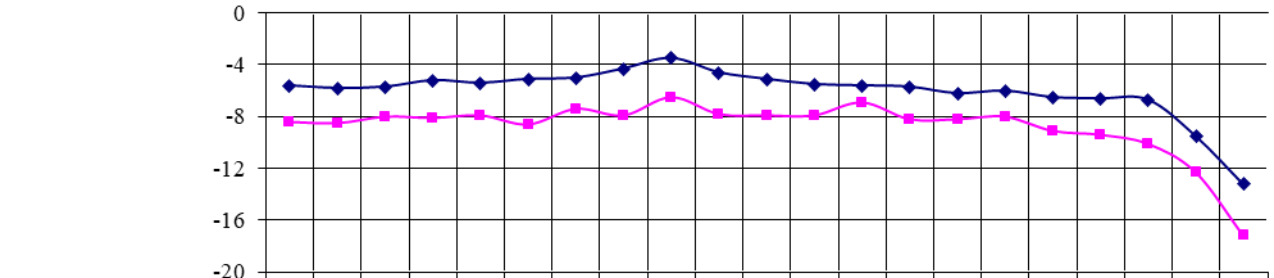

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Р България	14,4	13,3	12,3	11,6	10,4	9,7	9,2	8,8	9,0	9,4	8,5	7,8	7,3	7,6	6,6	6,5	6,4	5,8	5,8	5,1	5,6
Област В.Т.	15,2	15,2	14,3	14,6	9,8	7,5	8,9	10,7	9,6	7,6	7,9	6,5	7,6	4,1	9,8	8,9	6,7	3,2	7,5	9	4,1

Фиг. 4. Детска смъртност в област Велико Търново и страната (на 1 000 живородени деца)

1.4. Естествен прираст

И за 2021 г. показателят е очаквано отрицателен (-17,2‰), както и през предходната 2020 г. (-12,3‰). Показателят е **по-неблагоприятен от средния за страната** -13,2‰, което е трайна тенденция за областта (по-голям с 4 пункта). С най-неблагоприятни стойности на показателя в областта са общините Сухиндол (-28,9‰) и Полски Тръмбеш (-25,3‰). Община Велико Търново е с по-нисък от средния за страната естествен прираст (-11,2‰).

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
България	-5,6	-5,8	-5,7	-5,2	-5,4	-5,1	-5	-4,3	-3,5	-4,6	-5,1	-5,5	-5,6	-5,7	-6,2	-6	-6,5	-6,6	-6,7	-9,5	-13,2
Област В. Търново	-8,4	-8,5	-8	-8,1	-7,9	-8,6	-7,4	-7,9	-6,5	-7,8	-7,9	-7,9	-6,9	-8,2	-8,2	-8	-9,1	-9,4	-10,1	-12,3	-17,2

Фиг. 5. Естествен прираст в област Велико Търново и Р България

1.5. Заболяемост и болестност

През 2021 г. в лечебните заведения за извънболнична помощ в областта са **регистрирани общо 631 828 *заболявания*** (при 561 525 – за 2020 г., 669 976 – за 2019 г., 663 263 – за 2018 г., 641 779 – за 2017 г.), а **болестността** е **2 774,9** на 1000 д.н. (при 2 429,3 – за 2020 г., 2 861,5 – за 2019 г., 2 793,6 – за 2018 г., 2 666,4 – за 2017 г.).

Новооткритите заболявания за 2021 г. са **234 563** (при 20 155 – за 2020 г., 236 080 – за 2019 г., 253 411 – за 2018 г., 248 132 – за 2017 г.) или заболеваемост **1030,2 на 1000 д.н.** (при 872,3 – за 2020 г., 1008,3 – за 2019 г., 1067,4 – за 2018 г., 1030,9 – за 2017 г.)

Голямото намаление на регистрираната заболеваемост се дължи на пандемията от COVID-19.

При децата до 17 години са **регистрирани** общо **134 090 заболявания** (при 111 412 – за 2020 г., 152 642 – за 2019 г., 149 578 – за 2018 г., 142 359 – за 2017 г.), т.е. **болестността при децата през 2021 г. е 3820,9 на 1000 души детско население** (3145,5 – през 2020 г., 4261,5 – през 2019 г., 4130,0 – през 2018 г., 3890,9 – през 2017 г.)

Новооткритите заболявания при децата **за 2021 г. са 67 687**, при 52 354 – през 2020 г., 71 720 – през 2019, 80 952 – през 2018, 79 504 – през 2017 г. Заболеваемостта на 1000 деца през **2021 г.** е **1928.7** (при 1478,1 – през 2020 г., 2002,3 – през 2019 г., 2253,2 – през 2018 г., 2173,0 – през 2017 г.)

Водещи в **структурата на болестността по класове болести** за периода 2016 – 2021 г. са **болестите на органите на кръвообращението** (20,9% през 2021 г., 24,0% през 2020 г., 22,9% през 2019 г., 21,9% през 2018 г., 22,4% през 2017 г.). На второ място са **болестите на дихателната система** (16,8% през 2021 г., 16,0% през 2020 г., 16,5% през 2019 г., 17,7% през 2018 г., 17,7% през 2017 г.)

По-различна е **структурата на заболяемостта:** на първо място със 17,4% са болестите на дихателната система, на второ място – Кодове за специални цели U00–U85 - COVID-19 с 14,4% и на трето място – болестите на органите на кръвообращението с 9%.

При децата до 17 години водещи са **болести на дихателната система** (37,4% за 2021 г., 44,3% за 2020 г., 45,8% за 2019 г., 44,9% за 2018 г., 47,5% за 2017 г.).

Изводи: Факторите, влияещи върху здравето, а оттам и върху смъртността се обуславят от различни причини, по-важните от които са: нездравословен начин на живот, неблагоприятна околна среда, лоши битови и производствени условия, лоша хигиена при някои групи от населението, миграция към по-големите населени места с по-висока трудова заетост и други. Поради изброените причини се наблюдава трайно запазване на показателите за смъртността от социално-значими заболявания, като инфаркти, инсулти, злокачествени новообразувания и не на последно място

травми и отравяния. Високите стойности на общата смъртност са важен индикатор за неблагоприятните нива на общественото здраве и отразяват преди всичко влиянието на възрастовата структура на населението. Те са във взаимна връзка със социално-икономическото развитие на областта, с ефективността на профилактиката, лечението и рехабилитацията, обезпечеността с извънболнична и болнична медицинска помощ, начина на живот и отношението на индивида към собственото му здраве и здравето на другите членове на обществото.

Естественият прираст продължава да е отрицателен и по-неблагоприятен от този за страната, но за целия разглеждан период запазва относително постоянни стойности.

За подобряване здравето на населението е необходимо продължаване на дейностите по национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално-значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.), както и с ефективността от икономическата и социална политика, респ. факторите на жизнената среда.

През отчетния период, обществеността беше запозната със здравно-демографското състояние на населението в област Велико Търново чрез излъчените по електронните медии интервюта и публикации в областните всекидневници и официалната интернет страница на РЗИ – Велико Търново.

ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА ИНСПЕКЦИЯТА

ЩАТНА И КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ; КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕРСОНАЛА СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ

Към 31.12.2022 г. общата щатна численост на персонала в Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново е **93** длъжности (67 **–** по служебни и 26 **–** по трудови правоотношения). **Реално заетите** от физически лица длъжности са **84,** от които 59 – по служебни и 25 – по трудови правоотношения. Към 31.12.2022 г. незаетите длъжности са **общо 9,** от които **8 по служебно правоотношение** – директор на дирекция „Административно-правно, финансово и стопанско обслужване“ (АПФСО) – 1; началник на отдел „Държавен здравен контрол“ (ДЗК) – 1; инспектор в отдел ДЗК – 2; главен инспектор в отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето“ (ПБПЗ) – 1; инспектор в дирекция „Надзор на заразните болести“ (НЗБ) – 1; младши експерт в дирекция НЗБ – 1; главен експерт в дирекция „Лабораторни изследвания“ (ЛИ) – 1 и **1 по трудово правоотношение** – главен специалист в дирекция „Медицински дейности“ (МД) – 1.

През отчетния период са проведени **7 конкурсни процедури** за следните длъжности по служебно правоотношение: инспектор в отдел ДЗК – 2; инспектор в дирекция НЗБ – 1; младши експерт в дирекция ЛИ – 1; главен експерт в дирекция ЛИ – 1; програмист на софтуерни приложения IV степен в дирекция АПФСО – 1 и системен администратор IV степен в дирекция АПФСО – 1, от които 2 са приключили с назначения на класираните кандидати; с назначения са приключили и 2 процедури, стартирали в края на 2021 г. По трудово правоотношение са назначени 4 служители на длъжностите: изпълнител в дирекция АПФСО – 2, главен специалист в дирекция МД – 1 и главен специалист в отдел ДЗК – 1, от които трима по заместване на продължително отсъстващи служители.

Проведени са **2 процедури по конкурентен подбор** на служители по служебно правоотношение за длъжност директор на дирекция ОЗ (1) и за длъжност старши инспектор в отдел ДЗК – 2.

По вътрешно заместване, съгласно ЗДСл (по чл. 84 от от ЗДСл), до завръщане на титуляра, са назначени 3 служители на длъжността главен счетоводител в дирекция АПФСО. Осъществено е повишение в ранг на 15 (петнадесет) служители.

Към 31.12.2022 г. в РЗИ – Велико Търново работят **8 служители по служебно правоотношение** с придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и назначени след упражнено право на пенсия за осигурителен стаж и възраст; назначени на 4-часов работен ден – няма, на 6-часов работен ден – 1. **По трудово правоотношение** с придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст работят **6 служители**.

Преназначени на друга длъжност в инспекцията са **4 служители** по ЗДСл: от началник на отдел ДЗК в дирекция ОЗ в директор на дирекция ОЗ; от главен инспектор в отдел ПБПЗ в главен инспектор в отдел ДЗК и от инспектор в отдел ДЗК в старши инспектор в отдел ДЗК – 2.

През отчетния период квалификацията на служителите се провеждаше в съответствие с утвърдените Вътрешни правила за управление на човешките ресурси в РЗИ – Велико Търново (приети със заповед №862/10.08.2012 г., посл. изменени със заповед № РД-08-165/02.04.2018 г.), планираните цели, индивидуалните потребности и настъпилите промени в законодателството. Осъществени са **общо 36 обучения** на служителите от инспекцията в различни форми за повишаване на квалификацията им – курсове, семинари, конгреси, конференции, работни срещи и други – 23 планирани и 13 извънредни. В изпълнение на чл. 35б от Закона за държавния служител е проведено **задължителното** обучение на всички новоназначени държавни служители през отчетния период.

ОРГАНИЗАЦИЯ, ПЛАНИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТТА

Стратегическите и оперативни цели, и приоритетите на РЗИ – Велико Търново съответстват на националната здравна политика, и са съобразени с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции, Националната здравна стратегия на правителството 2021 – 2030 и цялостното законодателство в сферата на здравеопазването, като са отчетени спецификите в здравно-демографското състояние и основните здравни проблеми, характерни за област Велико Търново.

РЗИ – Велико Търново осъществява и организира държавната здравна политика на територията на област Велико Търново, която обхваща 10 общини – Велико Търново, Горна Оряховица, Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Свищов, Стражица и Сухиндол. На областно ниво планира, разработва и провежда политика по промоция на здраве, интегрирана профилактика на незаразните болести, надзор на заразните болести и ефективен държавен здравен контрол за ограничаване на заболяемостта от незаразни и заразни болести и предпазване от неблагоприятното въздействие на поведенческите фактори на риска и факторите на жизнената среда.

През 2022 г. РЗИ – Велико Търново осъществи дейности, свързани с реализирането на следните основни цели, включени в годишния план на инспекцията:

✓ Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на област Велико Търново;

✓ Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива;

✓ Повишаване ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с

националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека и факторите на жизнената среда.

✓ Подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболеваемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рисковите фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословен модел на хранене и ниска физическа активност.

✓ Ограничаване на заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания чрез усъвършенстване и подобряване на ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести и прилагане на противоепидемични и изолационно-ограничителни мерки спрямо болни и контактни лица, както и чрез повишаване на имунизационния обхват;

✓ Оптимизиране на дейността на лечебните заведения, развитие на електронното здравеопазване и осигуряване на качество и безопасност на медицинското обслужване на територията на област Велико Търново.

Разработен и приет е общ годишен план за дейността на РЗИ – Велико Търново през 2022 г., включващ мерките и задачите за постигане на тези цели. В плана са заложени сроковете или периодичността за изпълнение, отговорниците, както и количествени показатели. Включени са и специфични дейности по ограничаване на разпространението на COVID-19 на територията на областта.

Във връзка с планирането на дейността на инспекцията са изготвени: Заповед №РД-01-40/01.03.2022 г. за възлагане на държавен здравен контрол на територията на област Велико Търново през 2022 г. и разпределение на обектите с обществено предназначение по дирекции, отдели, служители и територия, както и за определяне на отговорници по контрола върху продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека, и фактори на жизнената среда, и приоритетно насочване на дейността за изпълнението на възложените от МЗ задачи и дейности, свързани с епидемичната обстановка по отношение на COVID-19 в нашата страна, респ. в област Велико Търново (отм. със Заповед №РД-01-105/13.06.2022 г., посл. изм. със Заповед №РД-01-136/08.08.2022 г.); Заповед №РД-01-43/ 02.03.2022 г. за определяне на длъжностни лица, които да извършват проверки и да съставят актове за установяване на административни нарушения във връзка с контролните функции, осъществявани от РЗИ – Велико Търново.

През 2022 г. са разработени и актуализирани вътрешноразпоредителни документи в следните области:

- ✓ Мрежова и информационна сигурност;
- ✓ Защита на личните данни;
- ✓ Процедури за извършване на административни услуги;

✓ Вътрешни правила, свързани със системата за финансово управление и контрол, както и с управлението на обществените поръчки, подробно описани по-долу в съответните раздели.

Освен това са изготвени и/или актуализирани:

✓ Правилник за устройството, дейността и вътрешния ред на Регионална здравна инспекция – гр. Велико Търново (заповед №РД-01-141/17.08.2022 г.);

✓ Антикорупционен план на РЗИ – Велико Търново за 2022 г.;

✓ Длъжностни характеристики;

✓ План за дейността на КУТ през 2022 г.;

✓ План за обучение на служителите през 2022 г.;

✓ Риск-регистър на РЗИ – Велико Търново за 2022 г.;

✓ Вътрешни правила за административнонаказателно производство в РЗИ – Велико Търново (Заповед РД-01-35/25.02.2022 г.);

✓ Стандартни оперативни процедури (СОП) за дейностите, свързани с противоепидемичния контрол, предварителния здравен контрол, систематичния и насочен държавен здравен контрол (изм. и доп. със Заповед №РД-01-71/29.03.2022 г.);

✓ Вътрешни правила за осигуряване на пожарна безопасност на територията на РЗИ – Велико Търново, План за действие при пожар и План за евакуация (Заповед №РД-01-116/ 05.07.2022 г.).

Дейността на инспекцията се отчиташе всяко тримесечие, на заседания на директорския съвет, а ежеседмично се провеждаха оперативки за отчитане изпълнението на задачите през предходната седмица, запознаване с предстоящите задачи, епидемиологичната обстановка по отношение на COVID-19 и заразната заболяемост в областта, и др.

В съответствие с нормативно определените изисквания и при спазване на регламентираните срокове са изготвени следните отчети за дейността:

✓ Въпросник и Доклад за състоянието на Системата за финансово управление и контрол (СФУК) и Доклад за управление на риска в РЗИ – Велико Търново за 2021 г.;

✓ Годишен отчет за дейността на администрацията в Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА) за 2021 г.;

✓ Годишен доклад за дейността на РЗИ по ЗДОИ за 2021 г., публикуван на сайта на инспекцията;

✓ Доклад за дейността на КУТ за 2021 г.;

✓ Отчети (2) за изпълнение на мерките по антикорупционните планове на МЗ и на РЗИ – Велико Търново, съответно за първото и второто шестмесечие на 2021 г.

По искане на Областния управител на област Велико Търново е предоставен отчет за изпълнението на мерките, заложени в Пътна карта за изпълнение на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 – 2027 г.), по отделни приоритети.

Във връзка с извършване на проверки от Инспектората в МЗ, по заповеди на министъра на здравеопазването, през отчетния период са изготвени и предоставени документи, информация и справки, относно:

- въведената организация и реалното използване за кореспонденция на обявените електронни адреси на РЗИ – Велико Търново (изх. №03-212-2/28.02.2022 г.);
- организацията и реда за събиране и обезпечаване събираемостта на публичните вземания (изх. №03-195-1/25.02.2022 г.);
- постъпили сигнали за тютюнопушене и неспазване на противоепидемичните мерки в заведения за обществено хранене и на други обществени места на територията на град Велико Търново в периода от 15.12.2021 г. до 31.12.2021 г. (изх. №03-93-1/26.01.2022 г.);
- създадената организация, ред и предприети действия при заявяване, получаване, разпределение и отчитане на лични предпазни средства, дезинфектанти и други материали, използвани за ограничаване на последиците от COVID-19 на РЗИ – Велико Търново за периода от 14.03.2020 г. до 31.12.2021 г. (изх. №03-9-1/10.01.2022 г.);
- организацията на контрола по спазване на противоепидемичните мерки за неразпространяване на COVID-19 (изх. №03-152-2/18.02.2022 г.);
- създадената организация и ред за извършване на епидемиологични проучвания на лица с доказана COVID-19 инфекция; Вътрешни правила за защита на личните данни (изх. №03- 236-1810.03.2022 г.).

СИСТЕМА ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

През отчетната 2022 г. са утвърдени изменения и допълнения на:

✓ Вътрешните правила за заплатите в РЗИ – Велико Търново (заповед №РД-01-91/09.05.2022 г.) и

✓ Вътрешните правила за провеждане на инвентаризация, бракуване, трансформиране и унищожаване на дълготрайни материални и нематериални активи и материални запаси в РЗИ – Велико Търново (Заповед № РД-01-186/22.11.2022 г.).

Утвърдени са нови:

✓ Общи правила за осъществяване на предварителен контрол (Заповед №РД-01-117/05.07.2022 г., изменени и допълнени със заповед №РД-01-138/10.08.2022 г.). на директора на РЗИ – Велико Търново) и

- ✓ Вътрешни правила за управление на цикъла на обществените поръчки (Заповед № РД-01-127/01.08.2022 г.).

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

В съответствие с изискванията на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация са осъществени и документирани всички етапи, свързани с оценката на изпълнението на служителите. За всички служители са изготвени и съгласувани индивидуалните работни планове, респективно обобщенията на преките задължения и/или конкретни задачи, съобразени с основните цели, преките задължения, управляваните ресурси и компетентностите, регламентирани в длъжностните характеристики. В регламентираните срокове са проведени междинните и заключителни срещи. С оценка „Неприемливо изпълнение" е един служител в инспекцията.

През 2022 г. бяха утвърдени Вътрешни правила за провеждане на конкурсни процедури за назначаване на държавни служители в РЗИ – Велико Търново (със Заповед №РД-01-93/13.05.2022 г.).

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ЕПИДЕМИЧНАТА ОБСТАНОВКА ЗА COVID-19 В НАШАТА СТРАНА, РЕСП. В ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

През първото тримесечие на 2022 г. РЗИ – Велико Търново продължи да осъществява дейността си в условията на епидемично разпространение на COVID-19, с нарастване на ежедневно диагностицираните случаи и увеличаване на 14-дневната заболяемост от COVID-19 сред населението на областта. Във връзка с усложнената епидемична обстановка г. и съгласно решения на Областния кризисен щаб, след съгласуване с главния държавен здравен инспектор, бяха издадени 2 заповеди на директора на РЗИ – Велико Търново, съответно за преустановяване на плановия прием и плановата оперативна дейност в лечебните заведения за болнична помощ (Заповед №РД-01-7/13.01.2022 г.) и за въвеждане на временни допълнителни противоепидемични мерки на територията на областта (Заповед №РД-01-22/01.02.2022 г.).

Осъществено беше активно взаимодействие с председателя и другите членове на сформирания със Заповед №ОКД-19-02-1/27.02.2020 г. на областния управител на област Велико Търново Областен кризисен щаб за борба с коронавирус и участие в редовните заседания на щаба (присъствени и в електронна среда) за обсъждане на възникнали проблеми и вземане на конкретни решения, както и за изпълнение на Националния оперативен план за справяне с пандемията от COVID-19. С началника на РУО – Велико Търново беше осъществена много добра колаборация относно предприемане на необходимите действия по спазване на въведените противоепидемични мерки в училищата,

организацията и осъществяването на учебния процес, в зависимост от достигнатата 14-дневна заболяемост от COVID-19 в отделните общини на областта.

Всички произтичащи от заповедите на министъра на здравеопазването, нормативните документи и разпоредителни писма на МЗ задължения и отговорности за ограничаване разпространението на коронавирусната инфекция на територията на областта, повишаване на имунизационния обхват на населението с ваксини срещу COVID-19 и други бяха своевременно изпълнени. Осъществени са следните по-важни дейности:

- *Контрол по спазване на въведените със заповеди на министъра на здравеопазването противоепидемични мерки на територията на област Велико Търново и изпращане в МЗ на ежемесечни отчети за извършените проверки* (в срок до 10 число на месеца, следващ отчетния, до отпадане на извънредната епидемична обстановка) – извършени са общо 590 проверки в обекти с обществено предназначение и в обекти, предоставящи услуги за населението; лечебни заведения; аптеки и дрогерии, специализирани институции за предоставяне на социални услугип; заведения за хранене и развлечения; заведения за бързо обслужване; транспортни средства; автобусни линии на градския и междуселищния транспорт и др.; съставени са 8 акта и са издадени 12 предписания. Създадена беше организация, при необходимост, проверките да се извършват съвместно с ОД на МВР – Велико Търново, а някои от сигналите да се пренасочват за проверка от органите на МВР.

- *Контрол по спазване на въведените противоепидемични мерки, в изпълнение на съвместна Заповед №РД-01-686/05.08.2021 г. на министъра на здравеопазването, №8121з-1019/06.08.2021 г. на министъра на вътрешните работи, № РД-09-789/06.08.2021 г. на министъра на земеделието, храните и горите, и писмо на МЗ № 16-00-64/23.08.2021 г.* в обекти с обществено предназначение, заведения за обществено хранене, търговски обекти; лечебни заведения, заведения за хранене и развлечение, нощни заведения, бензиностанции и др. – през 2022 г. (до края на м. август) от РЗИ – Велико Търново, ОД МВР – Велико Търново, ОДБХ – Велико Търново и общински администрации са извършени общо 3 929 проверки, от които 410 съвместни проверки между отделните институции; издадени са общо 207 предписания, протоколи за предупреждение и разпореждания за отстраняване на констатирани при проверките нарушения, и са съставени 3 акта за установяване на административни нарушения;

- *Изпълнение на Заповед №РД-01-724/22.12.2020 г. на министъра на здравеопазването за регистрация, съобщаване и отчет на COVID-19 и Заповед №РД-01-610/22.10.2020 г. за лица, подлежащи на болнично лечение, домашно лечение и карантина, с последващите им изменения и допълнения* – своевременно провеждане на епидемиологични проучвания на всеки един от лабораторно потвърдените случаи на COVID-19 – за 2022 г. на територията на областта са диагностицирани 11 768 случая на заболели лица. Издадени са 23 836 предписания на контактни и заболели лица. Извършени са общо 1 470 проверки по спазване на карантината на територията на областта.

Във връзка с лабораторно потвърдените случаи при деца и ученици са издадени 160 предписания, с които са разпоредени съответни противоепидемични мерки и преминаване в обучение от разстояние в електронна среда на контактните ученици; извършване на 484 бързи антигенни тестове и 71 бързи антителни тестове в РЗИ – Велико Търново; подаване на ежедневна обобщена информация в НЦОЗА за всеки случай на COVID-19, съгласно дефиницията за случай по реда на Наредба № 21/2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести и ежедневно въвеждане на данните за всички карантинирани или поставени на домашна изолация лица на територията на областта, съгласно издадените предписания, на общия брой болнични легла, броят на болничните легла, определени за лечение на пациенти с основна или с придружаваща инфекция със SARS-CoV-2, и други за всяко лечебно заведение за болнична помощ в уеб-базирания „Регистър на лицата, поставени под карантина и на потвърдените случаи на COVID-19, поставени в изолация в лечебно заведение, изпълняващо болнична помощ или в домашни условия“ на НИС и осъществяване на текущ контрол по изпълнение на задълженията на лечебните заведения и лабораториите, осъществяващи диагностика за COVID-19 и др.;

- *Засилване на надзора на COVID-19 с оглед ранно откриване на епидемичен подем и недопускане разпространението на поредна пандемична вълна през летния сезон на 2022 г.* (по разпореждане на главния държавен здравен инспектор) – извършени са насочени проверки по своевременната регистрация в Националната информационна система за борба с COVID-19 на всички лабораторни резултати от проведени PCR изследвания и бързи антигенни тестове от СМДЛ и лечебни заведения, които ги провеждат (за констатирани пропуски в едно лечебно заведение за болнична помощ е издадено предписание за отстраняване на пропуските при въвеждането на лабораторните резултати) и на всички потвърдени случаи на COVID-19, приети за болнично лечение и спазването на условията за изолация при лечението на пациенти с COVID-19;

- *Осъществяване на дейности, свързани с организацията и провеждането на имунизационната кампания срещу COVID-19 на територията на областта, в изпълнение на заповедите на министъра на здравеопазването* – през отчетната година на територията на областта функционираха различен брой временни имунизационни кабинети/пунктове (в лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, в РЗИ, търговски обекти) – от 11 през първото тримесечие до 5 към 31.12.2022 г., с различно работно време в рамките на деня и седмицата, в зависимост от интереса на населението към ваксинациите. Продължи прилагането на следните добри практики за повишаване на имунизационния обхват – доставяне на ваксини срещу COVID-19 на общопрактикуващите лекари, в определените логистични пунктове на територията на областта, извън гр. Велико Търново (в градовете Свищов, Павликени, Полски Тръмбеш, Стражица, Елена и Горна Оряховица), функциониране на „зелени коридори“ във ВИП и на „изнесени ваксинационни пунктове“ в търговски и други обекти, имунизиране от мобилни медицински екипи на лица от малки и

труднодостъпни населени места на територията на отделни общини, и на трудноподвижни лица; публикуване на интернет страницата на РЗИ – Велико Търново и във фейсбук, както и в прессъобщенията до медиите (ежедневни и седмични) на актуална информация за „зелените коридори“ за изнесените имунизационни пунктове, както и за хода на ваксинационния процес. Всички указания и препоръки на МЗ и Експертните съвети, свързани с имунизациите, в т.ч. и за деца; прилагане на бустерни дози с адаптирани иРНК ваксини; обучителни материали за ваксината Comirnaty, актуални таблици с възможните ваксинационни схеми за приложение на ваксините срещу COVID-19; промени в кратките характеристики и сроковете на годност на ваксините; адаптирани ваксини срещу Омикрон; регистрация за ваксинация в НЗИС и други са изпратени на ваксинационните пунктове и ОПЛ, за сведение и изпълнение. За повишаване на информираността на населението относно ползите от ваксините и ваксинацията срещу COVID-19 на интернет страницата на инспекцията са публикувани материали всички получени от МЗ материали във връзка с националната кампания „Плюс мен“. По искане на МЗ са изпратени множество информации и справки във връзка с организацията и провеждането на имунизационната кампания в областта – седмични заявки (по образец) за необходимите количества ваксини, за раздадени и приложени ваксини срещу COVID-19 за предходната седмица; за бракувани количества ваксини, капацитета на фризера в РЗИ – Велико Търново за съхранение на ваксини срещу COVID-19 при ултраниски температури и др.;

- *Осигуряване на улеснен достъп на населението до изследване за SARS-COV-2 с бързи антигенни тестове, при възможност и с мобилни екипи, на територията на област Велико Търново, по разпореждане на МЗ* – изготвен и утвърден беше план-график за дейности; организирано е безплатно изследване за COVID-19 чрез бързи антигенни тестове в: РЗИ – Велико Търново, МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД – гр. Велико Търново, филиалите на ЦСМП в градовете Горна Оряховица, Свищов, Елена, Павликени, Полски Тръмбеш и Стражица, подробна информация за което е публикувана на интернет страницата на инспекцията и във фейсбук, както и в ежедневните/ежеседмични прессъобщения. Сключени бяха договори за безвъзмездно предоставяне на бързи антигенни тестове за диагностика на SARS-COV-2 с: МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ – Велико Търново, 3-те многопрофилни болници за активно лечение в градовете Горна Оряховица, Свищов и Павликени, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД – Велико Търново, „ЦКВЗ – Велико Търново“ ЕООД, „ЦПЗ – Велико Търново“ ЕООД, ДПБ – с. Церова кория и ЦСМП – Велико Търново;

- *Изпълнение на заповедите на министъра на здравеопазването за въвеждане на временни мерки и дейности за организация и преструктуриране на лечебните заведения за осигуряване лечението и хоспитализацията на пациенти с коронавирусна инфекция, както и на пациенти с други заболявания* – в зависимост от нивото на епидемичното разпространение на COVID-19 на територията на областта, през отчетната година със заповеди на директора на РЗИ – Велико Търново беше временно увеличаван или намаляван броят на леглата за лечение на пациенти с доказана

коронавирусна инфекция, съответно в: МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД, МБАЛ „Св. Иван Рилски Горна Оряховица“ ЕООД, МБАЛ „Д-р Дим. Павлович“ ЕООД гр. Свищов, „МБАЛ – Павликени“ ЕООД, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД и „СБАЛ по кардиология – Велико Търново“ ЕАД. Във връзка с повишаване на заболяемостта от COVID-19 в началото на отчетния период със заповед на директора на РЗИ – Велико Търново са преустановени плановият прием и плановата оперативна дейност в лечебните заведения за болнична помощ (Заповед №РД-01-7/13.01.2022 г.). Във връзка с изтичане на срока на обявената извънредна епидемична обстановка от 01.04.2022 г., и дадените от МЗ указания, лечебните заведения за болнична помощ на територията на областта имат готовност за прием и лечение на пациенти с основна или придружаваща коронавирусна инфекция, както и на пациенти с други заболявания, вкл. и при по-високо разпространение на заболели с COVID-19. Поради намаляване на 14-дневната заболяемост от COVID-19 и на броя на заразените и хоспитализирани лица през второто тримесечие на 2022 г. са издадени заповеди на директора на РЗИ – Велико Търново за възстановяване на легловата база, съобразно правилниците за устройството, дейността и вътрешния ред на горецитираните лечебни заведения. Копия от издадените от РЗИ – Велико Търново заповеди са изпратени до ръководителите на лечебните заведения за сведение и изпълнение, и са публикувани на интернет страницата на инспекцията, в съответната рубрика;

- *Извършване на съвместни проверки с РЗОК – Велико Търново* – по разпореждане на МЗ са осъществени съвместни проверки по спазването на въведените със заповеди на министъра на здравеопазването (Заповед №РД-01-890/03.11.2021 г., Заповед №РД-01-973/26.11.2021 г. и Заповед №РД-01-991/02.12.2021 г.) и на директора на РЗИ – Велико Търново (Заповед №РД-01-7/13.01.2022 г.) противоепидемични мерки в частта им за преустановяване на плановия прием на пациенти в лечебните заведения за болнична помощ в област Велико Търново, за резултатите от които е представен доклад в МЗ, съгласно указания срок;

- *Изпълнение на т. 4 от Заповед № РД-01-122/11.03.2020 г. на министъра на здравеопазването* (представяне от ръководителите на лечебните заведения на планове за действие при хоспитализирани пациенти с COVID-19 и за осигуряване на непрекъснатост на лечебно-диагностичния процес, и организиране на контрол за недопускане на ВБИ и др.) във връзка с одит на Сметната палата „Изпълнение на мерките в здравеопазването във връзка с COVID-19“ за периода от 01.02.2020 г. до 31.12.2021 г. – в срок е представена в МЗ изисканата информация и съответните документи (изх. №03-563-2/23.05.2022 г.);

- *Провеждане на обществена поръчка по Закона за обществените поръчки* – при стриктно спазване на разпоредбите на ЗОП е осъществена обществена поръчка чрез събиране на оферти с обява, с пазарна стойност 23 166,30 лв. и предмет: „Доставка на бързи антигенни тестове за провеждане на изследване за SARS-COV-2“, приключила с избран доставчик чрез жребий и доставени бързи антигенни тестове;

- *Изготвяне и изпращане, съгласно указаните срокове, на регулярни и изискани от МЗ информации:* справки за получените, разпределените и налични количества ЛПС и диагностикуми в лречебните заведения и РЗИ; ежемесечни справки за изразходените, получените, разпределените и налични количества ЛПС в лечебните заведения на територията на областта; ежедневни справки за капацитета и заетостта на болничните легла за лечение на пациенти с COVID-19 в лечебните заведения; ежеседмични попълнени таблици за необходимите количества ваксини за имунизации срещу COVID-19; седмични отчети и заявки от лечебните заведения за лекарствения продукт Veklury INN Remdesivir и седмични отчети и заявки за лекарствения продукт Regkirona 60 mg/ml concentrate for solution for infusion 16 ml, 1 vial (INN Regdanvimab); седмични отчети за лекарствения продукт от две моноклонални антитела Casirivimab и Imdevimab (REGN-COV2); ежеседмични информации за наличности на кислород в лечебните заведения, както и на информации за прогнозните количества кислород за последващата седмица и др.; седмични отчети за дейността на COVID-зоната, разкрита в МЦ „Диагноза и здраве“ ЕООД в гр. Велико Търново; ежеседмични справки за броя на бременните, родилките и новородените с COVID-19 инфекция от АГ отделенията на територията на областта (до ректора на МУ – Плевен); счетоводни справки за закупени, получени от МЗ и раздадени бързи антигенни тестове за диагностика на SARS-CoV-2 по ПМС № 461/22.12.2021 г.; документи (декларации по Приложение № 1 и Приложение №2) във връзка с поставяне на ваксини срещу COVID-19 до края на м. юни 2022 г.; ежеседмични справки за извършените проверки от компетентните институции, по спазване на противоепидемичните мерки, както и информация за изнесените ваксинационни пунктове през почивните и празнични дни, и много други. В спешен порядък, в изпълнение на писма на Пресцентъра на МЗ, зам.-министри на здравеопазването и др. са предоставяни справки и информации, както и отговори на запитвания на журналисти от регионални и национални средства за масова информация, народни представители и др.;

- *Поддържане на специална рубрика за COVID-19* – на интернет страницата на РЗИ и във фейсбук са публикувани ежедневни (в периода януари – май 2022 г.) и ежеседмични (юни – декември 2022 г.) прессъобщения с информация за диагностицираните случаи на COVID-19 и карантинираните лица в областта, хода на имунизационния процес, извършените проверки по спазване на въведените със заповеди на министъра на здравеопазването противоепидемични мерки и др. (общо 147 прессъобщения), а в областните ежедневници – 116 публикации. Всички заповеди на министъра на здравеопазването, указания на МЗ, препоръки на СЗО и ЕК, и други информационни материали за населението, лечебните заведения, РУО, ръководители на обекти с обществено предназначение и други обекти, предоставящи услуги на гражданите своевременно са публикувани на сайта на РЗИ, в съответните рубрики.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО, ФИНАНСОВО И СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ”

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ, ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ, ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

Административно обслужване

През 2022 г. са актуализирани процедурите за извършване на следните административни услуги:

- ✓ „Издаване на становище относно спазването на граничните стойности на показатели за шум“ (със Заповед № РД-01-92/12.05.2022 г.);
- ✓ „Издаване на удостоверение за регистрация на дрогерия“ (със Заповед № РД-01-103/08.06.2022 г.);
- ✓ „Издаване на удостоверение за съответствие с основните изисквания, на които трябва да отговарят лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи, диализните центрове и тъканните банки“ (със Заповед № РД-01-104/09.06.2022 г.) и
- ✓ „Издаване на хигиенно заключение за получаване на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека“ (със Заповед № РД-01-115/05.07.2022 г.).

Към края на 2022 г. РЗИ – Велико Търново предоставя общо 34 вида административни услуги – 30 специфични услуги за регионалните здравни инспекции и 3 общи за всички администрации услуги. Общо за годината са предоставени 3 555 услуги.

Актуалните процедури за извършване на административните услуги са на разположение на потребителите на сайта на инспекцията, в Центъра за административно обслужване и в общия за страната онлайн Регистър на услугите към Административния регистър.

В съответствие с принципа за периодично проучване, измерване и управление на удовлетвореността на потребителите е извършена годишна оценка на удовлетвореността на потребителите на административни услуги, предоставяни от РЗИ – Велико Търново. Резултатите от оценката на удовлетвореността на потребителите са публикувани на официалната интернет страница на инспекцията.

Правно обслужване

Дейността по правното обслужване на инспекцията е организирана като външна услуга и се осъществява от адвокат с договор за абонаментно-правно обслужване.

Достъп до обществена информация

През 2022 г. в РЗИ – Велико Търново са постъпили **22 заявления за достъп до обществена информация** – 12 заявления от физически лица, граждани на Р България, 8 – от неправителствени организации и 2 – от търговски дружества. Част от заявленията са препратени от МЗ за отговор по компетентност. Запазва се тенденцията от 2020 г. и 2021 г. за увеличен брой на постъпилите заявления за ДОИ (25 заявления за 2021 г. и 26 – за 2020 г.) Всички заявления са разгледани от постоянната комисия, назначена със заповед на директора на РЗИ да разглежда подадените заявления за достъп до обществена информация и да изготвя становища за предоставяне или за отказ от предоставяне на достъп до исканата обществена информация. На 18 от заявителите е предоставен **пълен достъп** до исканата информация, двама са уведомени за **липса** на заявената информация и едно от заявленията е **препратено за отговор по компетентност**. На **един** от заявителите е **отказан** достъп с основание, че исканата обществена информация му е предоставена през предходните 6 месеца.

Във всички случаи заявената информация е изискана и предоставена по електронен път, като по този начин на практика е реализирано правото на физическите и юридически лица да ползват електронни административни услуги. Всички производства по подадените заявления за достъп до обществена информация са приключени в законоустановените срокове.

През отчетиня период са осъществени са и други дейности, свързани с ДОИ: утвърдени са Списъци на категориите информация, подлежаща на публикуване в интернет за сферата на дейност на РЗИ – Велико Търново за 2021 г. и форматите, в които е достъпна и на Списък на информацията, предоставена от РЗИ – Велико Търново повече от три пъти по реда на глава трета от Закона за достъп до обществена информация (Заповед №РД-01-17/24.01.2022 г.); актуализирани са Вътрешни правила за достъп до обществена информация в РЗИ – Велико Търново в частта им, касаеща заплащането на разходите за предоставянето й (Заповед №РД-01-88/21.04.2022 г.).

Публичност и прозрачност

Информацията за РЗИ – Велико Търново, за удобство за външните потребители, е публично предоставена в интернет пространството. На интернет страницата на инспекцията (www.rzi-vt.bg) са публикувани структурата и дейността на инспекцията; нормативните актове, по които РЗИ осъществява контролни и регистрационни функции;

административните услуги и формулярите, свързани с тях; Вътрешните правила за организация на административното обслужване; Хартата на клиента; публичните регистри; статистическа и друга актуална информация, както и информацията, подлежаща на публикуване в интернет за сферата на дейност на РЗИ – Велико Търново, съгласно изискванията на Закона за достъп до обществена информация. Във връзка с извънредната епидемична обстановка на сайта е поддържана специална рубрика за COVID-19, в която се публикуваше редовно информация за заболеваемостта в областта, предприеманите противоепидемични мерки и имунизационната кампания. Създадена беше и специална рубрика, предназначена за украинските граждани, напуснали своята държава и достигнали до територията на Р България с цел преминаване или пребиваване, в която бяха публикувани актуални новини, препоръки и информации.

Промените на нормативните актове, промените в регистъра на услугите и съответно в конкретните административни услуги, извършвани от РЗИ, своевременно са отразявани на интернет страницата на инспекцията. Регулярно е публикувана актуална информация за епидемичната обстановка, дейностите във връзка с държавния здравен контрол, инициативите за профилактика на болестите и промоция на здравето и др.

През отчетната година продължи и поддържането на профил на инспекцията във фейсбук, на който също се публикуваха, свързани с дейността актуални новини и предстоящи събития.

МРЕЖОВА И ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ. ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ СИСТЕМИ

Дейността по осигуряване на мрежовата и информационната сигурност в инспекцията, по администрирането на информационните и комуникационни системи и по поддръжката на локалната мрежа и компютърната техника се осъществява от системен администратор в дирекция АПФСО и програмист на софтуерни приложения, работещ на непълно работно време. Системният администратор е определен и за служител, отговарящ за мрежовата и информационна сигурност в РЗИ – Велико Търново (със заповед №РД-01-170/24.10.2022 г.).

Техническата осигуреност с компютърна техника в инспекцията е на много добро ниво, като и през отчетната година продължи обновяването й с получени от Министерство на здравеопазването 4 лаптопа и закупуване на принтери.

През отчетния период в съответствие с изискванията на Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност е утвърден План-график за обучение/инструктиране на служителите във връзка с мрежовата и информационната сигурност и за работа с информационните системи и приложния софтуер (със Заповед № РД-01-34/ 24.02.2022 г.), като са осъществени вътрешни обучения на служителите.

Продължи работата със **системата за управление на документооборота и работния поток Eventis R7**, изпълняваща изискванията на Закона за електронното управление, Наредбата за обмена на документи в администрацията, Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност, РМС № 357 от 29.06.2017 г. и Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар. Системата предоставя възможност за оптимизация на работните процеси с документи в администрацията на РЗИ – Велико Търново, за обмен на документи с МЗ и с останалите администрации единствено по електронен път. На всички служители е осигурен достъп до системата с квалифициран електронен подпис.

Броят на документите, получени чрез електронния обмен за 2022 г. е 1 789, а изходящите документи, изпратени по обмена са 1 584. Общо в Eventis R7 за годината са обработени 41 977 документа.

През 2022 г. са реализирани и редица допълнителни задачи, свързани с мрежовата и информационна сигурност и електронноно управление – изготвени и изпратени в МЗ са: годишен отчет на изразходваните средства в областта на електронното управление и информационни и комуникационни технологии за 2021 г. (изх. №03-23-1/19.01.2022 г.) и по тримесечия за 2022 г., тригодишна бюджетна прогноза за капиталовите разходи, необходими за финансиране на дейностите в областта на електронното управление и ИКТ на РЗИ – Велико Търново (изх. №03-58-1/26.01.2022 г.), проектобюджет за 2023 г. и актуализирана бюджетна прогноза за 2024 и 2025 г. на разходите в областта на електронното управление и използваните ИКТ на РЗИ – Велико Търново (изх. №03-832-1/23.08.2022 г.); справки и информации за наличната компютърна техника, антивирусен софтуер и др.; мотивирано писмо с Апликационна форма и две оферти (изх. №03-1430-2/10.01.2022 г.) във връзка със спешната необходимост от отпускане на капиталови средства в размер на 2 940 лв., заложени в проектобюджета за 2022 г., за подновяване лицензa на съществуващата антивирусна защита ESET Endpoint Protection Standard за сървърите и работните станции на РЗИ – Велико Търново и др.

Във връзка с проектно предложение от МЕУ „Разработване на интернет страници за РЗИ“ е подадено Заявление към същото министерство за изграждане и поддръжка на интернет страница на РЗИ – Велико Търново с вх. № МЕУ-14592/09.12.2022 г. и е изпратен отговор на главния секретар (изх. №03-1137-1/09.12.2022 г.). В изпълнение на писмо на МЗ и заповед на председателя на ДАЕУ за внедряване на Информационна система за бюджетен контрол са определени служители, които да вписват данни в Информационна система за извършване на предварителен, текущ и последващ контрол по целесъобразност в областта на електронното управление и използването на информационните и комуникационните технологии.

ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

През отчетния период за осигуряване на ефективна защита на личните данни, обработвани в изпълнение на законово регламентираните задължения на РЗИ и при предоставянето на административни услуги, са прилагани стриктно Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (Общ регламент относно защитата на данните/GDPR) и Закона за защита на личните данни.

Дейността на ниво РЗИ е регламентирана чрез:

- ✓ Политика на РЗИ – Велико Търново за поверителност при обработване на лични данни;
- ✓ Определяне на длъжностно лице по защита на данните;
- ✓ Инструкцията за водене на регистри по ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679 - изменена и допълнена през 2022 г. (Заповед № РД-01-51/09.03.2022 г.);
- ✓ Заповед за служители, обработващи лични данни, актуализирана през отчетната година (№ РД-01-52/09.03.2022 г.).
- ✓ Подписване от служителите, обработващи лични данни, на декларации за поверителност и неразгласяване на информация.

ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНО ОБСЛУЖВАНЕ

През 2022 г. инспекцията като второстепенен разпоредител с бюджет, в съответствие със Закона за здравето, формираше приходи по бюджета от два източника:

- **Субсидия от републиканския бюджет** чрез МЗ;
- **Собствена дейност, в т.ч.**:

- такси за издадени документи и извършени лабораторни анализи, съгласно Тарифата за таксите, които се събират от органите на ДЗК по Закона за здравето, приета с ПМС №242/08.10.2007 г. и Тарифата за таксите, които се събират по ЗЛЗ, приета с ПМС №88/24.04.2019 г. – **109 582 лв.** (103 764 лв. за 2021 г.);

- глоби и имуществени санкции, наложени с влезли в сила наказателни постановления, издадени от директора на инспекцията – 8 920 лв., от които по сметката на инспекцията са постъпили **740 лв.** Събрани от НАП и постъпили по сметките на Републиканския бюджет са **1 367 лв.;**

- други източници (наеми) – **51 246 лв.** срещу 48 031 лв. за 2021 г.

При уточнен **план** по бюджета за 2022 г. **2 050 500 лв.** и увеличен с коригиращи заповеди по отделни програми на **2 620 386 лв., изпълнението** възлиза на **2 539 904 лв.,** с 97 750 лв. по-малко в сравнение с изпълнението на бюджета за 2021 г. (2 637 654 лв.).

Субсидията от бюджета за дейността на инспекцията беше в размер 2 042 735 лв., спрямо 1 983 266 лв. за 2021 г.

През 2022 г. са **реализирани собствени приходи** в размер на **160 853 лева**, които са с 9 481 лева **повече** спрямо изпълнението през 2021 г. (151 371 лв.).

Анализът на **разходите** показва, че основен дял от тях имат **средствата за заплати,** други възнаграждения и социално-осигурителни плащания – **2 095 294 лв.** спрямо почти същите разходи през 2021 г. – 2 094 019 лв.

Издръжката на инспекцията за 2022 г. е **504 342 лв.** срещу **461 058 лв.** за 2021 г., **т.е. по-голяма с 43 284 лв.** В структурата на средствата за издръжка най-голям относителен дял имат разходите за:

- **материали, горива и енергия – 198 973 лв. (39,45%)** спрямо 147 879 лв. (32,07%) за 2021 г.;
- **външни услуги** – за пощенски и телекомуникационни разходи, квалификация и преквалификация на служителите, ремонт и поддръжка на компютрите и техниката и др. – **208 369 лв. (41,31%)** срещу 225 687 лв. (48,95%) за 2021 г.;
- **текущ ремонт на сградата, МПС и инвентара – 7 642 лв. (1,52)** срещу 35 745 лв. (7,75%) за 2021 г., следвани от **закупуване на медикаменти – 17 570 лв.** срещу 36 152 лв. за 2021 г. и **постелен инвентар и облекло – 5 675 лв.** срещу 5 759,60 лв. за 2021 г.

В началото на отчетния период, съгласно указания срок, са изготвени и изпратени в МЗ три (3) предложения на РЗИ – Велико Търново за финансиране с целеви средства за капиталови разходи през 2022 г. (апликационни форми и Приложение №1 Сметни стойности и разчет за финансиране на капиталовите разходи за 2022 г.) – изх. №03-140-1/16.02.2022 г.

Във връзка с изпълнението на дейности по национални програми и за капиталови разходи, със заповеди на МЗ бяха утвърдени допълнителни средства в размер на **97 864 лв.:** 2 800 лв. – за Национална програма за превенция на хронични незаразни болести в България, 713 лв. за НП за първична диагностика на рак на маточната шийка, 1 427 лв. за НП за елиминация на морбили и рубеола 2019 – 2022 г., 642 лв. за НП за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип, 1 050 лв. – за Национален план за действия за намаляване на въздействието на облъчване от радон 2018 - 2022 г., 1 900 лв. – за дейности по отбранително-мобилизационна подготовка, 62 063 лв. - за ремонта на покрив стара сграда; 6 409 лв. – за монтаж среднотемпературна камера; 12 943 лв. – за закупуване на 7 броя климатични системи; 4 642 лв. – за закупуване на инкубатор и 3 275 лв. – за система за мониторинг на камера за биопродукти.

За разходи за електронно управление са изразходвани 20 795 лв.

През отчетния период бюджетът на инспекцията е увеличен с 97 333 лв. за неотложни разходи за дезинсекция на комарните популации. От сумата, отпусната за закупуване на бързи антигенни тестове по ПМС №461/22.12.2021 г. в размер на 446 000 лв, са усвоени 49 466.30 лв. Закупени са бързи антигенни тестове за сума в размер на 26 280 лв. по време на епидемичната обстановка за COVID-19 и след приключването й, след проведена обществена поръчка – за 23 166,30 лв.

За отчетната 2022 г. при стриктно спазване на Закона за обществените поръчки (ЗОП) в РЗИ – Велико Търново са проведени четири обществени поръчки, както следва:

- Обществена поръчка, публично състезание с пазарна стойност 164 864,00 лв. и предмет: „Избор на доставчик на електрическа енергия и координатор на стандартна балансираща група за обекти на РЗИ – Велико Търново, присъединени на средно и ниско напрежение“, приключила с избран доставчик и сключен договор, който ще се изпълнява в рамките на 24 месеца;
- Обществена поръчка, пряко договаряне на основание чл. 182, ал. 1, т. 1 от ЗОП във връзка чл. 18, ал. 1, т. 13 и чл. 20, ал. 2, т. 2 от ЗОП, с пазарна стойност 81 110,84 лв. (без ДДС), за избор за изпълнител за организиране и прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации в област Велико Търново. Процедурата приключи с договор, който е изпълнен;
- Обществена поръчка в областта на строителството чрез събиране на оферти с обява с предмет „Ремонт на покрив на сграда с идентификатор 10447.514.92.2 на РЗИ – В. Търново“, с пазарна стойност 54970,00 лв. (без ДДС), приключила с избран строител и изпълнен договор;
- Обществена поръчка чрез събиране на оферти с обява, с пазарна стойност 23 166,30 лв. и предмет: „Доставка на бързи антигенни тестове за провеждане на изследване за SARS-COV-2“, приключила с избран доставчик чрез жребий и доставени бързи антигенни тестове.

Финансово-счетоводното обслужване на РЗИ – Велико Търново през отчетната година е осъществено в съответствие с нормативните документи, своевременно и качествено. В регламентираните срокове (ежемесечно, тримесечно, шестмесечно, деветмесечно и годишно) са изготвяни и представяни в МЗ отчети с всички приложения и справки. Отпусканите лимити от МЗ са разпределяни правилно и своевременно, с приоритет за осигуряване на работните заплати.

СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

През 2022 г., в съответствие с изискванията и процедурите на Системата за финансово управление и контрол (СФУК) в инспекцията са осъществени, на необходимото ниво за качество, срочност и обем, планираните дейности, а именно:

✓ снабдяване с необходимите материали, химикали, консумативи, диагностикуми, горива и смазочни материали, необходими за работа на служителите;

✓ транспортно обслужване – осъществявано по предварително изготвен и утвърден график, осигуряващ оптимални условия за работа на всички структурни звена;

✓ поддържане на съоръженията и апаратурата;

✓ осъществяване на контрол върху разходите за горива на служебните МПС, за парно отопление, ел. енергия и вода.

Освен планираните дейности са реализирани и други във връзка със стопанското обслужване на инспекцията, съобразени с финансовите ресурси с цел осигуряване на по-добри условия на труд на служителите.

Съгласно изискванията на Наредба №8121з-647/01.10.2014 г. своевременно е организирана годишната техническа проверка на носимите пожарогасители в РЗИ, на пожарогасителите на служебните автомобили и на пожарните кранове на стълбищните площадки. Проведени бяха необходимите мероприятия и инструктажи на служителите във връзка с предстоящия отоплителен сезон, както и задължителната тренировка по оповестяване и действие при възникване на пожар.

В изпълнение на Закона за защита при бедствия е извършена проверка на индивидуалните средства за защита (осигурени от Община Велико Търново), съхранявани в РЗИ – Велико Търново – установени са наличността и техническото им състояние, за което е уведомен кметът на общината.

Поддържането на специализираната техника и калибрирането на измервателните уреди е организирано от лицензирани за съответната дейност фирми.

Във връзка с управлението и стопанисването на ползваните недвижими имоти, предоставени на РЗИ – Велико Търново е осъществен цялостен ремонт на покрива на старата сграда. Във връзка с подготовка за изпълнение на инвестиция „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на нежилищния сграден фонд“ по Компонент 1 „Публични сгради“ в рамките на Националния план за възстановяване и устойчивост до кмета на община Велико Търново е изпратена изисканата от Областния управител на област Велико Търново информация (по приложена таблица), относно сградния фонд на РЗИ – Велико Търново (изх. №06-44-1/22.03.2022 г.).

Сградата на инспекцията и прилежащите й площи се поддържаха в добро хигиенно състояние.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ”

През отчетната 2022 г. дирекция „Медицински дейности“ (МД) планира и реализира мерки, насочени към оптимизиране дейността на лечебните заведения, развитие на електронното здравеопазване и осигуряване на качество и безопасност на медицинското обслужване на територията на област Велико Търново.

Осъществени са дейности по следните основни задачи:

1. Извършване на регистрация, пререгистрация и заличаване на лечебни заведения за извънболнична помощ, хосписи и на лечебната дейност по чл. 2а от Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ)

През 2022 г. в регистъра на ЛЗИБП са вписани 15 нови и заличени 7 лечебни заведения; вписани са промени в обстоятелства по регистрацията на 29 лечебни заведения. Издадени са 17 становища за недостатъчност по чл. 81 от ЗЛЗ на специалистите в извънболничната помощ. Изготвени са 84 бр. отчети и справки от регистъра до: общините в област Велико Търново и МЗ във връзка с изискванията на чл. 42 от ЗЛЗ (на шестмесечие); РЗОК – Велико Търново, съгласно Наредба №19 (при заличаване на лечебно заведение); ТП на НОИ – Велико Търново, съгласно заповед на министъра на здравеопазването (ежемесечно); общини, неправителствени организации, физически лица, лечебни заведения и др. при поискване (във връзка с анализи, конкурси, проучвания, ЗДОИ и др.); преписи и служебни бележки по смисъла на ПМС №37 от 14.02.2011 г.

Във връзка с координацията и взаимодействието с ИАМН директорът на инспекцията и директорът на дирекция МД взеха участие в организираното от МЗ обучение на тема „Практически аспекти на процедурите по регистрация и издаване на разрешение за лечебна дейност“ (м. ноември, гр. Трявна).

2. Извършване на проверки, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 5 от Наредба №49/2010 г. относно изпълнение на показателя „минимален обем дейност“ от болничните структури, който обхваща 12-месечен период от издаване на разрешението за лечебна дейност и се отчита не по-късно от 15-я месец от издаването – не са извършвани проверки относно изпълнение на показателя „минимален обем дейност“.

3. Издаване на удостоверения за изпълнение на изискванията на наредбата по чл. 46, ал. 3 от ЗЛЗ, правилника по чл. 28а, ал. 3 от ЗЛЗ и на утвърдените медицински стандарти във връзка с издаването на разрешения за извършване на лечебна дейност от лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове

През 2022 г. не са издавани удостоверения по чл. 46, ал. 3 от ЗЛЗ, т.к не са постъпвали заявления от лечебни заведения.

Извършени са **52 проверки по медицински стандарти** (10 проверки в 6 лечебни заведения за болнична помощ – МОБАЛ и МБАЛ, ДПБ – Церова Кория, ЦПЗ – Велико Търново ЕООД; 16 проверки в медицински центрове; 11 проверки в ИПСМП; 6 проверки в ИППМП; 8 проверки в СМДЛ и 1 проверка в ДКЦ), при които не са констатирани нарушения на медицинските стандарти.

4. Регистрация, преregистрация и заличаване на лицата, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве, и осъществяване на контрол върху дейността им, съгласно Закона за здравето

Регистрирано е едно ново лице, упражняващо неконвенционални методи. Извършена е 1 промяна в регистрацията на 1 обект (вписване на втори адрес). В регистрираните обекти на територията на областта са извършени 3 проверки, при които не са констатирани нарушения.

5. Организиране и контрол на дейността по медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза

5.1. Издадени са 32 проекта на заповеди за състави на ЛКК към лечебни заведения и 48 проекти на заповеди за промени в съставите на ЛКК за 2019 г. През м. ноември 2019 г. са издадени 33 проекти на заповеди за състави на ЛКК към лечебни заведения за 2022 г.

5.2. Във връзка с дейността на Регионалния съвет към РЗИ – Велико Търново по експертиза на временната неработоспособност, осъществявана от лекуващите лекари, ЛКК и ТЕЛК на съответната територия са осъществени:

- 31 заседания на Регионалния съвет по медицинска експертиза на временната неработоспособност, на които са разгледани 131 обжалвани болнични листове;
- 6 проверки, съгласно изискванията на чл. 70, ал. 1, тт. 1, 2, 3, 4 от ПУОРОМЕ и РКМЕ на 6 лечебни заведения за извънболнична помощ на територията на областта, констатациите от които са отразени в съответни протоколи;
- 20 проверки по медицинската експертиза на временната неработоспособност, в т. ч. и по обжалвани болнични листове в лечебните заведения, с разкрити ЛКК;
- 8 работни срещи за оказване на методична помощ по експертизата на временната неработоспособност на лекуващи лекари, ЛКК и ТЕЛК.

5.3. Организация по експертизата на трайната неработоспособност и преосвидетелстване:

Проверени и заверени са 6 744 експертни решения (ЕР), като 5 156 ЕР са проверени и изпратени на аинтересованите лица. Създадени и обработени са медицински експертни досиета по обжалвани 131 болнични листа. Приети и обработени са 6 889 документи за освидетелстване и 5 156 документа за служебно преосвидетелстване за ТЕЛК; архивирани са 6 833 досиета; изготвени са 15102 преписки с ТЕЛК, НЕЛК и други институции по медицинската експертиза и 5813 преписки – с НОИ.

Изпълнени са и следните допълнителни задачи:

- Във връзка с координация по прилагане на разпоредбите на Наредба № 3 от 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които МЗ субсидира лечебни заведения, и за критериите и реда за субсидиране на лечебни заведения, до ръководителите на лечебните заведения, в които има разкрити ТЕЛК е изпратено писмо на МЗ относно задължението им да ползват Информационната база данни за всички лица, преминали през ТЕЛК за установяване на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане по чл. 108а от Закона за здравето (изх. №03-45-3/16.05.2022 г.);
- До ТЕЛК и ЛКК са изпратени указания във връзка с процедурата по предписване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия от органите на медицинската експертиза и въвеждането на всички издадени документи (протоколи и решения) от органите на медицинската експертиза, свързани с предоставянето на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ) чрез Информационната база данни по чл. 108а от ЗЗ към специализирания софтуер на НЗОК;
- Дадени са указания на ТЕЛК във връзка с освидетелстването на лица, пребиваващи на територията на България със статут на временна закрила от органите на медицинската експертиза;
- По искане на МЗ са предоставени: обобщена информация относно проблеми при преосвидетелстването на хората с увреждания след изтичане срока на извънредната епидемична обстановка на територията на област Велико Търново (изх. №03-536-3/19.05.2022 г.) и справка за дейността на ТЕЛК за периода от 01.01.2022 г. до 30.04.2022 г. (изх. №03-599-4/08.06.2022 г.). На управителя на Национален осигурителен институт и изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е предоставена информация за всички лица, подали заявления-декларации за преосвидетелстване от ТЕЛК в периода от 13 март 2020 г. до 15 юли 2022 г. (пар. 20, ал. 2 от ПЗР на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение) в РКМЕ при РЗИ – Велико Търново;
- В изпълнение на писмо на МЗ относно предстоящото преминаване на процеса по отпускане, отчитане, контрол и заплащане на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия, предназначени за хора с увреждания от Агенцията за социално подпомагане към НЗОК и промяна във функционалностите на информационната база данни на медицинската експертиза ръководителите на лечебните заведения на територията на област Велико

Търново, в които са разкрити ТЕЛК, са уведомени за графика на обученията и за задължението да осигурят представители на ТЕЛК съставите в същото (изх. №03-636-1/20.06.2022 г.);

- Оказано е необходимото съдействие на НЕЛК относно поддържане на квалификацията на лекарите от ТЕЛК съставите чрез информиране на същите за възможността за дистанционно обучение по медицинска експертиза и за техните задължения по чл. 14, ал. 2 и ал. 3 от ПУОРОМЕРКМЕ.

6. Извършване на проверки по чл. 93 от Закона за здравето (ЗЗ) по жалби и сигнали при нарушаване на правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване, и участие в съвместни проверки с Изпълнителна агенция „Медицински надзор“

Извършени са 96 проверки на постъпили сигнали, жалби и оплаквания на граждани, държавни и общински органи и организации по повод на медицинското обслужване на пациентите и защитата на техните права (132 проверки – за 2021 г., 86 проверки – за 2020 г., 48 проверки – за 2019 г. и 38 проверки – за 2018 г.).

7. Събиране и анализиране на информация, свързана с разходването на публични средства в лечебните и здравните заведения на територията на областта, и осъществяване на контрол по спазването на методиката за субсидиране на лечебни заведения със средства от бюджета на Министерството на здравеопазването

Осъществени са общо 24 планови проверки по Наредба №3/2019 г. за субсидиране на следните лечебни заведения, подписали договори с МЗ за извършване на определени медицински дейности: МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов” АД, гр. Велико Търново, МБАЛ „Св. Ив. Рилски”, гр. Горна Оряховица, МБАЛ – Павликени, МБАЛ „Д-р Д. Павлович”, гр. Свищов, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман”, гр. Велико Търново и ЦПЗ – Велико Търново, при които не са констатирани несъответствия между подадените в РЗИ данни и наличната медицинската информация (6 от проверките са извършени през 2022 г. за IV-то тримесечие на 2021 г.). Резултатите от проверките са документирани в съответни протоколи и прилежащите към тях таблици.

През отчетния период са приети, проверени и изпратени в МЗ 72 месечни отчета от лечебните заведения, като върнати за преработване от РЗИ – Велико Търново към лечебните заведения няма.

8. Контрол върху спазването на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти

По реда на Наредба №1/27 февруари 2013 г. за предоставяне на медико-статистическа информация и на информация за медицинската дейност на лечебните заведения са извършени проверки на 83 лечебни заведения – 10

лечебни заведения за болнична помощ, 35 практики за първична медицинска помощ, 2 практики за първична дентална помощ, 5 за специализирана медицинска помощ, 3 диагностично-консултативни центъра, 19 медицински центъра, 8 СМДЛ и 1 друго лечебно заведение.

9. Изготвяне на актове за установяване на нарушения и наказателни постановления по чл. чл. 50, 51 и 53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането и предоставяне на информация за издадените наказателни постановления на Изпълнителната агенция по лекарствата – през отчетния период е събрана информация, няма установени нарушения.

10. Участие в прилагането на областната здравна карта

През отчетния период не е правена актуализация НЗК. Поради липса на предложения от от лечебните заведения за промяна на броя на леглата не е изготвен доклад до министъра на здравеопазването, съгласно чл. 8б на Наредба №49 от 18 октомври 2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи, тъй като не са представени предложения.

11. Събиране, съхранение и обобщаване на справките на лечебните и здравни заведения по чл. 44 от Наредба №1/2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването

Събрани и обработени са 31 броя справки за потребности от специалисти. В НЦОЗА са предоставни информации, съответно за потребностите от медицински специалисти по лечебни заведения и специалности за област Велико Търново, и предложения за места за специализанти, финансирани от държавата по реда на Наредба №1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването. Към медицинските университети е изпратена 1 заявка за курсове за следдипломно обучение и са предоставени 5 карти – направления за участие в курсове.

В указаните срокове са изпратени в НЦОЗА: обобщена информация, по приложен образец, за потребностите от медицински специалисти на територията на област Велико Търново, съгласно дадените указания (изх. №15-33-11/19.04.2022 г.); анализ и приложения за състоянието на специалистите в областта на здравеопазването на територията на област Велико Търново, изготвен по реда на чл. 46, ал. 1 на Наредба №1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (изх. №15-58/13.06.2022 г.).

12. Проучване съвместно със съсловните организации на потребностите в областта от съответните специалисти, изготвяне и представяне на анализ на състоянието на специалистите в областта на здравеопазването

Изготвен и предоставен е в МЗ анализ за състоянието на специалистите в областта на здравеопазването.

Своевременно е публикувана информация за свободните длъжности на специализантите на интернет страницата на РЗИ- Велико Търново (съгласно чл.17, ал.2 на Наредба №1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването) и е изпратена обобщена информация за броя на обявените от базите за обучение свободни длъжности за специализанти по специалности за 2022 г.

Изпълнени са и следните по-важни допълнителни задачи, разпоредени от МЗ: предоставяне на изисканата информация за лечебните заведения от област Велико Търново, които имат готовност да сключат договори със студенти по специалност „медицинска сестра“, „медицински лаборант“ и „рентгенов лаборант“ за осигуряване на преддипломен стаж (платен от лечебното заведение) и на работно място след завършване на обучението им по реда на Наредбата за условията и реда за осигуряване на заплащането на разходите за обучение на студенти със сключени договори с работодател; участие в работна среща, организирана от НЦОЗА относно събиране и обобщаване на информация, образци, срокове по Наредба 1/2015 г.; изпращане на изисканата информация за осигуряване на платен служебен отпуск на специализантите на срочен трудов договор за обучение по модулите/разделите от учебната програма, които базата за обучение не може да проведе и за предвиденото в учебната програма теоретично обучение; изпращане на обобщена информация от лечебните заведения за размера на изплащаното от тях трудово възнаграждение на приетите специализанти на места, финансирани от държавата през 2020 г., 2021 г. и 2022 г.

13. Събиране, обработване и предоставяне на финансово-икономическа статистическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните и здравните заведения на територията на областта

Събрани, обработени и представени в регламентираните срокове в НЦОЗА са отчети, справки, прогнози и други информации от лечебните и здравни заведения на територията на областта относно: разделно отчитане на разходите за 2021 г. (от 9 лечебни заведения със стационар и ЦСМП), справка за постъпили болни по ПМС №17/2007 г. в лечебните заведения за болнична помощ и контрол за своевременното подаване на тримесечните отчети за дългосрочни и краткосрочни задължения на общинските ЛЗ за болнична помощ от областта. В МЗ са изпратени: справка за прогнозния брой на правоимащите пациенти, справка за размера на транспортните разходи за извършване на контролни прегледи през 2022 г.; бюджетни прогнози на ЛЗБП – търговски дружества и на общини и др.

14. Събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравните заведения

Извършена е проверка и верификация на данните, попълвани в web-базираното приложение „Детски ясли“ на НСИ на 11 отчета за дейността на детските ясли и 10 отчета – на детски градини с яслени групи.

Извършена е проверка и верификация на данните, попълвани в web-базираното приложение „Лечебни и здравни заведения“ на НСИ на 98 отчета за легловия фонд и медицинския персонал на ЛЗ от областта: 13 отчета на ЛЗ със стационар, 1 – на хоспис, 3 – на ДКЦ, 28 – на МЦ, 2 – ДЦ, 17 – на СМДЛ, 19 – на СМТЛ, ЦСМП, РЗИ – Велико Търново, ЦКОДУХЗ Дебелец, Частен диализен център, Колеж към МУ – Варна и 10 – на училищното и детско здравеопазване в общините към 31.12.2021 г.

В срок са проверени, въведени в съответните програмни продукти и предоставени в НЦОЗА годишните статистически отчети на: лечебните заведения за болнична помощ и хосписите; ЦСМП по филиали и лечебни заведения за извънболнична помощ по групировки; специализираните кабинети (психиатрични, КВ и пневмо-фтизиатрични) към ЛЗИБП.

Събрана, проверена и обработена е оперативната статистическа информация от съответните лечебни заведения в областта относно: живородени, мъртвородени и умрели деца; умрели деца под едногодишна възраст; умрели деца на възраст от 1 до 17 години; извършени аборти; леглови фонд в стационарите на лечебните заведения; случаи на остър инфаркт на миокарда; случаи на остра мозъчно-съдова болест; остри интоксикации, свързани с употреба на психоактивни вещества; заболявания, предавани по полов път; свидетелства за перинатална смърт заедно със съобщения за раждане и смърт; информационни карти за деца в риск.

През 2022 г. са кодирани и обработени 4 955 съобщения за смърт; проверени и кодирани са 11 съобщения за перинатална смърт; обработени и въведени в Web-базиран портал са 89 съобщения за суицидно действие.

15. Внедряване и поддържане на единни информационни системи за отчетност на лечебните и здравните заведения, оказване на методична помощ и осъществяване на контрол при прилагането им

Във връзка с въвеждането в експлоатация на модул е-хоспитализация, като част от Националната здравна информационна система е събрана и предоставена на МЗ и ИО информация от болниците, необходима за стартиране на модула.

Оказана е методична помощ на лечебните заведения при подаването на направления и протоколи за лица, подлежащи на освидетелстване и преосвидетелстване от ТЕЛК в ИСКМЕ.

16. Изработване, анализ и оценка на здравно-демографските процеси на територията на областта, необходими за формирането на национална и регионална здравна политика

През отчетната година е изготвен годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Велико Търново за 2021 г., който е публикуван на интернет-страницата на РЗИ – Велико Търново. Осъществени са интервюта по електронни медии и публикации в областните всекидневници (2) по темата.

17. Дейности, в изпълнение на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина (ЗЛПХМ) и нормативните актове по прилагането му – осъществени са следните дейности:

На територията на областта са извършени: 99 проверки в аптеки, 9 – в складове за търговия на едро с лекарствени продукти и 37 – в дрогерии.

Издадени са 11 заключения за хигиенна оценка на аптеки и констативни протоколи за дрогерии.

18. Дейности, предвидени в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП) и нормативните актове по прилагането му – осъществени са следните дейности:

- Извършени са: 1 проверка на склад на едро, кандидатстващ за промяна на лицензия за търговия с наркотични вещества, съгласно ЗКНВП и 33 проверки на аптеки и аптечни складове, притежаващи лицензия за работа с наркотични вещества относно спазването на изискванията на Наредба №4/04.03.2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти и Наредба №21/12.10.2000 г. за изискванията към документацията и отчетността при извършване на дейности с наркотични вещества и техните препарати;
- В срок е изготвен и изпратен в МЗ обобщен отчет за движението на наркотични вещества. Осъществен е контрол върху предадените тримесечни отчети от аптеките за движението на наркотични вещества, съгласно Приложение №8 на Наредба №21/12.10.2000 г. за изискванията към документацията и отчетността при извършване на дейности с наркотични вещества и лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества, на базата на които са изготвени обобщени тримесечни отчети за областта;
- Извършена е актуализация на регистрите на лекарите, имащи право да изписват лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества – през отчетния период са направени 336 вписвания в регистъра при предоставяне на зелени и жълти рецепти;
- Своевременно са информирани ОД на МВР – Велико Търново, лечебните заведения и аптеките за невалидни специални рецептурни бланки (жълти и зелени) за изписване на наркотични вещества и изгубени специални формуляри – изпратени са 4 писма за обявени невалидни рецепти;

- Осигурено е участие на представители на дирекция МД в 2 заседания на Общинския съвет по наркотични вещества – Велико Търново. Инспекторът по наркотични вещества участва в организирания от МЗ семинар по проблема. Инспекторът по наркотични вещества участва в организираните от МЗ два семинара относно изпълнение на дейностите за 2022 г. по Националната програма за изпълнение на Плана за действие на Националната стратегия за борба с наркотиците (2020-2024 г.);
- Извършено е заявяване и предоставяне на специални рецептурни бланки – жълти и зелени и на специални формуляри за поръчка на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества: 14 кочана жълти рецепти и 1 423 кочана зелени рецепти на лекарите, имащи право да предписват медикаменти, съдържащи наркотични вещества по ЗКНВП и 47 кочана специални формуляри за поръчка на лекарствени продукти по ЗКНВП;
- Събрани от аптеките, проверени и архивирани са: 91 278 броя специални рецептурни бланки за текущата година и годишен архив за 2021 г., 397 броя електронни отчети и 3 069 броя специални формуляра от аптеките, съгласно изискванията на Наредба №4 за условията и реда за изписване и отпускане на лекарствени продукти.

19. Изготвяне на планове, организиране и контрол на дейностите по медицинското осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи

През отчетния период своевременно са актуализирани: План на РЗИ – Велико Търново при бедствия, аварии и катастрофи; План за дейност при терористична атака и ръководство на медицинското осигуряване при осъществен терористичен акт – 5 актуализации; План за работа през зимния сезон на 2022/2023 г. и за действия при усложнена зимна обстановка на РЗИ – Велико Търново. Утвърдени са: План за действие при пожар и План за евакуация в РЗИ – Велико Търново (Заповед №РД-01-116/ 05.07.2022 г.).

Осъществен е контрол в здравните и лечебни заведения на територията на областта по отношение на организацията на медицинското осигуряване при бедствия, аварии и инциденти, както и на провежданите превантивни дейности по намаляване на риска за живота и здравето на населението. Извършени са 7 проверки на: МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, МБАЛ „Св. Иван Рилски Горна Оряховица“ ЕООД, МБАЛ „Д-р Димитър Павлович“ ЕООД гр. Свищов, „МБАЛ - Павликени“ ЕООД, ДПБ – Церова Кория“ и ЦСМП – Велико Търново. Същите имат утвърдени планове за дейностите по ОМП през 2022 г., а данните в приложенията на разработените планове се поддържат актуални. Лечебните заведения поддържат резерв от лекарства и консумативи за минимален период от 30 дни и разполагат с резервно електрозахранване – дизелови агрегати, с цел осигуряване дейността на които е поддържан резерв от дизелово гориво.

През отчетния период ежедневно е предоставяна (в работните дни) в МЗ информация за свободния леглови фонд, общо за областта и по лечебни заведения и други справки.

В изпълнение на писма на МЗ относно подготовка на структурите на МЗ за работа през зимен сезон 2022/2023 г., РЗИ – Велико Търново създаде необходимата организация за предприемане на превантивни мерки от лечебните заведения за работа през зимния сезон 2022/2023 г. и при усложнена зимна обстановка. До всички лечебни заведения в областта са изпратени указания за подготовката им за действия при усложнена зимна обстановка и мероприятията, които следва задължително да проведат. От съответни лечебни заведения е изискана информация за пациенти на хемодиализа и за бременни жени с вероятен термин на раждане в периода 01.12.2022 г. – 31.03.2023 г., на базата на която са изготвени обобщени справки – същите са изпратени на РД ПБЗН – Велико Търново. В указания срок е изпратен в МЗ доклад относно готовността за работа при зимни условия и предприетите превантивни мерки за намаляване на последствията за населението при усложнена зимна обстановка през сезон 2022/2023 г. (изх. №03-1001-16/27.10.2022 г.).

В изпълнение на Заповед №ОКД-20-6/11.10.2022 г. на Областния управител на област Велико Търново е изготвен и предоставен доклад на РЗИ – Велико Търново за медицинското осигуряване на населението в област Велико Търново през зимен сезон 2022/2023 г. (изх. №06-108-1/28.10.2022 г.).

Поради настъпили кадрови промени и във връзка с чл. 116, ал. 1 от Закона за здравето са издадени 3 заповеди за актуализиране състава на Съвета за медицинско осигуряване при бедствия, аварии и катастрофи за област Велико Търново.

Във връзка с писмо на МЗ е изпратен актуализиран списък на служителите в здравните и лечебни заведения на територията на областта и РЗИ – Велико Търново за уведомяване при бедствия, аварии и катастрофи в работно и извънработно време (изх. №03-432-17/14.04.2022 г.).

По искане на областния управител на област Велико Търново е предоставена информация във връзка с разработването на Областен план за защита при бедствия (изх. №06-70-1/30.06.2022 г.).

През 2022 г. ръководството на инспекцията участва в: 2 редовни заседания на Постоянната областна комисия за изпълнение на дейности и задачи, свързани с вземане на решение по целесъобразността на постъпили искания от общини за предоставяне на средства от републиканския бюджет чрез Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет; заседание на Областния съвет по сигурност на област Велико Търново, сформиран със Заповед №ОКД-11-02-2/23.09.2020 г. на Областния управител на област Велико Търново за обсъждане на въпроси, свързани с настанените на територията на областта украински бежанци; 3 редовни заседания на сформирания със Заповед №ОКД-19-02-1/27.02.2020 г. на Областния управител на област Велико Търново Областен

координационен център във връзка с кризата в Украйна, работна среща във връзка с изграждане, при необходимост, на Център за подпомагане на лица, потърсили закрила от войната в Република Украйна на територията на град Велико Търново (проведена на 05.04.2022 г.) и онлайн съвещание относно координацията между институциите във връзка с лицата, търсещи временна закрила в Р България, вследствие на военните действия в Украйна, съгласно Заповед №Р-36/04.03.2022 г. на Министерския съвет (проведено на 08.04.2022 г.).

В изпълнение на Заповед №ОКД-20-02-5/10.10.2022 г. на Областния управител на област Велико Търново директорът и служители на инспекцията взеха участие в подготовката и провеждането на областно учение по темата „Дейност на щаба за изпълнение на областния план за защита при бедствия, органите за управление и силите на Единната спасителна система при възникване на трансграничен пренос на радиационни материали на територията на област Велико Търново (10.11.2022 г.).

20. Методическа помощ при разработване на военновременни планове на задължените субекти от структурите на МЗ в област Велико Търново – ЦСМП и МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД – Велико Търново

Оказана е методическа помощ на отговорниците по организационно-мобилизационна подготовка (ОМП) при изготвяне на плановете за работа във военно време на 8 лечебни заведения. В МЗ са предоставени информации (2) за резултатите от извършените проверки (съответно през първото и шестмесечие на 2022 г.) на лечебните заведения по отношение готовността им за работа във военно време и състоянието на ОМП.

Събрана е информация от лечебните заведения и са изготвени обобщени справки относно окомплектоваността с леглови фонд, личен състав и автотранспорт, оповестяване на служители в извън работно време, които са предоставени в МЗ.

Оказана е методическа помощ на МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД и ЦСМП – Велико Търново за изпълнение на указанията на МЗ по изпълнение на задачите по отсрочване на запасни и техника – запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация през 2022 г. и 2023 г.

Във връзка с дадените от МЗ Методически указания по ОМП е изпратена съответна информация за изпълнените дейности и задачи от МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, ЦСМП – Велико Търново и РЗИ – Велико Търново (изх. №03-760/29.07.2022 г.). Във връзка с настъпили промени е предоставен в МЗ и актуализиран телефонен регистър (изх. №03-1186/21.12.2022 г.).

Изпратена е заявка за участие на отговорника по ОМП в РЗИ – Велико Търново в курс за обучение „Отбранително-мобилизационна подготовка“ във Военна академия „Георги Стойков Раковски“ през 2023 г., съгласно писмо на МЗ (изх. №03.330-1/16.06.2022 г.);

Осъществена е значителна кореспонденция с ЛЗ и МЗ по осигуряване на функционирането на системата на здравеопазване (129 писма) в област Велико Търново.

21. Участие в изпълнението на национални програми и проекти в областта на медицинските дейности със сътрудничество на МЗ

- *Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021 – 2030* – във връзка с подписаните договори на болниците по програмата са извършени 12 проверки в отделенията с дейност по неонатология относно въвеждането на масов неонатален скрининг в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов" АД – Велико Търново и „МБАЛ Св. Иван Рилски" ЕООД – Горна Оряховица, и в създадения Здравно-консултативен център за комплексно обслужване на деца и бременни жени в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов" АД – Велико Търново. До МЗ са изпратени 2 доклада за извършената дейност по програмата през 2022 г. (на шестмесечие);

- *План за действие към Националната стратегия за психично здраве на гражданите на Република България 2021 – 2030 г.* – осъществена е съвместна дейност с Регионална дирекция „Социално подпомагане" – гр. Велико Търново по деинституционализация на психично болни лица;

- *План за действие за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците* – извършени са 4 проверки на метадонови програми в ЦПЗ – Велико Търново; осигурено е участие на експерти от РЗИ – Велико Търново в 2 заседания на Общинския съвет по наркотични вещества – Велико Търново;

- *Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Р България* – извършени са 4 проверки относно начина на изписване и отпускане на туберкулостатици в СБАЛПФЗ „Д-р Трейман" ЕООД – Велико Търново.

22. Дейности свързани с детското здраве

През отчетната година са събрани, обработени и изпратени в МЗ актуални информации (12) за състоянието на детската смъртност, на база на постъпилата информация от болниците на територията на областта.

В инспекцията се поддържа актуална информация за броя на децата, ползващи детски ясли и детски кухни на територията на областта – за отчетния период са изпратени 4 справки в МЗ.

Осигурено е участие в 2 заседания на междуведомствени мултидисциплинарни екипи в случай на дете в риск; лечебните заведения са информирани относно „Споразумението за действие при деца в риск и прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертва на насилие или в риск от насилие".

Експерти от дирекция МД взеха участие в: 48 заседания (ежеседмични) на Съвета по осиновяване към РДСП – гр. Велико Търново; 4 заседания на Комисиите по закрила на детето в общините Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец и Свищов.

През 2022 г. от дирекция МД са изпълнени и много допълнителни дейности, възложени от МЗ и по искане на други институции относно: изготвяне на отчети по програма 4 „Намаляване търсенето на наркотици“ и на показателите за изпълнение по бюджетни програми от компетентността на дирекция „Медицински дейности“ в РЗИ – Велико Търново към 31.12.2021 г. (Приложение № 6); предприемане на всички необходими действия за изготвяне на областна аптечна карта на област Велико Търново, съгласно утвърдената със заповед на министъра на здравеопазването Методика за изработване на Областна аптечна карта (на заседание на Областната комисия за изготвяне на Областна аптечна карта е представено становището на РЗИ – Велико Търново, и след направените разисквания и предложения Областната аптечна карта беше приета единодушно от всички присъстващи); изпращане на изисканата от звено „Вътрешен одит“ в МЗ информация за извършени проверки в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, гр. Велико Търново през 202 г. и 2021 г. във връзка с проект „Подкрепа на работещи в системата на здравеопазването в условия на заплаха за общественото здраве от COVID-19”; изготвяне на обобщена информация за лечебните заведения за болнична помощ-търговски дружества по бюджетната процедура за 2023 г. - 2025 г. (приложения 6а, 6б, 6в и 10а) и изпращане в МЗ; предостявяне на КПКОНТИ на изисканата информация относно: извършени проверки и резултатите от тях в частен диализен център във Велико Търново и извършени проверки по спазване изискванията на медицинския стандарт по „Инфекциозни болести“ в отделението за наблюдение и лечение на пациенти с COVID-19 в МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД – Велико Търново, предприети мерки и действия; проверка за целесъобразното и законосъобразно изразходване на средствата по договорите, сключени между МЗ и лечебните заведения на основание чл. 32, ал. 2 от Наредба № 2/2011 г. за условията и реда за извършване на съдебномедицинските, съдебнопсихиатричните и съдебнопсихологичните експертизи, вкл. и за заплащането на разходите на лечебните заведения и разпределение на средствата за лечебните заведения в Отделение по съдебна медицина на МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, гр. Велико Търново и предоставяне на протокола от проверката в указания срок; изпращане в ИАМН на изисканите информации и справки за дейността на лечебните заведения за болнична помощ на територията на областта по различни медицински специалности за определени периоди, както и за кадровата им обезпеченост; изпълнение на всички дадени от МЗ указания във връзка с актуалната международна обстановка и очакваното нарастване на броя на украинските граждани, напуснали своята държава и достигнали до територията на Р България с цел преминаване или пребиваване; предоставяне в НЦОЗА на информация за представените услуги на здравноосигурените лица по реда на чл. 24а от

Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ, съгласно приложен образец; изпращане в указаните срокове на информации и справки в МЗ, свързани с прилагане на Наредба №1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването на територията на област Велико Търново; предоставяне на годишни анализи на заболяемост и демографското състояние на населението и здравната мрежа в област Велико Търново, по години за периода 2013 г. – 2020 г. и др. във връзка с изготвяне на доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ и на „Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.“; изпращане на „Информационно обслужване“ АД на изисканите от лечебните заведения на територията на областта актуални данни (попълнени таблици и файлове) във връзка с актуализация на данните за „Регистър на лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи, диализните центрове и тъканните банки“ и двата регистъра за област Велико Търново във връзка със стартирането на нови ел. регистри на дрогериите и на практикуващите неконвенционални методи, като част от НИС; представяне в МЗ на доклади (2) от извършени проверки на областната структура на „Българска асоциация за закрила на пациентите“ и на 2 областни структури на Сдружение „Национална пациентска организация“ за съответствие с разпоредбите на ЗЗ и критериите и изискванията на Наредба №8/2015 г.; изпращане на ръководството на ИАМН на конкретни въпроси и предложения за обсъждане по съвместните процедури на РЗИ и ИАМН във връзка с организирана работна среща с представители на РЗИ (м. ноември гр. Трявна) и др.

По искане на МЗ са изготвени и предоставени информации, справки и отчети относно: дейността на регионалния съвет към РЗИ – Велико Търново за контрол върху актовете, издавани от органите за експертиза на временната неработоспособност за 2021 г. и първото шестмесечие на 2022 г.; изпълнение на задълженията по чл. 12 и чл. 63 от Закона за енергийната ефективност и за управлението на потреблението на енергия от второстепенните разпоредители с бюджет в област Велико Търново (РЗИ – Велико Търново, ЦКОДУХЗ гр. Дебелец, ДПБ с. Церова кория); разкритите педиатрични легла за интензивно лечение на пациенти с COVID-19 в областта; предприетите действия от лечебните заведения за болнична помощ на територията на областта, съгласно дадените от МЗ указания за осигуряване на електрозахранване, медицински кислород и др.; готовността на лечебните заведения от областта за сключване на договори със студенти по специалност „медицинска сестра“, „медицински лаборант“, „рентгенов лаборант“ за осигуряване на преддипломен стаж (платен от ЛЗ) и на работно място след завършване на обучението им; болничната помощ по акушерство и гинекология в лечебните заведения на областта и справка за осъществената през 2021 г. дейност по акушерство; предоставяне на данни, свързани със случаите на насилие над деца във връзка с разработване на Национална програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца; наличната апаратура за лечение на

пациенти с онкологични заболявания в КОЦ – Велико Търново; потребностите от медицински специалисти на територията на област Велико Търново, съгласно дадените указания и приложен образец; данни за контактни лица за предоставяне на достъп до системата за заявки (Project Space) по договор с предмет „Изграждане, внедряване и поддръжка на интегрирана комуникационна система за взаимодействие между екипите на Спешна медицинска помощ и болничните заведения и откриване на нови локални точки към изградената мрежа при възникнала необходимост“; размера на изплащаното от лечебните заведения в областта трудово възнаграждение на приетите специализанти на места, финансирани от държавата през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. и др.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ”

През 2022 г. дейността на дирекция „Надзор на заразните болести” (НЗБ) беше насочена към изпълнение на следните основни мерки за постигане на заложените цели:

1. Осъществяване на ефективен епидемиологичен надзор на заразните заболявания, адекватен контрол на противоепидемичния режим на работа в лечебните заведения и контрол върху качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация.
2. Опазване на общественото здраве чрез организиране на бърз отговор при възникване на епидемични ситуации, взривове и епидемии от заразни болести.
3. Опазване на страната от внос и разпространение на инфекции с висок епидемичен риск, в съответствие с Международните здравни правила.
4. Повишаване готовността на инспекцията за посрещане на грипна пандемия, взривове и епидемии от други заразни болести.
5. Постигане и поддържане на висок имунизационен обхват при изпълнение на Имунизационния календар на Република България, засилване на взискателността от страна на РЗИ – Велико Търново по отношение на планирането и отчитането на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функциониращa „хладилна верига”.
6. Изпълнение на дейности по програми и проекти в областта на надзора на заразните болести.
7. Осъществяване на ефективна координация на инспекцията с други регионални здравни структури, националните центрове по проблемите на общественото здраве, неправителствени организации и МЗ при изпълнение на дейностите по надзора на заразните заболявания.
8. Подобряване на ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.

НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ
Заразна заболяемост през 2022 г. в област Велико Търново

През 2022 г. са регистрирани 12 554 случая на заразни заболявания в областта (заболяемост на 100 хил. души население – 5562,9 %ооо) спрямо 15 337 случая (заболяемост 6676,45 %ооо) за 2021 г., т.е. общата заразна заболеваемост е намаляла (с 1113,55%ооо) в сравнение с предходната година, което се дължи на затихването на епидемията от COVID-19 след началото на пролетта на 2022 г. От общия брой случаи на заразни заболявания, случаите на COVID-19 са 11 768, а случаите на други заразни болести – 786.

Най-висока заболяемост от инфекциозни болести е регистрирана във възрастовите групи: 0 - 1 г. и 55 - 59 г. и в общините Горна Оряховица, Павликени и Свищов.

Чревни заразни заболявания по нозологични единици

През 2022 г. са регистрирани **128** случая на чревни заразни заболявания (заболяемост **56,71 %ооо**) срещу **101** случая (заболяемост **43,97 %ооо**) за 2021 г.

Вирусен хепатит тип А – няма регистрирани случаи. През 2021 г. са регистрирани **12** случая **(**заболяемост **5,22 %ооо)**.

Вирусен хепатит тип Е – регистриран е **1** случай (заболяемост **0,43%ооо**) срещу 1 случай **(**заболяемост **0,43 %ооо**) за 2021 г.

Салмонелоза – регистрирани са **3** случая (заболяемост **1,33 %ооо**) срещу **2** случая (заболяемост **0,87 %ооо**) за 2021 г.

Гастроентерит и ентероколит – регистрирани са **108** случая **(**заболяемост **– 47,86 %ооо)** срещу **62** случая (заболяемост **– 26,99 %ооо)** през 2021 г.

Ротавирусен гастроентерит – регистрирани са **8** случая (заболяемост **3,54 %ооо**) срещу **22** случая (заболяемост **9,58 %ооо**) за 2021 г.

ОВП – регистрирани са **7** случая (заболяемост **3,1 %ооо**) срещу 2 случая (заболяемост **0,87 %ооо**).

Ботулизъм – регистриран е **1** случай (заболяемост **0,44 %ооо**). Пациентът е починал.

Паразитни болести

През 2022 г. е регистрирани 1 случай на ехинококоза (заболяемост 0,44 %ооо). През 2021 г. няма регистрирани

случаи.

Заболеваемост от въздушно-капкови инфекции

През 2022 г. са регистрирани общо **623** случая на въздушно-капкови инфекции (заболяемост – 276,06 %ооо) спрямо **339** случая (заболяемост – 147,57 %ооо) за 2021 г., което представлява почти двукратно намаление на заболяемостта от въздушно-капкови инфекции в сравнение с предходната година.

Варицела – регистрирани са **581** случая (заболяемост – 257,5%ооо) срещу **306** случая (заболяемост – 133,21 %ооо) за 2021 г., като заболяемостта в сравнение с предходната година е увеличена с 142,29%ооо (275 случая).

Скарлатина – регистрирани са **12** случая (заболяемост 5,32%ооо) срещу **6** случая (заболяемост – 2,61%ооо) за 2021 г., няма лабораторно потвърдени случаи. Заболяемостта от скарлатина е увеличена с 2,71%ооо в сравнение с предходната година.

Бактериални менингити и менингоенцефалити – регистрирани са **5** случая (заболяемост 2,22 %ооо) срещу **1** случай (заболяемост – 0,43 %ооо) за 2021 г.

Епидемичен паротит – регистриран е **1** случай (заболяемост – 0,44 %ооо). През 2021 г. няма регистрирани случаи.

Туберкулоза - регистрирани са **24** случая (заболяемост – 10,63 %ооо) срещу **26** случая (заболяемост – 11,32 %ооо) за 2021 г.

Грип и ОРЗ: през изминалата година е осъществен надзор върху заболяемостта от грип и ОРЗ, съгласно дадените от МЗ указания, във връзка с информационната система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ и Европейската мрежа по надзор на заразните болести.

Заболеваемост от инфекции с множествен механизъм на предаване и трансмисивни инфекции

През 2022 г. са регистрирани **34** случая на заболявания (заболяемост – 15,06%ооо), както и през 2021 г. **–** 34 случая (заболяемост – 14,8%ооо).

Вирусни менингити – регистрирани са **3** случая на заболели (заболяемост – 1,33%ооо), повече в сравнение с 2021 г. – **1** случай (заболяемост – 0,43%ооо).

Вирусен хепатит В – регистрирани са **4** случая (заболяемост – 1,77%ооо) спрямо **2** случая (заболяемост **–** 0,86 %ооо) за 2021 г.

Вирусен хепатит С – регистриран е 1 случай (заболяемост – 0,44%ооо) както и през 2021 г. – 1 случай (заболяемост – 0,43%ооо).

Вирусен хепатит – неопределен – регистрирани са **4** случая (заболяемост 1,77%ооо) спрямо **5** случая (заболяемост – 2,17%ооо) през 2021 г.

Лаймска болест – регистрирани са **5** случая (заболяемост – 2,22 %ооо) срещу **4** случая (заболяемост – 1,74%ооо) за 2021 г.

Марсилска треска – регистрирани са **3** случая (заболяемост 1,33%ооо) срещу **1 случай** (заболяемост – 0,43) за 2021 г.

Сифилис – регистрирани са **по-малко** случаи в сравнение с 2021 г. – съответно **8** случая (заболяемост – 3,54 %ооо) срещу **14** случая (заболяемост – 6,09%ооо).

Сифилис, вроден и на кърмачето – регистриран е **1** случай (заболяемост – 0,44%ооо) срещу **4** случая (заболяемост – 1,74%ооо) за 2021 г.

СПИН/HIV – през 2022 г. от Националната референтна лаборатория към НЦЗПБ са съобщени **5** потвърдени случая от областта (заболяемост 2,22%ооо) срещу **2** потвърдени случая за 2021 г. (заболяемост – 0,86%ооо).

Структурата на заразната заболяемост според механизма на предаване е следната:

	2022 г.	2021 г.
Чревни инфекции	**1,02%**	**0,65%**
Въздушно-капкови инфекции	**4,96%**	**2,21%**
Инфекции с множествен механизъм на предаване и трансмисивни инфекции	**0,28%**	**0,22%**
COVID-19	**93,74%**	**96,9%**

Показатели за смъртност и леталитет:

	2022 г.	2021 г.
СМЪРТНОСТ (%ооо)	**164,4**	**468,4**
ЛЕТАЛИТЕТ (%)	**2,96**	**7,01**

В сравнение с 2021 г. през отчетната година се увеличава относителният дял на въздушно-капковите инфекции (над два пъти) – от 2,21% на 4,96%, а делът на COVID-19 – леко намалява (от 96,9% на 93,74%).

Регистрираната смъртност от заразни заболявания намалява значително спрямо тази от предходната година, съответно 164,4%ооо за 2022 г. и 468,4%ооо за 2021 г.

ДЕЙНОСТИ ПО ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНИЯ КОНТРОЛ

През 2022 г. на контрол от дирекция НЗБ подлежаха **1 175 обекта,** които са обхванати с **1 300** проверки, при план 1 175. Издадени са **224 предписания** по различни противоепидемични проблеми. Проведен е взискателен противоепидемичния контрол – съставени са 6 акта за административни нарушения (за допуснати нарушения при имунопрофилактиката) спрямо 2 акта за 2021 г. и 5 акта за 2020 г., и са издадени 5 наказателни постановления на обща стойност 5 200 лева. Във връзка със създадената **епидемична обстановка за COVID-19** са извършени 11 768 епидемиологични проучвания на лабораторно потвърдени случаи, като са издадени 23 836 предписания за изолация в домашни условия, изолация в лечебно заведение и за поставяне под карантина.

През отчетната година е организирана и извършена тематична проверка в организираните детски колективи на територията на областта по спазване на въведените със Заповед № РД-01-513/13.10.2022 г. на министъра на здравеопазването противоепидемични мерки за COVID-19. Подробна информация за резултатите от тематичната проверки е изпратена в МЗ, съгласно указания срок.

Във връзка с профилактиката на заразните заболявания на популационно ниво, в т. ч. за COVID-19 и имунизациите срещу COVID-19, е осъществено много добро взаимодействие с регионалните и централни средства за масова информация – осъществени са: общо 162 радио и ТВ предавания; 37 публикации на интернет страницата на РЗИ – Велико Търново и на сайтове на информационни агенции; 214 публикации и прессъобщения в регионалните всекидневници (2).

ПРОФИЛАКТИКА НА ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ

Свързаните с медицинските дейности в лечебните заведения вътреболнични инфекции (ВБИ) имат пряко отношение към безопасността на пациентите и персонала, а честотата им сама по себе си е показател за качеството на лечебно-профилактичните дейности. При съобщаването и отчета на случаите, представляващи инфекции, свързани с медицинското обслужване се спазват изискванията на Наредба №21/18.07.2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести и на Наредба №3/08.05.2013 г. за утвърждаване на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции.

През изминалата 2022 г. са регистрирани общо **372** нозокомиални инфекции срещу 283 за предходната 2021 г. и 333 за 2020 г. Относителният дял на регистрирани болни с ВБИ, спрямо общия брой пациенти, преминали през лечебните заведения за болнична помощ е **0,78%** за 2021 г. (0,50% за 2021 г. и 0,59% за 2020 г.). Броят на болните, преминали през отделенията на лечебните заведения за болнична помощ, през отчетния период, е бил **48 328** пациенти, по-голям в сравнение с този през 2021 г. (46 089 болни).

Водещо място в структурата на ВБИ заемат инфекциите на хирургичното място – **32,3%** и инфекциите, свързани с катетър – **28,7%,** следвани от инфекциите на пикочните пътища – 11,8%, инфекциите на кръвта – 10,7%, инфекциите на окото – 8,3% и инфекциите на долните дихателни пътища с 8,1%.

Най-честите причинители на регистрираните през отчетния период нозокомиални инфекции са: Стафилококус коагулаза негативни – 68 бр. инфекции, Стафилококус ауреус – 45 бр. инфекции и Ешерихия коли – 32 бр. инфекции.
Микробиологичната лаборатория в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов" АД - Велико Търново работи по система „Хонет - 5" за мониториране на циркулиращите в лечебното заведение микробни агенти (в среда, персонал и пациенти), потенциални причинители на ВБИ и тяхната антибактериална резистентност. Нивото на антибиотикотерапията в регионален мащаб е занижено в сравнение с предходната година (от 41,45% през 2021 г. на 32,24% за 2022 г.). Висок е процентът на антибиотиколечението в СБАЛПФЗ „Д-р Трейман" – Велико Търново (94,78%), ЦКВЗ – Велико Търново (92,78%) и МБАЛ – Павликени (75,43%).

Сформираните комисии по лекарствена политика в стационарните заведения всяко тримесечие извършват анализ на резултатите от микробиологичния контрол и регистрираните ВБИ по отделения, нозологични единици и етиологични причинители. На заседанията се обсъждат и въвеждат стандартни мерки за контрол за нозокомиалните инфекции – подобряване на дезинфекционната политика на лечебните заведения, включваща стандартни процедури за дезинфекция на епидемиологично значими места, ротация на дезинфектанти, мониториране на ефективността на дезинфектантите, провеждане на правилна антибиотична и антисептична политика, управление на болничните отпадъци.

Лечебните заведения за болнична помощ на територията на областта нямат собствени съоръжения за обезвреждане на опасни болнични отпадъци. Всички имат договори с лицензирани фирми, извършващи транспортиране на отпадъците. През 2022 г. са издадени 19 становища за класификация на опасните отпадъци на новооткрити лечебни заведения за извънболнична помощ.

ДЕЙНОСТ ПО КОНТРОЛА ВЪРХУ ДЕЗИНФЕКЦИИТЕ, ДЕЗИНСЕКЦИИТЕ, ДЕРАТИЗАЦИИТЕ И СТЕРИЛИЗАЦИИТЕ

Контролът върху дезинфекциите се осъществява по време на плановите проверки в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ, при които детайлно се изясняват вида на прилаганите биоциди, начина на приготвянето и спазването на указанията на фирмата-производител и персоналната отговорност за приготвянето и прилагането им. Констатациите от проверките са обективизирани с микробиологичен или химичен контрол.

През 2022 г. е извършен микробиологичен контрол на дезинфекционния и стерилизационния режим в лечебните заведения, подлежащи на контрол – извършени са общо 873 микробиологични изследвания, от които с неудовлетворителен резултат са 8 изследвания. Извършен е контрол върху режима на стерилизационната апаратура, като са проверени 130 автоклава и 5 автоматични стерилизационни уредби.

През отчетния период е организиран и проведен курс за придобиване на квалификация за изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации (със Заповед № РД-01-70/02.03.2018 г. на министъра на здравеопазването РЗИ – Велико Търново е определена за провеждане на обучение за придобиване на квалификация за изпълнител на дезинфекции, дезинсекции и дератизации), с участието на 8 лица, на които след успешно положен изпит е издадено Удостоверение за изпълнител на ДДД.

През активния сезон на годината е извършена идентификация на нови природни огнища чрез видово определяне на донесени от граждани и лечебни заведения 335 бр. кърлежи. Издадени са предписания до кметовете на всички общини (10) в областта за извършване на дезакаризация на паркове, зони за отдих, детски и учебни заведения, и за дезинсекционна обработка срещу комари. Извършени са 10 проверки за ефективността на дезакаризационните обработки в общините на областта, резултатите от които показват, че извършените обработки са ефективни.

Във връзка със Заповед №РД-01-326/21.07.2022 г. на министъра на здравеопазването за спешно организиране и прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации през 2022 г. на територията на област Велико Търново, с оглед превенция на риска от бедствия и ограничаване на рисковете за общественото здраве и ПМС №154/05.07.2022 г., е проведена процедура по ЗОП за избор на изпълнител за организиране и прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации. Предприети бяха действия за провеждане на *Пряко договаряне с определени лица,* на основание чл. 182, ал. 1, т. 1 от ЗОП. Сключен беше договор с определената фирма, при спазване на разпоредбите на ЗОП.

ДЕЙНОСТ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ВИСОК ИМУНИЗАЦИОНЕН ОБХВАТ

Запазването и подобряването на показателите по **имунопрофилактиката** на територията на област Велико Търново беше една от приоритетните задачи и през изминалата 2022 г. Активно продължи дейността по ежемесечното съобщаване на пълни и точни данни за всяко новородено дете от двете родилни отделения на територията на областта и на избрания от родителите общопрактикуващ лекар.

На база на тримесечните отчети на общопрактикуващите лекари и шестмесечните отчети, обобщени от дирекция НЗБ, за извършените задължителни имунизации и реимунизации във Великотърновска област, е изготвена информация за имунизационния обхват на подлежащия контингент. И през 2022 г. продължи дейността за активното им издирване и насочване към имунизационния кабинет или към ОПЛ по местоживеене, с оглед извършване на задължителни имунизации и реимунизации и медицинско обслужване.

За поредна година обхватът с **имунизации и реимунизации** се задържа на сравнително **високо ниво**, като в сравнение с 2021 г. леко се увеличава за имунизациите – от 94,93% на 96,00%, а за реимунизациите остава един и същ – съответно 85,22% за 2022 г. и 85,53% за 2021 г. Високият имунизационен обхват и ниската заболеваемост от ваксинопредотвратими заболявания са резултат от съвместните усилия на РЗИ – Велико Търново и общопрактикуващите лекари, и на осъществения взискателен контрол от страна на служителите на РЗИ в практиките за ПМП – съставени са 4 акта за допуснати нарушения при имунопрофилактиката.

През 2022 г. са регистрирани следните **случаи на имунопрофилактирани заболявания**:

- от туберкулоза – регистрирани са 24 случая на заболели лица (заболяемост 10,63%ооо), с редовни имунизации, предимно хора, живеещи при лоши битови условия, социално слаби и от малцинствен произход. На контактните е извършена профилактика с „Ремицид” („Изонид”), съгласно изискванията на МЗ. С кожен туберкулинов тест на Манту са обхванати общо 136 лица.

- полиомиелит – регистрирани са 7 случая на ОВП в областта, с редовен имунизационен статус. Лекарите от извънболничната и болничната помощ са запознати и имат готовност да съобщават за тези заболявания, при съмнение, а от епидемиолозите се осъществява ежемесечен контрпол на всички инфекциозни и педиатрични отделения, с цел контрол на диагностичната насоченост на лекарите към такива диагнози.

През отчетния период в областта не са регистрирани случаи на болни от епидемичен паротит, морбили, рубеола, коклюш, тетанус, както и от останалите имунопрофилактирани заболявания.

Имунизационният кабинет в РЗИ – Велико Търново продължи да обслужва лица без общопрактикуващи лекари, подлежащи на задължителни имунизации и реимунизации, както и граждани за извършване на препоръчителни имунизации. Издадени са **16 свидетелства за имунизационно състояние** на лица, заминаващи за чужбина.

През изминалата 2022 г. са проведени 3 заседания на Областната специализирана комисия за освобождаване от имунизации, на които са разгледани 21 случая.

ДЕЙНОСТИ ПО МИКРОБИОЛОГИЯ, ВИРУСОЛОГИЯ И МЕДИЦИНСКА ПАРАЗИТОЛОГИЯ

Лаборатории „Микробиология", „Вирусология" и „Паразитология" в структурата на дирекция НЗБ извършиха изследвания за обективизиране на противоепидемичния контрол, профилактични изследвания, както и такива по епидемиологични показания и по желание на граждани.

През 2019 г. в лаборатория **„Микробиология"** са постъпили **1 334 бр.** материали и са извършени **3 958** микробиологични изследвания на клинични материали, от които **3 357** – по профилактични и епидемични показания и **601** – по искане на пациенти. Направени са 3 183 изследвания за контрол на дезинфекциите и стерилизациите в лечебните заведения (за стерилност, работна и болнична среда).

Проведени са два цикъла (през май и ноември) на външен лабораторен контрол: микробиологична идентификация и антимикробна чувствителност; идентификация и серотипизиране на бактериални чревни патогени – областно ниво. Лабораторията показа отлични резултати и на двата контролни цикъла, за което получи съответни сертификати.

В лаборатория **„Вирусология"** са извършени 1 889 изследвания, от които за: HIV – 375, хепатит В – 321, хепатит С – 325, хламиди – 87, сифилис – 133, лаймска болест – 19, бърз тест за антитела IgG – 71, IgM – 71 за COVID-19 и бързи антигенни тестове за COVID-19. В КАБКИС са извършени изследванеия за: HIV (обхванати 84 лица – 26 жени и 58 мъже), сифилис – 60 лица; хепатит В – 52 лица и хепатит С – 57 лица.

Проведен е външен лабораторен контрол, цикъл „Вирусология", през месеците май и октомври, в резултат на което са получени сертификати за: HIV; Маркери за вирусен хепатит тип В – HBsAg; Маркери за вирусен хепатит тип С – anti – HCV; Серологично изследване за Хламидия трахоматис IgG. Успешно приключен е и външният лабораторен контрол за серологична диагностика на Сифилис.

В лаборатория **„Паразитология"** са постъпили за изследване 4 612 проби и са направени 4 733 анализа (морфологични **–** 4 723 и имунологични – 10) спрямо 3 650 проби (3 737 анализа) за 2021 г. Серологичната диагностика на паразитозите е основно на токсоплазмоза, като се работи реакция ELISA IgM и IgG и ехинококоза ELISA IgG.

Лабораторната диагностика е оценена като много добра при проведения външен контрол от НЦЗПБ в двата контролни цикъла, през м. април и м. ноември. Звеното притежава всички необходими сертификати за качество.

Основната дейност на лаборатория „Паразитология" е свързана с профилактиката и контрола на местните паразитози – ехинококоза, трихинелоза, аскаридоза и трихоцефалоза, контактни паразитози – ентеробиоза и ламблиоза (с изследвания за ентеробиоза и ламблиоза са обхванати децата в 97 организирани детски колективи – ДГ и ДЯ, при които са открити общо 315 положителни проби за ентеробиоза). Във връзка с профилактиката на внасяните паразитози (малария), по разпореждане на главния държавен здравен инспектор беше изготвен план-график с мерки за недопускане възникването на местни случаи на малария.

През отчетния период са реализирани всички планирани дейности по националните програми, по които работи дирекция НЗБ (Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИ 2021 г. – 2025 г.; Националния план на Република България за готовност за грипна пандемия; Национална програма за контрол и лечение на ротавирусните гастроентерити в България 2022 г. – 2025 г.; Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка в РБългария 2021 – 2024 г.; Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България 2021 г. – 2025 г.; Национална програма за елиминация на морбили и рубеола 2019 – 2022 г. и Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип 2019 – 2022 г.). Осъществени са: обучения на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските градини и училищата на територията на областта (обхванати 37 медицински специалисти) за повишаване на информираността им относно значимостта на морбили, ротавирусните гастроентерити, рака на маточната шийка, с насоченост към спецификата при протичането на заболяванията, рисковете при боледуване и други важни въпроси за ваксинопредотвратимите заболявания; проведени са лятна АНТИСПИН кампания, кампания по случай Световния ден за борба срещу СПИН – 1 декември чрез предоставяне на услуги по безплатно, доброволно и анонимно консултиране и изследване на ХИВ и СПИ в КАБКИС и информационна кампания за насочване на вниманието към проблема СПИН и повишаване на обществената информираност за начините на предаване на ХИВ и други сексуално-предавани инфекции по повод Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН; отпечатване на рекламни и информационни материали (календари, менструални календарчета); оказване на методична помощ на ОПЛ и др.

Във връзка с Методическо указание за борба с грипа и острите респираторни заболявания, утвърдено със Заповед РД-01-260/11.09.2019 г. на министъра на здравеопазването, Национален план на Република България за готовност при пандемия (приет с ПМС №884/03.12.2020 г.) и предстоящия грипен сезон 2022/2023 г. със Заповед №РД-01-189/29.11.2022 г. е актуализиран състава на Областния оперативен съвет за борба с грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ) и са определени функциите, които да изпълнява. Разработен е комплексен план за борба с грип и

остри респираторни заболявания в област Велико Търново за сезон 2022/2023 година. Проследяването на динамиката на заболяемостта от грип и ОРЗ се извършваше чрез ежедневно събиране на данните от практиките, определени за сентинелно наблюдение и подаване на информация в информационната система за грип и ОРЗ. От 10-те общини на територията на областта и от лечебните заведения за болнична помощ са изискани съответно: ежеседмични справки за броя на децата и учениците, болни от грип и ОРЗ, посещаващи детските заведения и училищата за периода 28.11.2022 г. – 31.03.2023 г. и ежедневни справки – при подем на епидемичния процес, и ежеседмични справки за усложненията от грип и ОРЗ от МОБАЛ и МБАЛ.

Служители от дирекция НЗБ взеха участие в следните работни срещи и обучения: две работни срещи по проект „Подобряване на надзора на грип и други вирусни респираторни патогени чрез интегриране на всички съществуващи системи за надзор и използване на единен подход в сферата на здравеопазването на хората и здравеопазването на животните“ на Центъра за превенция и контрол на заразните заболявания в Югоизточна Европа (м. юни 2022 г.); обучение за повишаване на квалификацията на медицинския персонал в местата за лишаване от свобода и на медицинските лица от всички КАБКИС в РЗИ на територията на страната в рамките на „Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Република България, 2021-2025 г.” (м. юни).

През 2022 г. са изпълнени и много други допълнително възложени от МЗ задачи:

- До ОПЛ и лечебни заведения на територията на областта, ЦСПМ са изпратени указания и материали от МЗ, относно: повишаване на осведомеността на здравните специалисти и събиране на насочена епидемиологична анамнеза за Ебола вирусна инфекция и маймунска вариола, предоставяне на изисканата информация за докладвани с бързо известие случаи на остър хепатит, неопределен или други случаи на остър хепатит при деца до 16 г. в областта, предприемане на действия от страна на ОПЛ за обхващане на лица на и над 25 г. с пропуснати реимунизации срещу дифтерия през 2020 г. – 2022 г. и на деца с пропуски в реимунизациите срещу дифтерия, тетанус и коклюш, запознаване на лечебните заведения с Методическо указание за приложение на подхода „Пакетни мерки за медицински грижи при пациенти на инвазивни процедури“, утвърдено със заповед №РД-01-644/07.12.2022 г. на министъра на здравеопазването, вземане на фекални проби от всички пациенти с доказан ротавирусен причинител и изпращане в РЗИ – Велико Търново за последващо транспортиране в НРЛ „Ентеровируси“ на НЦЗПБ за генотипизиране на циркулиращите ротавирусни щамове и др.;
- В указаните срокове са изпратени в МЗ отчети, информации и справки, относно: извършените лабораторни изследвания за ХИВ в областта (ежемесечно); изразходените диагностикуми за ХИВ, хепатит В, хепатит С, сифилис и други сексуално предавани инфекции; изпълнението на плановете по имунопрофилактиката (анализи за 2021 г. и за I шестмесечие на 2022 г.) и отчетността на изразходваните биопродукти в дози; скринингова кампания (съвместна с МЗ)

за безплатно доброволно тестване за вирусни хепатити, по повод на Световния хепатитен ден – 28 юли 2022 г. на територията на област Велико Търново; проведените по „Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Република България 2021 - 2025 г.“ дейности; необходимите количества ваксини за изпълнение на Имунизационния календар до края на 2022 г. и за профилактичните имунизации и реимунизации за 2023 г.; аналитичен доклад за разпространението на ХИВ/СПИН, туберкулоза и СПИ в област Велико Търново за първото шестмесечие на 2022 г.; предприетите от РЗИ – Велико Търново действия във връзка с отправено искане от изпълнителния директор на МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов“ АД – Велико Търново за получаване на разрешение за преместване на отделението по Инфекциозни болести в новата сграда на болницата и резултатите от извършената в отделението по Инфекциозни болести проверка; създадената организация за имунизиране на деца от Украйна на територията на област Велико Търново и др.; раздадени количества ваксини на ОПЛ с цел обхващане на деца от пациентските им листи с пропуски в имунизационния календар (ежемесечни справки); броя на извършените проверки от служители на дирекция НЗБ по надзора на заразните болести (ежемесечни таблици); броя на биотопите на комари и площите в декари на територията на областта и осъществените/планираните дезинсекционни мерки за борба с комарите през 2022 г. (издадени предписания; брой проверки и др.) и други.

През отчетната година (м. юли) РЗИ – Велико Търново беше домакин на професионална дискусия на тема „Комуникацията лекар-пациенти относно ваксинацията“, с модератори доц. Любомира Николаева – Гломб и д-р Кирил Бозгунов, насочена към общопрактикуващите лекари и други медицински специалисти от областта.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

През отчетната 2022 г. от дирекция „Обществено здраве” (ОЗ), в структурата на която са обособени два отдела – „Държавен здравен контрол“ и „Профилактика на болестите и промоция на здравето“, са осъществени дейности по следните мерки:

1. Провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда.

2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.

3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.

4. Изпълнение на дейности по програми и проекти в областта на опазване на общественото здраве. Повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.

5. Анализиране на демографските показатели и оценка на здравното състояние на населението, на факторите на риска в жизнената среда и в начина на живот на регионално ниво, с оглед разработване и реализиране на регионални профилактични и промотивни дейности.

6. Разширяване на инициативите за промоция на здраве и повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот. Системно и целенасочено ангажиране на местните органи на изпълнителната власт, неправителствените организации и обществеността в реализирането на дейности по профилактика на болестите и промоция на здравето.

7. Провеждане на системни дейности за подготовката и повишаването на квалификацията на служителите относно прилагане на нормативната уредба, свързана със здравния контрол, профилактиката на болестите и промоция на здравето.

8. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол и дейностите по профилактика на болестите и промоция на здравето.

9. Осъществяване на ефективна координация и взаимодействие с другите регионални структури на държавната власт, с националните центрове по проблемите на обществуеното здраве, неправителствени организации и МЗ при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, профилактика на болестите и промоция на здравето.

10. Подобряване на ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.

ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ „ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ”

ДЕЙНОСТ ПО ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

Дейността по предварителния здравен контрол се осъществява от служителите в отдел „Държавен здравен контрол” (ДЗК), които са членове на постоянния състав на Експертния съвет (ЕС) по здравно-техническа експертиза в РЗИ – Велико Търново. Във връзка с изискването на ЗУТ за участие на представители на РЗИ в Експертните съвети по устройство на територията (ЕСУТ) към общините, в същите участваха служители от отдел ДЗК, определяни за всеки конкретен случай, съобразно своята компетентност.

През 2022 г. са осъществени: **15 заседания** на **ЕСУТ** към общините и областта (14 през 2021 г.), на които са разгледани общо **95 проектни документации** (107 за 2021 г.). Осъществено е участие на служители в **10** Експертни

съвети (ЕС) на други ведомства: в 1 заседание на експертния екологичен съвет към РИОСВ и в 9 заседания на Комисията за промяна предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди към Областна дирекция „Земеделие” (разгледани общо 46 проектни документации).

Проведени са **41 заседания** на Експертния съвет по здравно-техническа експертиза в инспекцията (30 заседания през 2021 г.), на които са разгледани 105 проектни документации, спрямо 61 проектни документации през 2021 г., като всички разгледани документации са съгласувани. Изготвени са общо 75 становища, свързани с процедурите по преценка необходимостта от изготвяне на екологична оценка или оценка на въздействието върху околната среда (на 72 документации) и с консултации по обхват, съдържание и качество на доклади по ОВОС (на 3 документации).

През 2022 г. няма издадени становища за въвеждане на обекти в експлоатация**,** както и през предходните три години, а служители от отдела са участвали в **30 държавни приемателни комисии** (22 участия в ДПК за 2021 г.).

Извършени са **229 проверки** (198 проверки за 2021 г.) във връзка с регистрация на обекти по ЗЗ и са издадени 6 предписания (3 за 2021 г.).

Броят на вписаните обекти с обществено предназначение в публичния регистър за 2022 г. е по-малък в сравнение с предходната година – 79 за 2022 г. срещу 145 през 2021 г.

СИСТЕМАТИЧЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

През отчетния период **контролната дейност в обектите с обществено предназначение** беше съобразена с указанията на МЗ за провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда. В началото на отчетния период броят на контролираните обекти от отдел ДЗК е 2 832. След осъщественото движение през годината (откриване на нови и закриване на съществуващи обекти), броят на контролираните от отдела обекти **в края на 2022 г. е 2 872.**

През 2022 г. от отдел ДЗК са извършени **3 621** проверки в обекти с обществено предназначение, при **план 3 177** и **482 проверки** във връзка с контрола върху продукти и стоки, и дейности със значение за здравето**.**

Средната кратност на проверките в един обект е 1,27 при план –1,12.

Издадени са **136 предписания**, срещу 252 за 2021 година; съставени са **28** акта, спрямо 7 за 2021 г. Издадените **наказателни постановления** са повече в сравнение с 2021 г. – съответно 17 срещу 7, като средната стойност на едно постановление също е по-голяма – съответно 1 105 лв. срещу 842,86 лв.

Броят на издадените по предложение на служители в отдела **заповеди за спиране експлоатацията на обекти или части от тях, на дейности и на реализацията на продукти и стоки е 23** (19 за временно спиране на обекти), по-голям в сравнение с 2021 г. (8).

СИСТЕМАТИЧЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, СТОКИ, ДЕЙНОСТИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА И ФАКТОРИ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА

1. Контрол и мониторинг на води

1.1. Питейни води

Контролът върху обектите за питейно-битово водоснабдяване през 2022 г. е осъществен, съгласно годишния план на инспекцията за 2022 г., като са взети предвид и някои специфични регионални проблеми.

Актуализирани, съвместно с „ВиК Йовковци", община Стражица и ръководствата на 5 фирми, експлоатиращи ведомствени водоснабдителни системи, и са съгласувани са 7 мониторингови програми. Извършени са съвместни проверки с водоснабдителните организации на всички централни и ведомствени водоизточници, и водоснабдителни съоръжения относно качеството на обеззаразяване на водата, състоянието на санитарно-охранителните зони и поддържането на съоръженията. В края на всяко тримесечие са извършени проверки за изпълнение на графиците за собствен мониторинг на питейните води на „ВиК Йовковци" ООД.

В област Велико Търново за централно питейно-битово водоснабдяване се използват **259 водоизточника**, от които най-важно значение има язовир „Йовковци". Мониторингът на питейните води е осъществен, съгласно изискванията на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели и съгласуваните мониторингови програми с водоснабдителните организации. Пробовземането е извършено от инспекторите в отдела и служител от дирекция „Лабораторни изследвания", в съответствие с утвърдените от директора на РЗИ графици за пробонабиране по райони (по лъчове по населени места).

Контролът върху изпълнението на плановите показатели по мониторинга на водите за питейно-битови цели се осъществява посредством програмен продукт за обработка на протоколите от изследването на води.

През 2022 г. е проведен мониторинг на **питейно-битови води от водопроводната мрежа на населените места** от **379 пункта**. От тях са взети 212 проби за изследване на показателите от група А, от които 158 или 74,53% отговарят на Наредба №9/2001 г. и 18 проби за изследване на показателите от група Б, от които 13 (59,26 %) са без отклонения по изследваните показатели.

Извършени са 3 953 изследвания по химични и органолептични показатели, от които 3 889 или 98,39% отговарят на изискванията на Наредба №9/2001 г. Относителният дял на неотговарящите изследвания е 1,61%. Установените отклонения по показатели с безусловно здравно значение са предимно за съдържание на нитрати.

Отклонения по показатели с индикаторно значение са установени в **4 населени места,** както следва: желязо (с. Българско Сливово), калций (с. Стрелец и гр. Бяла черква) и мътност (с. Коевци, с. Петковци, с. Големани, с. Раевци и с. Средни колиби).

Броят на изследванията на водата от водопроводната мрежа на населените места по **микробиологични показатели**, извършени по държавния здравен контрол през 2022 г. е **786,** от които **753** или **95,80% отговарят на Наредба №9**. От това следва, че нестандартността на водата за питейно-битови нужди през отчетната година е 4,20% и е под границите на препоръчителната стойност на СЗО – до 5%. Отклонения по показателя с индикаторно значение коли форми са установени във водата от водопроводната мрежа на 10 населени места (Буковец, Царевец, Яковци, Козаревец, Марян, Големани, Средни колиби Раевци, Въглевци и Вързулица). Отклонения по показателя с безусловно значение Ешерихия коли е установено в пробите от 7 населени места (Козаревец, Марян, Големани, Средни колиби, Раевци, Въглевци и Вързулица). Взетите контролни водни проби са стандартни по микробиологични показатели.

През отчетната година е проведен учестен контрол върху населените места с режимно водоподаване, за което в РЗИ постъпва два пъти месечно информация от ВиК „Йовковци" ООД – Велико Търново. Не е извършено пробонабиране от село Теменуга, поради трайно въвеждане на режимно водоподаване в населеното място и осигуряване на минерална вода за живущите от Община Стражица.

Осъществен е контрол и на водата от водопроводната мрежа на **5 от 9-те ведомствени водоснабдителни системи за питейно-битови цели** в областта, включващи **12 водоизточника**, с изключение на „Домат" АД и „Болкан Фроузен Фуудс" ООД, с. Джулюница, община Лясковец поради нефункциониране на предприятията, и на „Зорница Кесарево" ООД, с. Кесарево, община Стражица, поради временно водоснабдяване на предприятието от зона Йовковци. Не е осъществено пробонабиране и от ПГСС „Боруш", с. Крушето поради преустановяване на учебните занятия в учебната база в с. Крушето. Всички извършени изследвания по химични и органолептични показатели (146 изследвания), както и по микробиологични показатели (23 изследвания) отговарят на изискванията на Наредба №9/2001 г.

През отчетния период са изследвани 18 броя проби води от **местни обществени водоизточници** по химични и органолептични показатели – общо 144 изследвания, от които 140 или 97,22% отговарят на изискванията на Санитарно-технически норми и правила за водоснабдяване на населените места и промишлеността с питейна вода (ДВ, бр. 41/1970 г.). Изследванията по микробиологични показатели са 18, от които 7 или 38,88% отговарят на изискванията. Установените отклонения са съответно по показатели нитрати и коли титър.

Изследвани са **10 проби води** по микробиологични показатели от 4 минерални водоизточника (в с. Овча могила, гр. Полски Тръмбеш, гр. Свищов и с. Вонеща вода). От извършените 70 изследвания по микробиологични показатели 63 или 90% отговарят на изискванията на Наредба №14 на МЗ за курортните ресурси, курортните местности и курортите. Несъответствия са установени по следните показатели: общ брой мезофилни аеробни микроорганизми, Ентерококи, Е. коли и колиформи.

Съдържанието на нитрати в питейните води е един от приоритетните регионални проблеми, към който е насочена дейността на инспекцията, тъй като над 1/3 от жителите на област Велико Търново консумират вода от подземни водоизточници.

В началото на 2022 г. чрез писма до кметовете и общопрактикуващите лекари в 20-те селища, получаващи питейна вода с наднормено съдържание на нитрати, населението беше информирано за здравния риск от консумацията на питейна вода с отклонения по показателя нитрати през 2021 г. На мониторинг подлежаха и 24 селища, получаващи питейна вода от водоизточници, застрашени от замърсяване – със съдържание на нитрати над 35 мг/л.

Обобщената информация за резултатите от проведения през 2022 г. мониторинг относно съдържанието на **нитрати в питейните води** – показател с безусловно здравно значение, по който са установени трайни отклонения в питейните води на населени места от област Велико Търново беше изпратена на водоснабдителната фирма за сведение и за предприемане на мерки за отстраняване на несъответствията с нормативните изисквания и решаване на проблемите, свързани с качеството на питейните води.

Анализът на данните от мониторинга на питейните води в края на 2022 г. показва следното:

- Системни и трайни отклонения по показател нитрати (над 50 мг/л) са установени в питейната вода на 23 селища от областта, водоснабдявани от 23 малки зони на водоснабдяване, преобладаващата част от които (20 броя) са категория 1 – в тях се добива и разпределя вода с актуален обем от 10 до 100 м^3/24 часа (Никюп, Патреш, Г. Липница, Вързулица, П. Сеновец, Иванча, Каранци, Ст. Стамболово, Страхилово, Алеково, Александрово, Деляновци, Сората, Х. Димитрово, Червена, Г. Студена, Камен, Виноград, Лозен, яз. Стамболийски – за Сухиндол), а 3 броя са категория 2 – в тях се добива и разпределя вода с актуален обем от 100 до 400 м^3/24 часа (Овча могила, Ореш и Козловец). Замърсена с нитрати вода пият 5,7% (12 880 души) от жителите на областта. Спрямо предходните години относителният дял на населението от областта, консумиращо замърсена с нитрати вода се увеличава. Населението на едно селище от областта – с. Каранци пие вода със средногодишно съдържание на нитрати над 100 мг/л.

- Застрашени от замърсяване с нитрати (между 35 и 50 мг/л) са питейните води в 21 селища, с население 10 426 души (4,62% от населението на областта – спрямо 4,71% за 2021 г.), които се снабдяват с питейна вода от 15 малки зони на водоснабдяване: 11 броя от зоните са категория 1 – в тях се добива и разпределя вода с актуален обем от 10 до 100 м^3/24 часа за 12 населени места (Стрелец, Д. Шивачево, Бутово, Д. Липница, Дъскот, Обединение, Орловец, Морава, Николаево, Асеново, Н. Върбовка, Коевци), а 4 броя са категория 2 – в тях се добива и разпределя вода с актуален обем от 100 до 400 м^3/24 часа за 9 населени места (Сломер, Батак, Недан, Димча, Върбовка, Г. Сеновец, Г. Г. Тръмбеш, Ц. Извор и Сушица).

През 2022 г. във връзка с контрола на качеството на питейните води в областта са предприети следните административно-наказателни мерки:

- издадени са общо 7 предписания, от които: 5 бр. до управителя на „ВиК Йовковци“ ООД – за извършване на ремонтни дейности на водоснабдителните съоръжения в село Сова та (1 предписание) и за провеждане на необходимите мероприятия за осигуряване качества на питейната вода от зона на водоснабдяване Йовковци, отговаряща на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели за сс. Буковец, Марян и Козаревец и зона на водоснабдяване Вързулица (4 предписания); 1 бр. до кмета на село Габровци за маркиране на местния водоизточник с траен надпис „Водата е лоша за пиене!“ и предприемане на необходимите действия за почистване на каптажа; 1 бр. до директора на Басейнова дирекция „Дунавски район“ за провеждане на проучване за установяване на причините за влошените микробиологични показатели на минералната вода в с. Вонеща вода и провеждане на оздравителни мероприятия, с цел постигане качества на водата от каптирания естествен извор, съответстващи по микробиологични показатели на Наредба №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите.

По данни на ВиК дружествата в област Велико Търново и съгласно предоставените справки през отчетната година, графиците за собствен мониторинг са изпълнени, в съответствие със съгласуваните от РЗИ – Велико Търново мониторингови програми.

През отчетния период са изготвени тримесечни доклади за изпълнение на мониторинга на питейните води в област Велико Търново, които са публикувани на интернет страницата на инспекцията, в съответната рубрика.

В срок са изпратени и попълнени данните в информационната система за питейни води от мониторинга на водите, проведен през 2021 г. от РЗИ – Велико Търново и водоснабдителните организации на територията на област Велико Търново (изх. №03-960-2/31.10.2022 г.).

1.2. Повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Мониторингът на повърхностните води от язовир „Йовковци” се осъществява, съгласно Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване на Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР) за 2022 г. Програмата е изготвена и се реализира в изпълнение на задълженията на компетентните органи, определени в Наредба №12 на МОСВ, МЗ и МРРБ от 18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (обн., ДВ бр. 63/2002 г.).

През отчетния период от РЗИ – Велико Търново са взети 16 проби от утвърдените 4 пункта за пробовземане от язовирното езеро, които са изследвани в акредитираната лаборатория на инспекцията по микробиологични показатели,

съгласно определения в Програмата на БДДР график. Всички извършени изследвания по микробиологични показатели **отговарят** на препоръчителните стойности на категория А2 на Наредба №12/2002 г.

2. Води за къпане

2.1. Открити водни площи

Във връзка с летния сезон на 2022 г. до всички общини е изпратено напомнително писмо за определяне на нови зони за къпане и своевременно информиране на РЗИ при наличието на такива, съгласно изискванията на Наредба №5 за управление качеството на водите за къпане от 2008 г. От получената обратна информация е установено, че в нито една от 10-те общини на областта няма утвърдени зони за къпане. За всички водни площи, за които не са изпълнени изискванията на Наредбата за водно-спасителната дейност и обезопасяването на водните площи, са издадени заповеди от кметовете на съответните общини за изрична забрана на къпането в тях, копия от които са представени в РЗИ – Велико Търново.

По преценка на инспекцията бяха взети еднократно през сезона за къпане общо 7 проби от речните води на традиционно използвани от населението зони за къпане в община Велико Търново (6 места по поречието на реките Янтра, Росица и Веселина) и община Свищов (по поречието на р. Дунав). От анализираните проби, 4 отговарят по микробиологични показатели на изискванията към качеството на водите за къпане.

2.2. Плувни басейни

И през 2022 г. продължи да се осъществява системен и взискателен контрол върху функциониращите **64** открити и **21** закрити плувни басейна на територията на областта.

Преди началото на сезона за къпане бяха проверени всички открити басейни и взети проби от водата за микробиологичен и химичен анализ. Освен това обектите, намиращи се на територията на община Велико Търново, бяха проверени и от комисия, включваща представители на общината, РПУ, БЧК и РЗИ. Контролът върху качествата на водите в закритите плувни басейни се осъществяваше целогодишно.

През отчетния период са извършени общо **670** изследвания по микробиологични показатели, от които **само 18** са с отклонения или **652 изследвания (97,31%)** отговарят на изискванията на Инструкция №34. По химични показатели са извършени **1 251** изследвания, от които **1 208 (96,56%)** са стандартни.

През годината във връзка с контрола по качеството на водите от плувните басейни в областта са извършени общо **171 проверки**, издадени са **67 предписания** и **17 заповеди**, с които **временно е спряна експлоатацията** на обекти до отстраняване на пропуски, установени в хода на систематичния здравен контрол.

3. Контрол върху бутилирани води

На територията на област Велико Търново няма обекти за производство на бутилирана трапезна вода.

През отчетния период всички извършени **96 изследвания по микробиологични показатели** отговарят на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни нужди. По **химични показатели** са извършени **206 изследвания,** които са стандартни. Във връзка с контрола на бутилираните води са извършени и 8 проверки в обекти от търговската мрежа на областта, при които не са установени нарушения.

4. Контрол върху козметичните продукти

Дейността по контрола върху козметичните продукти е осъществена в хода на систематичния здравен контрол на обектите за съхраняване и търговия с козметични продукти и предприятията за производство на козметични продукти, включени в публичния регистър на обектите с обществено предназначение, контролирани от РЗИ – Велико Търново.

През 2022 г. са извършени **367 проверки** за спазване на изискванията към козметични продукти, посочени в действащите нормативните документи. В РЗИ – Велико Търново са включени в публичния регистър на обектите с обществено предназначение **шест** предприятия за производство на козметични продукти, които са проверени в хода на систематичния, като 4 от тях бяха обхванати с двукратни проверки. Не са установени нарушения на БДС EN ISO 22716:2007, коригирана версия от 2008-05-15 „Козметични продукти. Добра производствена практика (GMP). Указания относно добрата производствена практика“. В едно от предприятията е установено нарушение на изискванията на Регламент (ЕО) №1223/2009 на Европейския парламент и Съвета от 30.11.2009 г. относно козметичните продукти по отношение на етикетирането на козметичен продукт, за което е издадено предписание. Във връзка с установено нарушение в етикетирането на козметичен продукт по отношение на изразени претенции, каквито козметичните продукти не притежават на отговорното лице с адрес на територията на област Велико Търново е издадено предписание за задължителни хигиенни мерки и заповед за спиране на производството на козметичен продукт.

По указание на МЗ е проведена **тематична проверка** относно етикетирането на ароматни алергени в козметиката, в рамките на която проверени отговорни лица за пускане на пазара на козметични продукти (производители и вносители) от област Велико Търново и предприятията за производство на козметични продукти, вписани в публичния регистър на ООП, воден в РЗИ – Велико Търново. Обобщена информация за резултатите от тематичната проверка е изпратена в МЗ.

През 2022 г. са проведени лабораторни изпитвания на 21 бр. проби (кремове, емулсии, лосиони, гелове и масла за кожата, тоалетни сапуни, сапун-дезодоранти, продукти за външна интимна хигиена, продукти за хигиена на устната

кухина, продукти за гримиране на деца в т.ч. и в комплекти за игра и др.), при които не са установени отклонения от нормативните изисквания по изследваните показатели (определени химични показатели, за които инспекцията има акредитирана методика и микробиологични показатели).

В хода на проведения текущ здравен контрол, за установени нарушения в етикетирането на козметични продукти са издадени 9 предписания за спиране на реализацията на продукти и стоки със значение за здравето на човека, 1 предписание за задължителни хигиенни мерки към козметични продукти, 1 заповед за спиране производството на козметичен продукт и 1 заповед за унищожаване на козметични продукти.

5. Контрол по писма от Министерството на здравеопазването относно получени нотификации по системата GRAS-RAPEX за опасни стоки, открити на територията на Европейския съюз

През 2022 г. отчетния период е постъпило едно писмо от МЗ за получена нотификация за опасен детски адвент календар, от приложението на Европейската Комисия RAPEX-WIKI Confluence“. При извършените 11 бр. проверки в търговски обекти на територията на област Велико Търново (магазини „Всичко по 1 лев” и за детски играчки) не е установено наличие на опасната стока.

6. Контрол на химични вещества и смеси

През отчетния период във връзка с контрола на химични вещества и смеси, в т.ч. и биоциди са извършени общо 455 проверки – 248 проверки на производители, вносители, дистрибутори и потребители надолу по веригата на доставки и 207 проверки – в хода на систематичния здравен контрол в ООП.

На територията на област Велико Търново са проверени 7 производители на химични смеси, от които 1 на биоциди и 6 на детергенти, 2 вносители на химични смеси и 4 на потребители надолу по веригата на доставки.

В хода на текущите инспекции при извършването на систематичен здравен контрол, са установени 33 несъответствия по отношение на: етикетиране, вкл. и специфичните изисквания в етикетирането на детергент, липса на информационен фиш за съставките на детергент, опаковане, информационен лист за безопасност, липка на издадено разрешение за предоставяне на пазара като биоцид, предоставяне на пазара на биоцид в нарушение на условията за предоставяне на пазара, посочени в издадено разрешение на биоцид и др. Дадени са указания на икономическите оператори за привеждането на опасните стоки, в съответствие с изискванията на ЗЗВВХВС, подзаконовите нормативни документи и приложимите Регламенти на ЕС. От страна на икономическите оператори са предприети коригиращи доброволни мерки по отстраняване на констатираните несъответствия, за които своевременнно е уведомена РЗИ – Велико Търново.

За констатирани нарушения са издадени 4 предписания и 2 заповеди за спиране реализацията и употребата на химични смеси. В информационната и комуникационна система за надзор на пазара (ICSMS) са създадени досиета на 15 химични смеси.

В изпълнение на писмо на МЗ относно антигенни COVID-19 тестове с фалшиви позитивни резултати, установени за предлагане на пазара в Ирландия, са извършени 8 проверки в търговската мрежа на областта, при които не е констатирано наличие на упоменатите два вида теста.

Във връзка с писмо на МЗ относно провеждане на засилен контрол върху биоциди от Главна група 1: Дезинфектанти, Продуктов тип (ПТ) 1 - Хигиена на човека, ПТ 2 - Дезинфектанти и алгициди, които не са предназначени за пряка употреба върху хора или животни, ПТ 3 - Ветеринарна хигиена, ПТ 4 - Област на употреба, свързана с храни и фуражи и ПТ 5 - Питейна вода, както и продукти за почистване (детергенти) с произход от трети страни при декларирането им за поставяне под митнически режим „допускане за свободно обращение“, е предоставена информация за постъпило едно уведомление от Агенция „Митници, ТД „Дунавска“, Митнически пункт – Горна Оряховица за издаване на становище за допускане за свободно обръщение на течни перилни препарати BINGO LIQUID 3LX6 BLACK и BINGO LIQUID 3LX6 COLORED с произход Турция, внесени от „Хайат България Кемикъл“ ЕООД, град Варна и предприетите от РЗИ – Велико Търново действия по компетентност.

7. Контрол на обекти с излъчващи съоръжения (източници на ЕМП)

В Регистъра на обектите с обществено предназначение, поддържан от РЗИ – Велико Търново, към 15.12.2022 г. са вписани общо **346 обекта** – източници на нейонизирани лъчения, в т.ч. **6** нови базови станции (БС), разпределени според оператора, както следва: **2** БС на „БТК“ ЕАД, **3** БС на „А1 България“ ЕАД и 1 БС на „Цетин България“ ЕАД. Всички вписани в Регистъра базови станции са преминали през етапите на съгласуване и контрол, което е удостоверено с приложените към уведомленията за откриване на обекти с обществено предназначение документи.

Съгласно плана за мониторинг на електро-магнитни полета (ЕМП) през 2022 г. са извършени:

- 15 контролни измервания на обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени в близост до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат или са разположени по границите на хигиенно-защитната зона;

- 15 измервания в околната среда на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси) в големите градове на територията на областта.

Мониторингът, включващ измерване на контролирания параметър (плътност на енергийния поток) е извършен с цел установяване съответствието на нивата на електромагнитните полета с действащите норми и изисквания, съгласно

Наредба №9 от 1991 г. на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти. Всички измервания са извършени, съгласно „Методика за измерване и оценка на електромагнитното поле в населената околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки" с преносим уред за измерване на ЕМП, модел SMP, притежаващ сертификат от калибриране №13/00806.

През 2022 г. в РЗИ – Велико Търново не са постъпвали сигнали, съобщаващи за безпокойство от възможни вредни за здравето въздействия, в резултат на монтирани в жилищна среда базови станции.

От Органа за контрол от вид А в РЗИ – Велико Търново са извършени измервания на моментната и средната стойност на интензитета на електрическото поле, както и плътността на мощност на електромагнитното поле в 110 пункта. Във всички пунктове на измерване, осъществени в двете контролни групи са отчетени стойности, многократно **по-ниски** от пределно допустимото ниво на ЕМП. По тази причина не са организирани повторни измервания и не са предприемани принудителни административни мерки.

РЗИ – Велико Търново активно се включи в прилагането на разпоредбите на чл. 32, ал. 4 от ЗЗ, по смисъла на който, нейонизиращите лъчения като фактор на жизнената среда се наблюдават, анализират и оценяват от органите на държавния здравен контрол. Във връзка с едновременното и свързано прилагане на разпоредбите на ЗЗ и общите разпоредби на Закона за устройство на територията (ЗУТ) при устройственото планиране, инвестиционното проектиране и въвеждането в експлоатация на строежите, в инспекцията е извършена оценка на съответствието на 7 инвестиционни проекта за нови и за преустройство на действащи БС, за които са издадени здравни заключения за оценка на съответствието здравните норми и изисквания.

За поредна година здравни инспектори не са включвани в състава на държавни приемателни комисии за въвеждане в експлоатация на обектите с излъчващи съоръжения, които са част от електронната съобщителна мрежа (каквито са базовите и радиорелейните станции, радио и телевизионни предаватели и ретранслатори, радиолокаторни и навигационни станции и др.) и които като строежи трета категория подлежат на държавно приемане. Органите на държавния здравен контрол са участници в различните етапи на процедурите по ЗУТ до провеждането на приемателните комисии и тяхното неучастие в завършващия етап по въвеждане в експлоатация на обектите, източници на нейонизиращи лъчения (които са обекти с обществено предназначение), на практика възпрепятства осъществяването на ефективен здравен контрол.

Доклад със съответните таблици за резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизирани лъчения, извършен от РЗИ – Велико Търново през 2022 г. е представен в МЗ, в указания срок.

8. Дейност, свързана с анкетиране на жалби

През 2022 г. е извършена значителна по обем дейност във връзка с анкетирането на жалби. Постъпили са **92 жалби**, от които 40 са по проблеми извън компетентността на РЗИ и са пренасочени за решаване към други ведомства. От анкетираните **52** жалби – 4 са за нарушаване на забраната за тютюнопушене на закрити обществени места, а 48 – по други проблеми от компетентността на отдел ДЗК (лоша текуща хигиена в обекти с обществено предназначение, шум в населените места от различни източници, лоши органолептични показатели и примеси във водата от водопроводната мрежа в отделни населени места, нарушаване на забраната за тютюнопушене и др.). По-голямата част от анкетираните жалби и сигнали (43) са неоснователни, а 9 от тях са основателни и решени в срок. По всички постъпили жалби и сигнали от компетентността на отдела са извършени проверки, много често с други институции (общински администрации, ОД на МВР – Велико Търново, ОДБХ – Велико Търново и др.) и изготвени отговори в регламентирания срок.

През отчетния период са извършени 4 проверки с измерване на шум от служители на дирекция „Лабораторни изследвания“, по постъпили сигнали за нарушаване на разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда опазване на акустичния комфорт на населението, при които не са установени нарушения на нормативните изисквания.

9. Контрол във връзка с чл. 56 от Закона за здравето (ЗЗ)

През 2022 г. от отдел ДЗК беше осъществен контрол по спазване на разпоредбите на ЗЗ за забрана на тютюнопушенето в закритите обществени места, в това число и обекти за хранене и развлечение и транспортни средства за обществен превоз. Извършени са общо 1 757 проверки (вкл. и с органите на ОД на МВР – Велико Търново) в обекти с обществено предназначение и обекти за хранене и развлечение за спазване на чл. 56 от ЗЗ, издадени са 6 предписания и са съставени 19 акта за административни нарушения.

При осъществяването на контрола върху забраната на тютюнопушенето и анкетирането на жалбите се срещат редица трудности, но повечето от тях се дължат на високата обществена търпимост към тютюнопушенето.

10. Контрол на службите по трудова медицина регистрирани на територията на област Велико Търново

През отчетната година е извършена актуализация на списъка на службите по трудова медицина (СТМ), регистрирани на територията на област Велико Търново и офисите на такива, регистрирани на територията на други области, с помощта на електронния регистър на СТМ в страната, публикуван в раздел „Регистри” на интернет страницата на МЗ. На територията на областта са регистрирани 15 СТМ и 4 офиса на СТМ, регистрирани на територията на други области.

Извършени са общо **19 проверки** на дейността на СТМ, при които не са констатирани нарушения на изискванията на Наредба №3 за условията и реда за осъществяване на дейността на службите по трудова медицина.

11. Дейност по Национален план за действия за намаляване на въздействието на облъчване от радон 2018 - 2022 г.

Съгласно Заповед №РД-01-256/17.06.2022 г. на министъра на здравеопазването и коригираща заповед №РД-03-118/04.07.2022 г. на главния секретар на МЗ, са организирани и осъществени следните дейности:

В указаните срокове са предадени в НЦРРЗ попълнените електронни таблици с необходимите данни за извършените дейности по Национален план за действия за намаляване на въздействието на облъчване от радон 2018 – 2022 г.

По случай Европейския ден на радона – 07.11.2022 г. на официалния сайт на РЗИ – Велико Търново е публикувана информация за радона и брошура, предоставени от НЦРРЗ.

В организираната през месец ноември 2022 г. работна среща с представители на Националния координационен съвет за управление на Националния план (в гр. Хисаря) взеха участие двама служители от РЗИ – Велико Търново, ангажирани с проблема.

По инициатива на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП) гр. Велико Търново на 01.12.2022 г. е проведен семинар на тема „Как да се предпазим от радон“, с участието на двама служители от отдел ДЗК, на който са обсъдени резултатите от направените проучвания на обемната активност на радон в жилищните сгради на територията на област Велико Търново, както и въпроси, свързани с прилагането на Наредба №РД-02-20-1 за техническите изисквания към сградите за защита от радон (обн. ДВ, бр. 33/2019 г.)

През м. декември 2022 г. е проведено заседание на Областния координационен съвет (ОКС) за отчитане на извършените дейности по Националния план за действие за намаляване на въздействието на облъчване от радон 2018 - 2022 г. и запознаване с новия план за периода 2023 - 2027 г. Във връзка с настъпили промени, със заповед на директора на РЗИ – Велико Търново в актуализиран съставът на ОКС за управление и координиране на дейностите за изпълнение на политиката по намаляване на облъчването от радон на регионално ниво.

С утвърдените за 2022 г. средства, в размер на 1050,00 лева, съгласно план-сметката са отпечатани информационни материали за популяризиране на Националния план и подобряване на обществената осведоменост по проблема.

През отчетния период от отдел ДЗК бяха изпълнени и други допълнителни задачи, възложени от МЗ, по-важните от които са:

- В МЗ са представени справки и информации относно: проведения текущ контрол (ежеседмични справки) по спазване на въведените забрани за продажбата и недопускане на употребата на диазотен оксид (райски газ), съгласно изм. и доп. на Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 62/05.08.2022 г.) – извършени са 447 проверки по спазване на забраната за продажба на „райски газ“ на територията на област Велико Търново, при които не са установени нарушения; извършените проверки в местата за настаняване на украински граждани, съгласно дадените от МЗ указания за провеждане на текущ контрол по отношение изпълнение на хигиенните и противоепидемични мерки в местата за настаняване във връзка с Решение №181/30.03.2022 г. на МС за изменение и допълнение на Програма за ползване на хуманитарна помощ за лица, търсещи временна закрила в Р България – извършени са 180 проверки, в т. ч. и 11 проверки за организираното хранене; извършените проверки на пуснатите на пазара на територията на област Велико Търново козметични продукти и химични вещества и смеси, при които не е установена неправомерна употреба на ЗГУ „Българско розово масло“ (изх. №03-520-1/12.05.2022 г.); извършените проверки на пуснатите на пазара на територията на област Велико Търново козметични продукти и химични вещества и смеси, при които не е установена неправомерна употреба на ЗГУ „Българско розово масло“ (изх. №03-520-1/12.05.2022 г.); извършените проверки в търговската мрежа на областта относно предлагане на течности за чистачки, върху етикета на които фигурира веществото полиметиламин с цел установяване съответствието им с изискванията на Регламент REACH (03-12-02-4/14.01.2022 г.) и др.;
- В изпълнение на изискванията на чл. 29, ал. 2 от Закона за храните е изпратена заповед на директора на РЗИ – Велико Търново за заличаване на регистрация на обект за бутилиране на трапезна вода на фирма „Куадрант Бевърджис“ АД, в гр. Велико Търново, за сведение и процедиране по компетентност (изх. АУ – 258-1-1/10.02.2022 г.);
- Оказано е съдействие чрез предоставяне на информация на 4 общински администрации на територията на област Велико Търново относно качеството на водата в определени населени места за периода 2019 г. – 2022 г. във връзка с кандидатстване с проектни предложения за реконструкция и рехабилитация на вътрешна водопроводна мрежа, на водоснабдителни системи и съоръжения и други, финансирани по Програма за развитие на селските райони и др.

ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ „ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО”

НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ЗДРАВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ФАКТОРИТЕ НА РИСКА В ЖИЗНЕНАТА СРЕДА И НАЧИНА НА ЖИВОТ

ЗДРАВОСЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

За поредна година здравословното състояние на децата и учениците за 2021 година беше анализирано на базата на подадените от медицинските специалисти от здравните кабинети обобщени данни за резултатите от профилактичните прегледи (извършени от ОПЛ) на обслужваните от тях деца и ученици. Анализите са предоставени на Областна администрация, общински администрации, Регионално управление на образованието – Велико Търново за информация и предприемане на съответни мерки. В срок са изпратени в МЗ и НЦОЗА.

Анализите за здравословното състояние на децата и учениците от област Велико Търново за 2021 г. са публикувани на официалната страница на РЗИ – Велико Търново, в съответната рубрика.

На основание чл. 6 на Наредба №3/27.04.2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата през отчетния период са организирани и проведени обучителни семинари на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските и учебни заведения по следните актуални здравни теми: „Превенция на затлъстяването от най-ранна детска възраст“ и изготвяне на седмично меню за здравословно хранене на децата от 1 до 3-годишна възраст; „Актуални проблеми на здравното законодателство“ (Наредба № 6 от 9 юли 2019 г. за реда и условията за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на отделни заразни болести на дихателната система и Наредба №3 от 5 февруари 2007 г. за здравните изисквания към детските градини); „Актуални проблеми при обработката на първичните данни за здравословното състояние на децата и учениците“. В обученията взеха участие общо 44 медицински специалиста от 9 общини на областта.

МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

На базата на предоставените от РИОСВ – Велико Търново данни е изготвен обобщен годишен доклад с анализ и оценка на качеството на атмосферния въздух за 2021 г. в трите наблюдавани населени места на територията на областта – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов. Докладът за качеството на атмосферния въздух е изпратен в указания срок в МЗ и е публикуван на официалната интернет страницата на РЗИ – Велико Търново.

На кметовете на мониторираните общини – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов са предоставени информации за атмосферното замърсяване в съответните градове, за обсъждане, приемане и включване в различни общински програми за подобряване качеството на атмосферния въздух.

МОНИТОРИНГ НА ТРАНСПОРТНИЯ ШУМ

През 2022 г. РЗИ – Велико Търново извърши мониторинг, анализ и оценка на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – **автомобилният транспорт**, в три населени места на областта – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

В МЗ е изпратен годишен доклад за шумовото натоварване в наблюдаваните населени места на област Велико Търново, на базата на проведения през 2022 г. мониторинг, със съответните приложения и протоколи за контрол на шум (изх. №03-1158/09.12.2022 г.). Докладът е публикуван на интернет страницата на инспекцията в рубриката „Документи“ (подрубрика „Доклади“). До общинските администрации на трите наблюдавани градове в областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) са изпратени съответни годишни доклади за шумовото натоварване, въз основа на които да планират и реализират дейности за снижаване на шума в районите с най-неблагоприятни характеристики и оптимизиране на акустичната обстановка.

През отчетната година, по искане на РЗИ – Велико Търново, от общините в областта с население над 5000 еквивалент жители (5 общини), невключени в мониторинга на шумовото натоварване от автомобилния транспорт, са предоставени информации относно изпълнените през 2021 г. мерки, предвидени в Плановете за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда.

ХРАНЕНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

През 2022 г. е извършен мониторинг на организираното хранене на децата в детските ясли и детските градини в областта и контрол по спазване на нормативните изисквания.

Храненето на децата от 0 до 7-годишна възраст е анализирано на базата на предоставяните ежемесечно продуктови набори за консумираните от децата храни от 6 детски ясли (100%) и 10 детски градини в областта (по една детска градина от община). Годишният анализ на храненето на децата в организираните колективи на територията на област Велико Търново е публикуван на официалната страница на РЗИ – Велико Търново. За всяка от десетте общини беше изготвен анализ за организираното хранене на децата в общината и изпратен до кмета на съответната общинска администрация за сведение и придприемане на съответни мерки.

През 2022 г. са извършени: 12 проверки (при план 10) на детски ясли и 9 проверки на детски кухни (при план 8 проверки) по спазване на изискванията на Наредба №2/2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни; 84 проверки (при план 40) на детски градини за спазване на изискванията на Наредба №6/2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения. Издадени са: 1 предписание за отстраняване на допуснати несъответствия с Наредба №2/2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни и 11 предписания по Наредба №6/2011 г., които са изпълнени.

В рамките на здравния контрол в детските заведения са извършени проверки по спазването на чл. 7, ал. 3 на Наредба № 2/2013 и чл. 6, ал. 3 на Наредба № 6/2011 г. относно осигуряване на диетично хранене на децата със

здравословни проблеми. В детските заведения на областта се отглеждат 13 деца със заболявания, изискващи диетично хранене. Храната на всяко дете се осигурява или приготвя строго индивидуално чрез: внасяне на приготвена от родителите храна (с разрешение на ОДБХ – Велико Търново); приготвяне на храната в детската градина след елиминация на продукти или елиминация на ястия, съдържащи съответните алергени.

През отчетния период са осъществени общо 123 проверки (при план 60 проверки) по спазване на изискванията на Наредба №37/2009 г. в: ученически столове (28 проверки, издадени са 2 предписания); ученически бюфети и автомати за закуски и напитки (62 проверки, издадени са 3 предписания) на територията на училищата в областта и „зелени" училища (33 проверки на менюта за хранене, издадено е 1 предписание).

Във връзка с установените проблеми в храненето на децата и учениците през отчетния период са предприети мерки за подобряване на същото: издаване на предписания за спазване на нормативните документи; оказване (във всички проверени обекти) на консултативна помощ по нормативната база и др.

СЕДМИЧНИ УЧЕБНИ РАЗПИСАНИЯ

През 2022 г. с оценки на седмичните учебни разписания на задължителните и избираеми часове на учениците са обхванати всички подлежащи в областта училища, двукратно – за втория срок на учебната 2021/2022 година и за първия срок на учебната 2022/2023 г. (83 училища – общо 177 оценки). Издадено е 1 предписание за представяне на седмичното разписание в регламентирания от наредбата срок. След извършените корекции седмичните разписания на всички училища в областта са приведени в съответствие с изискванията на наредбата.

През календарната 2022 г. са извършени **две тематични проверки** (по една в рамките на всеки учебен срок) за спазване на съгласуваните от РЗИ седмични разписания в общо 24 училища на територията на областта, при които не са констатирани нарушения.

ДЕЙНОСТ ПО ПРОФИЛАКТИЧНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

През 2022 г. отдел ПБПЗ осъществи дейности, в различен обем, по 6 регионални и национални профилактични програми и планове за действие към национални стратегии.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА „ЗДРАВИ ДЕЦА В ЗДРАВИ СЕМЕЙСТВА" – ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

През 2022 г. в рамките на общинската програма „Здрави деца в здрави семейства“ бяха планирани дейности по промоция на здраве и профилактика на болестите, насочени към ограничаване на основните фактори на риска за здравето на децата и учениците (тютюопушене, ниска физическа активност, нездравословни хранителни навици, консумация на алкохол, наднормено тегло и затлъстяване, повишено кръвно налягане) с цел намаляване на риска от преждевременно развитие на хронични неинфекциозни заболявания сред тях.

Със съдействието и активната подкрепа на Община Велико Търново и Общинския съвет, партньорите от държавния и обществен сектор успешно са реализирани всички планирани програмни инициативи. Община Велико Търново оказа финансова подкрепа на дейностите по програмата, като осигури средства в размер на 12 200 лв.

Осъществени са дейности и инициативи за превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотичните вещества; популяризирането на ползата от движението, здравословното хранене; профилактиката на заболяванията, свързани с наднорменото тегло и затлъстяването; профилактиката на пътно-транспортния травматизъм и други (общо 33 кампании с 2 668 участника), по-важните от които са следните: кампании за повишаване на физическата активност на населението „Движи се и победи 2022” (пролет и есен) и спортно-туристически празници (2); кампании (4) за превенция на тютюнопушенето сред младите хора по повод на Световния ден без тютюнопушене – 31 май и Международния ден без тютюнопушене – 21 ноември; кампании (4) за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, онкологични, диабет, затлъстяване) и рисковите за здравето фактори, вкл. и „Клиника на открито”; кампании за превенция на затлъстяването, посветени на Европейския ден за борба със затлъстяването (19 май) и Седмицата за борба със затлъстяването (ноември); кампания за подкрепа и популяризиране на кърменето, посветена на Световната седмица на кърменето (1 – 7 август); кампания за превенция на употребата на алкохол; образователна кампания, посветена на превенцията на пътно-транспортния травматизъм; здравно-образователен цикъл „За чиста Земя, въздух, вода и храна“ в ЧДГ; кампания „Да се радваме на лятото с мисъл за здравето” с деца и ученици, гр. Дебелец; „Седмица на здравето“ в детска градина в гр. Велико Търново и други.

На интернет страницата на инспекцията и други електронни сайтове са публикувани общо 493 материали за дейността по програмата (информации и съобщения за предстоящи програмни събития, информации за световни здравни дни, снимков материал от проведени инициативи и други). Разпространени са 41 заглавия на печатни здравно-образователни и информационни материали (в общ тираж тираж 8 876 броя) в рамките на програмните инициативи, свързани с профилактиката на най-честите неинфекциозни болести и превенцията на рисковите за здравето фактори – тютюнопушене, нездравословно хранене, обездвижване, употреба на алкохол и наркотични вещества, повишено кръвно налягане, диабет тип 2 и други.

През 2022 г. са осъществени 23 обучителни дейности (беседи, тренинги, презентации, семинари) с общ обхват 645 деца, ученици, родители, педагози и професионалисти (медицински специалисти от здравни кабинети в детски и учебни заведения, директори на детски градини, детски ясли и кухни, педагози) за превенция на поведенческите фактори на риска, профилактика на хроничните незаразни болести и промоция на здравето.

Оказана е организационно-методична помощ на медицински специалисти от детски и учебни заведения и консултативна помощ на директори на училища, педагози, психолози и други професионалисти в община Велико Търново във връзка с реализиране на интервенционни дейности с деца и ученици в рамките на програмата, и прилагане на изискванията на нормативните документи за здравословно хранене на децата и учениците (общо 30 консултации на 194 лица). В детските и учебни заведения (по данни на медицинските специалисти от здравните кабинети) са проведени много и разнообразни здравно-образователни дейности с децата и учениците: общо 237 обучения, празници на здравето, състезания, изложби и други форми на здравно образование с общ обхват 3 241 деца и ученици.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ 2021 г. – 2025 г.

През отчетната година в рамките на Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести (НППХНБ) бяха реализирани дейности, насочени към ограничаване на поведенческите фактори на риска за хроничните незаразни болести (ХНБ), в съответствие с нейните цели и стратегии.

Със съдействието и подкрепата на традиционните партньори на РЗИ – Велико Търново (сектори образование и здравеопазване към общините, детски и учебни заведения, Младежки домове, БМЧК, средства за масова информация и други) успешно са реализирани планираните дейности за превенция на тютюнопушенето и употребата на алкохол, популяризирането на ползата от движението и здравословното хранене сред целеви групи от населението.

Осъществени са следните по-важни програмни дейности: информационно-образователни кампании по повод на Световния ден без тютюнопушене – 31 май и Международния ден без тютюнопушене – 21 ноември в градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Елена, Павликени и Дебелец – конкурс за изработване на креативно лого и слоган, подкрепящи здравословния начин на живот сред учениците; групови работи и викторини с деца и ученици, информационни акции и др.; „Празник на знанието“ (образователни игри със състезателен характер под надслов „Ние знаем как да бъдем здрави”), с участието на 10 отбора ученици от 6-те класове на 2 средни и 4 основни училища в община Горна Оряховица; дискусионна среща на тема: „Младите хора и наркотиците“ с ученици от 4 училища в община Горна Оряховица и др.

За повишаване на здравните знания на децата и учениците по поведенческите фактори на риска са организирани и

проведени общо 30 обучителни дейности в детските градини и училища с общ обхват 562 деца от предучилищна възраст и ученици по темите тютюнопушене, употреба на алкохол, здравословно хранене и движение. Осъществени са 49 консултации по прилагане на нормативните документи за организираното хранене на децата и учениците, както и на рецептурниците за отделните възрастови групи.

През 2022 г. са оказани 206 индивидуални консултации на пушачи (158 жени – 76,69% и 48 мъже – 23,30%) на възраст от 13 до 90 години, по време на различни инициативи (197 изнесени консултации) и на място в ККОТ (9 консултации). Извършено е функционално изследване на дишането на общо 184 лица.

Утвърдените средства по НППХНБ (в общ размер 2 800 лв.) са изразходвани за: закупуване на интерактивни и учебни помагала, награди и канцеларски материали, и други (симулационни очила, игри с хвърляне на рингове, тонколони, слушалки, компютърни мишки, топки, раници и др.); консумативи, апарати за измерване на кръвно налягане; отпечатване на здравно-образователен материал „Захарен диабет“, необходими за организиране и провеждане на дейности по промоция на здраве и профилактика на хроничните незаразни болести.

Годишните отчети по Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021 - 2025 г. (текстови, таблични форми и финансови) са изпратени в срок до МЗ и НЦОЗА гр. София, съгласно поставените срокове.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ и СПИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2021 – 2025 г.

В партньорство с БМЧК, Община Велико Търново и Младежки домове са осъществени следните инициативи по програмата: Информационна кампания за безрисково сексуално поведение по повод Деня на влюбените – 14 февруари във Велико Търново; Лятна АНТИСПИН кампания; Регионална АНТИСПИН кампания по повод Световния ден за борба със СПИН – 1 декември в градовете Велико Търново и Горна Оряховица. За отбелязване на Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН (м. май) е изготвен и публикуван информационен материал по проблема на интернет страницата на инспекцията и на сайта във фейсбук. Отчетите за дейността по програмата са изпратени в срок в МЗ.

В рамките на останалите програми и проекти (Програма за превенция на наркоманиите в община Велико Търново, Национален план за действие за периода 2022 г. - 2023 г. по Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 - 2030 г.; Национална стратегия за безопасност на движението по

пътищата в Р България 2021 - 2030 г.) са осъществени: кампания „Информирани и здрави“ в град Павликени по проблема туберкулоза; „Клиника на открито“ в град Елена; популяризиране на дейността на КАБКИС чрез обявяване на предоставяните услуги по безплатно, доброволно и анонимно консултиране и изследване на ХИВ и СПИ сред лица от общността; интерактивни обучения, свързани със спецификата на пубертетния период и полово-предаваните болести в гр. Велико Търново и гр. Горна Оряховица; оказване на съдействие на медиаторите от областта относно провеждане на инициативи на терен; предоставяне на здравно-информационни материали; участие в комисия за подбор на здравен медиатор в Община Златарица; участие в работна среща на тема „Видове дискриминация сред ромската общност и механизми за превенция на дискриминацията“, организирана от ЦМДТ „Амалипе“ в Областна администрация Велико Търново; изготвяне и публикуване на интернет страницата и на сайта на РЗИ – Велико Търново във фейсбук на информационен материал по повод на Международния ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотични вещества – 26 юни; инициативи за превенция на пътнотранспортния травматизъм и повишаване на информираността по безопасност на движението (състезание за безопасно поведение на пътя „Аз зная и внимавам на пътя“ в ДГ гр. Горна Оряховица; 4 изнесени демонстрации на алкоочила с участието на деца и ученици; отбелязване на 29 юни – Ден за безопасност на движение на пътя; участие в четири заседания на Областна комисия по БД и др.).

През отчетната 2022 година дейностите по профилактичните програми са популяризирани сред населението чрез средствата за масова информация – осъществени са: 66 ТВ и радиопредавания и 35 публикации в областните всекидневници.

ДЕЙНОСТ ПО ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ПАСИВНОТО ТЮТЮНОПУШЕНЕ И ЗЛОУПОТРЕБАТА С АЛКОХОЛ

През отчетния период отдел ПБПЗ осъществи взискателен контрол по спазване на забраните за тютюнопушене в закритите обществени места и в сградите с обособени работни помещения, и на някои открити обществени места, и злоупотребата с алкохол на територията на областта, както следва:

- Контрол по спазване на чл. 56, ал. 1 и ал. 2, и чл. 56а, т. 2 от ЗЗ в подлежащите на контрол от отдела обекти (закрити обществени места, помещения с обособени работни места и някои открити обществени места) – извършени са **521 проверки** (при годишен план 440 проверки), при които не са установени нарушения. Своевременно са проверени постъпилите 3 сигнала от граждани за тютюнопушене в сгради с обособени работни места, при които не установени нарушения.

- Контрол по спазване на изискванията на чл. 55, ал. 2, т. 1 от ЗЗ – осъществен е **ежедневен преглед на местния печат** за наличие на пряка и непряка реклама на спиртни напитки – нарушения не са установени.

- Контрол по спазване на чл. 54, т. 4 и т. 5 от ЗЗ – извършени са **8 проверки** (при годишен план 8), при които не са установени нарушения на забраната за продажба на алкохолни напитки на спортни прояви и обществени мероприятия, организирани за деца и ученици (чл. 54, т. 4 и т. 5 от Закона за здравето).

ДЕЙНОСТ, СВЪРЗАНА С АНКЕТИРАНЕ НА ЖАЛБИ

През 2022 г. са постъпили общо 13 жалби и сигнали, от които: 3 – за нарушаване на забараната за тютюнопушене на закрити обществени места, 5 – за неспазване на въведените със заповеди на министъра на здравеопазването противоепидемични мерки срещу COVID-19, 3 – за неспазване на наредбите на МЗ за здравословно хранене и 2 – за седмичните учебни разписания. По всички постъпили жалби и сигнали са извършени проверки и изготвени отговори в регламентирания срок. При проверките не са констатирани нарушения, с изключение на една – за допуснати нарушения на наредбата за здравословно хранене на учениците са предприети съответни административно-наказателни мерки – издадено е предписание и е съставен акт за установяване на административно нарушение от юридическо лице.

Реализирани са и допълнително възложени задачи през отчетния период:

- В изпълнение на дадените от МЗ указания, относно провеждане на текущ контрол по спазване на въведените забрани за продажбата и недопускане на употребата на диазотен оксид (райски газ), съгласно изм. и доп. на Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 62/05.08.2022 г.), през 2022 г. от служители на отдел ПБПЗ са извършени 154 проверки по спазване на забраната за продажба на „райски газ“ в заведения за обществено хранене, заведения за развлечения, търговски обекти, прилежащи терени и тротоари на учебни заведения, детски площадки за игра и др. на територията на област Велико Търново, при които не са установени нарушения;
- Във връзка с актуалната международна обстановка, вследствие на военните действия в Украйна, съгласно дадените от МЗ указания за провеждане на текущ контрол по отношение изпълнение на хигиенните и противоепидемични мерки в местата за настаняване във връзка с Решение №181/30.03.2022 г. на МС за изменение и допълнение на Програма за ползване на хуманитарна помощ за лица, търсещи временна закрила в Р България, са извършени 11 проверки на организираното хранене в местата за настаняване на украински граждани;
- Предоставяне в МЗ на изисканата информация за реализираните дейности и политики в областта на здравословното хранене за периода 01.01.2022 г. - 30.10.2022 г. във връзка с подготовката на доклад „Бележник 2023“ от Национална мрежа за децата (изх. №03-1089-1/28.11.2022 г.);

- Във връзка с писмо на главния държавен здравен инспектор, относно мониторинга на нивата на радиоактивност в околната следа за целите на оценка на облъчване на населението е поискано съдействието на ОДБХ – Велико Търново за вземане на проби храни от местни производители и търговци през 2022 г. (изх. №13-38-1/18.02.2022 г.) и др.

През 2022 г. служителите на отдела активно участваха в организирането, контрола и изпълнението на дейностите, свързани с ограничаването на COVID-19 по време на обявената извънредна епидемична обстановка, вкл. и дейности по осигуряване на информация за гражданите в разкрития кол център, контрол по спазване на противоепидемичните мерки, имунизации срещу COVID-19, публикации на сайта на инспекцията и в социалните мрежи и др.

ДЕЙНОСТ НА ДИРЕКЦИЯ „ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ”

Дирекция „Лабораторни изследвания” (ЛИ) провежда лабораторни изпитвания на продукти и стоки със значение за здравето на хората и контролни измервания на факторите на жизнената среда.

През 2022 г. дирекция ЛИ осъществи дейности по следните основни мерки:

1. Извършване на лабораторни изпитвания и контролни измервания за обективизиране на държавния здравен контрол;
2. Мониторинг и контрол на факторите на жизнената среда – шум; електромагнитни полета; води;
3. Мониторинг и контрол на продукти и стоки със значение за здравето на човека – бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води; козметични продукти;
4. Извършване на лабораторен контрол и изпитване по искане на физически и юридически лица;
5. Поддържане на акредитация на Лабораторен изпитвателен комплекс (ЛИК) по БДС EN ISO/IEC17025 и на Орган за контрол от вид А по БДС EN ISO/IEC17020;
6. Дейности по разработване и въвеждане на инструментални методи на CG/MS, HPLC, AAC, ICP, LC/MS/MS и класически методи за изпитване на проби в различни матрици;
7. Разширяване на обема и вида на лабораторните изследвания във връзка с изисквания на нормативните документи и необходимостта от оценка на факторите на риска;
8. Повишаване на квалификацията на служителите.

I. Структура, персонал и организация на работа

1. Структура и персонал

Съгласно Устройствения правилник на РЗИ – Велико Търново дирекция ЛИ е част от специализираната администрация. Структурата и персоналът на дирекцията като Орган за контрол от вид А (ОК А) и Лабораторен изпитвателен комплекс (ЛИК) са утвърдени със заповеди на Директора на РЗИ – Велико Търново.

Към 31.12.2022 г. длъжностите по щат в дирекцията са 16, от които 15 са заети. С висше образование са: директорът на дирекцията, 6 главни експерти, от които 4 – със специалност химия, 1 – със специалност физика и 1 – с висше медицинско образование – лекар; 1 младши експерт и 1 старши експерт в санитарна микробиология също с висше образование. Със средно образование са 6 специалисти, от които 1 – с медицинско образование. Със средно образование са 6 специалисти, от които 1 – с медицинско образование.

2. Организация на работата в дирекцията

Дейността на дирекция ЛИ се осъществява, съгласно разработен годишен план за работа по държавния здравен контрол (ДЗК), който е част от общия годишен план на РЗИ – Велико Търново. Същият е изготвен по тримесечия, с цел осигуряване на по-голяма ефективност в работата на дирекцията.

Показателите по ДЗК са планирани, съвместно с дирекция „Обществено здраве", по видове лабораторни изпитвания, съобразени с дадените от МЗ указания за планиране на дейността на регионалните здравни инспекции през 2021 г. Планът на дирекция ЛИ за отчетния период е разработен, съобразно наличните технически средства, утвърдените и нови методи за изпитване, изискванията на съответните нормативни документи – закони, регламенти, наредби, правилници и др.

II. Квалификация на служителите

За повишаване и поддържане на квалификацията на служителите в дирекцията в началото на 2022 г. е разработен и утвърден план за обучение на персонала. Всички служители преминаха обучения (по график, утвърден от директора на инспекцията) по теми, залегнали в индивидуалните им планове за обучение, относно методи за контрол и изпитване, и нормативни документи.

Система за вътрешна квалификация:

Съгласно утвърдената програма за обучение и квалификация на персонала успешно са проведени 8 колегиума по теми, свързани с дейността на ЛИК и ОК А, както следва: „Управление на извънредни събития или обстоятелства засягащи ЛИК при РЗИ – Велико Търново"; „Метрологична проследимост на резултати от измервания и нейното прилагане"; „Съвременни аспекти на опазване чистотата на водите"; „Нови изисквания на БДС EN ISO/IEC 17025:2018"; „Изменение на БДС EN 12464-1:2011 Светлина и осветление – Осветление на работни места – Част 1:

Работни места на закрито“; „Изменение на Наредба № 6/2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, в помещенията на жилищни и обществени сгради, в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационни зони и територии и зони със смесено предназначение, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (загл. изм. – ДВ, бр. 100 ОТ 2021 г.)“; „Метрологична проследимост на резултати от измервания и нейното прилагане”; „Актуални насоки при контрола на физични фактори: шум, микроклимат и изкуствено осветление. Процедури, методи за контрол, оценка на съответствието, протоколи и сертификати”.

Системата за външна квалификация включваше провеждане на обучения с откъсване от работното място – курсове, семинари и други форми, организирани от НЦОЗА и други институции. През отчетната година специалисти (7 – директор на дирекция и главни експерти) от дирекция ЛИ участваха в 2 планирани обучения по темите: „Сертифицирани референтни материали и референтни материали“ (организиран от „Мерк България“ ЕАД) и „Съвременни аспекти на опазване чистотата на водите“ (организиран от НЦОЗА – София).

В задължителното обучение в ИПА по темата „Въведение в държавната служба“ участва един новоназначен служител в дирекцията (младши експерт).

Участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност:

През 2022 г. ЛИК в РЗИ – Велико Търново успешно участва в 2 междулабораторни сравнителни изпитвания, както следва:

- изпитване на пригодност (18 юни – 20 август 2022 г.) на вода от плувни басейни № IP-189/2022 по осем химични показатели (pH, желязо, манган, окисляемост, амоняк, нитрити, нитрати и остатъчен активен хлор). Пробата е разработена и отчетена, съгласно БДС EN ISO 10523, БДС ISO 6332, БДС ISO 6333, БДС 17.1.4.16, БДС EN ISO 7150-1, БДС EN 26 777, БДС 3758, БДС EN ISO 7393-2;
- междулабораторно сравнително изпитване (10 октомври – 14 ноември 2022 г.) на води (Water Microbiology Round 318)577 AQ по пет микробиологични показатели (изброяване на Clostridium perfringens; сулфит редуциращи клостридии; сулфит редуциращи клостридии спори Pseudomonas aeruginosa; детекция на сулфит редуциращи клостридии). Пробата е разработена и отчетена, съгласно БДС EN 26461-2, БДС EN ISO 16266 и БДС EN ISO 14189.

Получените резултати от LGC Standards и „Интерпроджект” ЕООД са /z/ score ≤ 2 – приемливи и доказват точността на отчитаните резултати от извършваните изпитвания, в съответствие с изискванията на СУ и БДС EN ISO/IEC 17025. Междулабораторните сравнителни изпитвания са част от четиригодишната програма (2022 г. – 2026 г.) на дирекция ЛИ за участие в национални и международни изпитвания за пригодност.

III. Дейности на дирекцията, относно поддържане на акредитация по БДС EN ISO/IEC 17025 и БДС EN ISO/IEC 17020. Проведени вътрешни и външни одити.

В периода 23.02 – 25.02.2022 г. е направена оценка на място от екип оценители на ИА БСА за преакредитация с разширяване на обхвата на ЛИК с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17025:2018 и Процедурата за акредитация BAS QR 2. Разширението е с методи на газов хроматограф с масселективен детектор GC/MS и масспектрометър с индуктивно свързана плазма ICP/MS, доставени по Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020" за изпълнение на дейностите по проект „Подобряване мониторинга на качеството на питейните води". По време на оценката са констатирани 10 несъответствия: четири значителни (L) и шест незначителни (S). В едномесечен срок в ИА БСА са представени коригиращите действия и несъответствията са закрити. На 26.08.2022 г. ИА БСА преакредитира и разшири обхватът на ЛИК при РЗИ – Велико Търново за срок от четири години (Сертификат за акредитация рег. № 245 ЛИ, валиден до 26.08.2026 г. съгласно Заповед за акредитация № А 524/26.08.2022 г.).

През отчетната година (м. май) е извършена оценка за планов надзор на Орган за контрол от вид А при РЗИ – Велико Търново чрез преглед на документи и записи, и наблюдение на дейността на място от екип на Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация" за съответствие с изискванията за акредитация БДС EN ISO/IEC 17020:2012, при която не са констатирани несъответствия със стандарта. По време на оценката на място е установено, че Орган за контрол от вид А е документирал и внедрил изискванията на БДС EN ISO/IEC 17020:2012 и Ръководство ILAC P15:05/2020 в системата си за управление, съгласно Доклад за оценка на ИА БСА, вх. № 04-115-2/19.05.2022 г. Въз основа на констатациите е продължено действието на сертификата за акредитация на ОК А до периода на неговата валидност.

В съответствие с утвърдените план-програми на ОК А и ЛИК през месеците юни и юли 2022 г. са проведени 2 планови вътрешни одита, докладите от които определят въведените системи за управление на качеството като ефективно действащи. Не са установени значителни несъответствия.

IV. Анализ и оценка на извършената дейност от дирекцията по лабораторното обективизиране на държавния здравен контрол

Съгласно годишния план за 2022 г., РЗИ – Велико Търново извърши лабораторни изпитвания по ДЗК и на други инспекции, както следва:

- питейни води по показателите от група Б – за РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище);
- бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води по показателите от група Б и микробиологични изследвания – за РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище);

- козметични продукти – по показатели олово и кадмий за РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище);
- ЕМП – за РЗИ, обслужващи територията на областите Габрово и Ловеч.

Води

В съответствие с програмата за мониторинг върху качеството на питейните води са извършени 14 729 броя изследвания по химични и микробиологични показатели: 2 392 изследвания по химични показатели на 264 бр. проби води (при план 239 проби) и 829 изследвания по микробиологични показатели на 282 бр. проби води. Анализирани са 225 бр. проби за тежки метали с 1 971 изследвания (Pb, Cd, Cu, Zn, As, Se, Ni, Na, Cr, Mn, Fe, Sb и U) на ААС и ICP; 192 бр. проби за трихалометани – 1 536 изследвания, за пестициди – 4 416 изследвания на GS/MS и 2 625 изследвания на LC/MS, и за полициклични ароматни въглеводороди – 960 изследвания на HPLC.

През отчетния период по ДЗК на РЗИ – Велико Търново са извършени химични и микробиологични изследвания, по класически методи, на води от плувни басейни – 139 проби (1 921 изследвания); води от местни водоизточници – 16 проби (147 изследвания) и води за къпане – 7 проби (14 изследвания). Изследвани са 16 бр. проби от необработена сурова вода на язовир „Йовковци" и притоците му (32 изследвания).

По заявка на клиенти са извършени 5 654 изследвания на питейни води (239 бр. проби) и 1 533 изследвания на води от плувни басейни (349 проби). Анализирани са 5 бр. проби минерални води от водоизточника (31 изследвания).

Козметични продукти

Планът за химично изпитване на козметични продукти на РЗИ – Велико Търново е изпълнен – анализирани са планираните 20 бр. проби козметични продукти по химичните показатели – водороден пероксид, метанол, олово и кадмий, които са изследвани едновременно и по микробиологични показатели. Анализирани са и постъпилите от РЗИ (Русе, Разград, Габрово, Търговище) общо 37 бр. проби за тежки метали – олово и кадмий.

Храни

В рамките на държавния здравен контрол (включващ предоставяне на проби води и от други РЗИ) са анализирани 43 бр. проби **бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води** по химични показатели (1 498 изследвания по химични показатели) и 70 бр. проби по микробиологични показатели (490 изследвания).

По заявки на клиенти са извършени 38 бр. изследвания на 8 бр. проби бутилирана трапезна вода, 131 бр. изследвания на 59 бр. проби храни и 291 бр. изследвания на 226 бр. отривки.

Физични фактори на работна и битова среда

През 2022 г. е осъществен мониторинг и контрол на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилният транспорт, в три населени места на областта – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов, съгласно действащата нормативна уредба. Съвместно с дирекция ОЗ е утвърден броят, разположението и разпределението на пунктовете за измерване нивото на транспортния шум, съобразно Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г. Измерено е нивото на транспортен шум в общо 48 пункта (гр. Велико Търново – 18 пункта, гр. Горна Оряховица – 15 пункта и гр. Свищов – 15 пункта), по предварително утвърден план-график в периода май – октомври 2022 г. Направени са 252 бр. измервания за шум, от които 165 бр. (65,47 %) не отговарят на СХН.

През отчетния период във връзка с постъпили сигнали специалистите от ОК А в дирекция ЛИ участваха в 4 съвместни проверки (извършени 9 измервания) с дирекция „Обществено здраве“, едната от които включваше и представители на Община Лясковец и ОДБХ – Велико Търново, относно спазване на разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда и опазване на акустичния комфорт на населението, при които не са установени нарушения на нормативните изисквания.

По повод на сигнали за ниски температури, съвместно с дирекция „Обществено здраве“ са извършени проверки в 6 училища на Велико Търново и направени 28 измервания на микроклимат. Всички сигнали са неоснователни и измерените температури отговарят на нормите, съгласно Наредба № РД-02-20-3 за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

По заявки на клиенти като услуги по отношение на физичните фактори на средата са извършени: 21 измервания на шум в работна и битова среда, 226 измервания – на осветеност, 20 – на микроклимат и 4 – измервания на ЕМП.

Електромагнитни полета

През 2022 г. (май – октомври) е извършен мониторинг на електромагнитни полета, включващ: измервания на всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, в близост до детски, учебни и лечебни заведения, попадащи или разположени по границите на хигиенно-защитната зона; измервания в околната среда на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси) на територията на три области: Велико Търново, Габрово и Ловеч.

Целта на мониторинга беше установяване на съответствието на нивата на електромагнитните полета в двете групи обекти с действащите норми и изисквания на Наредба №9 от 1991 г. за пределно допустимите нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти (обн. ДВ, бр. 35/1991 г.). Измерванията са извършени, съгласно „Методика за измерване и оценка на електромагнитното поле в населената околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки", публикувана в „Сборник методи за хигиенни изследвания", том IV на НЦХМЕХ (сега НЦОЗА), с преносим уред за измерване на електромагнитни полета, модел SMP.

С мониторинга бяха обхванати общо 84 обекта на територията на горецитираните три области, като при извършените 302 измервания не са установени наднормени нива на ЕМП.

През отчетната 2022 г. са осъществени и други дейности:

- Изготвено е мотивирано предложение до МЗ за актуализиране на бюджета на РЗИ – Велико Търново за 2022 г. (увеличаване на средствата за издръжка и текущи разходи, в размер на 45 018 лв.), с цел обезпечаване, в пълен обем, на дейността на инспекцията по държавния здравен контрол чрез извършване на високоспециализиран лабораторен контрол на продуктите със значение за здравето на човека и на факторите на жизнената среда на територията на областите: Велико Търново, Русе, Разград, Габрово и Търговище (изх. №03-594/31.05.2022 г.);
- По искане на МЗ е предоставена информация относно необходимите средства във връзка с изпълнение на проект BG16M1OP002-1.011-0001 „Подобряване мониторинга на качеството на питейните води", финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020" – за текущи разходи за закупуване на реактиви и консумативи; за дооборудване/закупуване на резервни части; за разходи по осигуряване на сервизно и/или абонаментно обслужване на апаратите, поради изтекъл в началото на 2021 г. гаранционен срок, в общ размер на 55 958 лв. (изх. №03-679-1/04.07.2022 г.);
- До главния държавен здравен инспектор е изпратено писмо за съдействие за ограничаване на разходите, свързани с издаване/преиздаване на сертификат за акредитация на Лабораторно-изпитвателен комплекс/Орган за контрол от вид А;
- Предоставена е в МЗ изисканата информация, относно: използваните химични методи за анализ на козметични продукти в Лабораторен изпитвателен комплекс при РЗИ – Велико Търново (изх. №03-426-1/25.05.2022 г.) и акредитираните показатели за изпитвания на бутилирани изворни, трапезни води и натурални минерални води от ЛИК при РЗИ – Велико Търново, съгласно нормативните изисквания (изх. №03-403-1/06.04.2022 г.).

Във връзка с направените в началото на отчетния период предложения за финансиране с целеви средства за капиталови разходи, със заповед №РД-03-640/21.12.2022 г. на главния секретар на МЗ бяха утвърдени средства по

параграф „Придобиване на дълготрайни материални активи“ за закупуване на микробиологичен инкубатор за нуждите на ЛИК (4 642 лв.) и на ново оборудване (климатична система 18 BTU – 5 броя) за 5 лабораторни помещения в дирекцията (9 245 лв.). На базата на направеното пазарно проучване през м. декември бяха подписани договорите за доставка, инсталация, монтаж и тестване на инкубатора и климатичните системи от избраните фирми.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2022 г. във връзка с отпадане на обявената извънредна епидемична обстановка за COVID-19 от 01.04.2022 г. РЗИ – Велико Търново постепенно премина към нормалния, обичайния си ритъм на работа.

Въпреки съпътстващите трудности, бяха реализирани както планираните задачи и дейности, така и допълнително възложените от Министерството на здравеопазването във връзка с епидемичната обстановка за COVID-19, пристигащите от Украйна бежанци, вследствие на продължаващия военен конфликт в държавата.

- Всички произтичащи от заповедите на министъра на здравеопазването, нормативните документи и разпоредителни писма на МЗ задължения и отговорности за ограничаване разпространението на коронавирусната инфекция на територията на областта, повишаване на имунизационния обхват на населението с ваксини срещу COVID-19 и други бяха своевременно изпълнени. Осъществено беше активно взаимодействие с председателя и другите членове на Областен кризисен щаб за борба с коронавирус за обсъждане на възникнали проблеми и вземане на конкретни решения, както и за изпълнение на Националния оперативен план за справяне с пандемията от COVID-19, с началника на РУО – Велико Търново относно предприемане на необходимите действия по спазване на въведените противоепидемични мерки в училищата, организацията и осъществяването на учебния процес, в зависимост от достигнатата 14-дневна заболяемост от COVID-19 в отделните общини на областта и др.

- Актуализирани и разработени бяха вътрешни правила, процедури, стратегии и политики и други документи в областта на мрежовата и информационна сигурност, административноато обслужване, финансовото управление и контрол, управлението на обществените поръчки, защитата на личните данни, административнонаказателното производство и др. При стриктно спазване на Закона за обществените поръчки бяха проведени 4 обществени поръчки. В регламентирания срок бяха разгледани всички постъпили заявления за достъп до обществена информация (22 заявления) от физически лица, НПО и търговски дружества.

- Повишен беше кадровият капацитет на инспекцията – от проведените 7 конкурсни процедури за заемане на свободните в инспекцията длъжности по ЗДСл, 2 са приключили с назначения; по трудово правоотношение са назначени 4 служители в дирекциите АПФСО, МД и отдел ДЗК. Осъществени са общо 36 обучения на служителите от

инспекцията в различни форми за повишаване на квалификацията им – курсове, семинари, конгреси, конференции, работни срещи и други – 23 планирани и 13 извънредни. Проведено е задължителното обучение на всички новоназначени държавни служители през отчетния период.

- За поредна година беше постигнат висок обхват с имунизации и реимунизации на подлежащите лица от ваксинопредотвратими заболявания, в резултат на съвместните усилия на инспекцията и общопрактикуващите лекари, и на осъществения взискателен контрол от страна на РЗИ – Велико Търново. Не бяха допуснати взривове от вътреболнични инфекции.

- Изпълнен беше планът за здравен контрол (проверки) в обектите с обществено предназначение; за контрол и мониторинг на води, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека. Повишена беше взискателността на здравния контрол спрямо преходната 2021 г., съставени са 28 акта за административни нарушения, като издадените наказателни постановления (17) са повече в сравнение с 2021 г., издадени са 23 заповеди за спиране експлоатацията на обекти или части от тях, на дейности и на реализацията на продукти и стоки. Осъществена беше значителна по обем дейност по ЗТЕ, анкетиране на жалби и др. Наред с планираните, бяха изпълнени и допълнителни задачи по разпореждане и указания на МЗ, Окръжна прокуратура – Велико Търново, Областна администрация и други институции.

- Реализирани бяха разнообразни дейности по профилактика на болестите и промоция на здравето, и по изпълнение на националните програми, в които бяха ангажирани деца, ученици и възрастни хора, след приключване на извънредната епидемична обстановка за COVID-19.

- Извършени бяха голям брой изследвания за обективизиране на държавния здравен контрол, вкл. и на други 4 РЗИ (на РЗИ – Русе, Разград, Габрово и Търговище – на питейни води, бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води и на козметични продукти; на РЗИ – Габрово и Ловеч – измервания на ЕМП). ЛИК в РЗИ – Велико Търново успешно участва в 2 международни сравнителни изпитвания. Разширен беше обхватът на ЛИК за срок от четири години; продължено беше действието на сертификата за акредитация на ОК А до периода на неговата валидност.

- Във връзка с дейността на лечебните заведения и промяна на нормативни документи бяха изпълнени многобройни допълнителни задачи, по писма на МЗ, НЕЛК, НЗОЗА и др. институции. Осъществена беше значителна по обем дейност относно експертизата на временната и трайна неработоспособност, в т. ч. и анкетиране на голям брой сигнали и жалби. Предприети бяха всички необходими действия за изготвяне на областна аптечна карта на област Велико Търново, съгласно утвърдената със заповед на министъра на здравеопазването Методика за изработване на

Областна аптечна карта. Своевременно беше събирана, обработвана и предоставяна медико-статистическа и финансово-икономическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните заведения.

- Осъществени бяха редица дейности във връзка с изпълнение на проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицински помощ“, финансирна по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020.

- Във връзка с направените от РЗИ – Велико Търново предложения за финансиране с целеви средства за капиталови разходи, благодарение на утвърдените средства в общ размер на 27 340 лв., бяха реализирани: основен ремонт и обновяване на старата хладилна камера в РЗИ – Велико Търново и изграждане на мониторингова температурна система с аварийно звуково и текстово известяване към нея; закупуване на микробиологичен инкубатор за нуждите на Лабораторно-изпитвателния комплекс и на ново оборудване (климатична система 18 BTU – 7 броя) за лабораторните помещения в инспекцията. В изпълнение на ПМС №462/20.12.2022 г. бяха увеличени индивидуалните работни заплати на служителите с 30%, считано от 01.12.2022 г., за което бяха осигурени средства в размер на 45 300 лв.

Д-Р ЕВГЕНИЯ НЕДЕВА

Директор на Регионална здравна инспекция – Велико Търново

30.3.2023 г.

X д-р Красимира Петрова

Д-Р КРАСИМИРА ПЕТРОВА
съгласно Заповед РД-01-29/22.03.2023 г.
Подписано от: Krasimira Petrova Krasteva